

Izirayeli woolo pe yinriwe sewe na pe yinri

ƐKIZƆDI

Sewe wi nawa senre

Maga logo ƐkizƆdi ko kƆrƆ wo yen fƆ: «Mbaa kee» nakoma «mbe yiri». Ki sewe na wi yen na para Izirayeli woolo pe kagbƆgƆlƆ ngele kƆ pye ma toro lo la nunƆba na. Lo li yen pe yinriwe wa Ezhipiti tara.

Ki sewe na wi senre tƆ kƆn ma yiri kƆnsaga taanri:

Wa wi kƆnsaga kƆnƆbanƆna ki ni (1--13), ki yen naga nari fƆ ZhakƆbu setirige piile pe yen wa Ezhipiti tara na jƆlƆ jƆnƆge paa kulolo yen. A Yawe YenƆele lƆ si Moyisi wi wƆ mbe pe shƆ kƆnaa mbe pe yirige wa Ezhipiti tara.

Wa wi kƆnsaga shyen wogo ki ni (14--18), ki yen naga nari fƆ Izirayeli woolo pe yen na tanri na kee wa Sinayi yanwiga ki na, ko nƆa ki yen YenƆele li yanwiga kpoyi ye. Pe karaga ki sila Ezhipiti tara wunlunaƆa wi ndanla. A wƆ suu malingbƆnƆlƆ pe torogo pe sa pe yigi. Ɛen fƆ, a YenƆele lƆ si kafƆnƆgƆlƆ pye mali woolo pe shƆ. Ko punƆgo na, a leele pe nƆe kee pe kondangala li na. YenƆele lƆa tƆnmƆ naa yaakara kan pe yeri.

Wa wi kƆnsaga taanri wogo ki ni (19--40), ki yen naga nari fƆ leele pe yen wa Sinayi yanwiga ki na. A YenƆele lƆ si yƆn finliwe le li woolo pe ni, mali yee naga Moyisi wi na. LƆa nƆasegele ke ke kan wi yeri kƆnaa lasiri kƆngolo kele yeƆe ni. A lƆ sigi yeƆe yo paa yeƆe nƆa na pe daga mbaa li gbogo we. LƆa yeƆe nagawa kan wi yeri paa yeƆe nƆa na pe daga mbe YenƆele gbƆgƆsaga ki kan we.

YenƆele lo lƆa pye Izirayeli woolo pe kala pyew, Ɛen fƆ a pe wire tƆ si kaa fanla pe na fyaw, a pƆ yarisunƆgo gbegele pe yee kan. A YenƆele lƆ si pe pye fƆ:

Muwi mi yen Yawe YenƆele, ma YenƆele le; muwi mƆƆ yirige wa Ezhipiti tara, to nda mƆa pye wa ti ni kulo we. MƆe daga mbe yarisunndo ta yeƆe gbƆgƆ mi punƆgo na (Ɛki 20.2-3).

Sewe wi yen ma kƆnƆlƆ yeƆe nƆa na

Izirayeli woolo pe kulowo wa Ezhipiti tara 1.1-22

Nana nƆa paa pye na yinri Moyisi 2.1-25

Moyisi naa ArƆn paa para Ezhipiti tara wunlunaƆa wi ni 3--6

YenƆele lƆa jƆlƆgƆ kagala ke wa Ezhipiti tara fenne pe na 7--11

Paki feti kƆnƆbanƆna wi pyewe 12--13

Izirayeli woolo paa KƆgƆje yeen wi kƆn ma yiri 14.1--15.21

Mbege le wa Kɔgɔje yeen wi na mbe sa gbɔn wa Sinayi yanwiga ki na 15.22--18.27

Yenjele làa yɔn finliwe le Izirayeli woolo pe ni 19--24

Yenjele li censaga paraga go ki kanlɔmɔ 25--31

Izirayeli woolo pàa Yenjele li yɔn finliwe pi jɔgɔ 32--34

Yenjele li filisaga paraga go ki kanwa 35--40

IZIRAYELI WOULO PE KULOWO WA EZHIPITI TARA

1.1-22

Izirayeli woolo pe kulowo tunndo wa Ezhipiti tara

1 ¹Izirayeli* ɲa pe yinri fun Zhakɔbu wi pinambiile mbele pàa pinle wi ni ma kari wa Ezhipiti tara, pe mere ti nda. Pe ni fuun nunɗba nunɗba pàa kari naa pe go woolo. ²Uruben, naa Simeyɔn, naa Levi, naa Zhuda, ³naa Isakari, naa Zabulɔn, naa Benzhamɛ, ⁴naa Dan, naa Nefitali, naa Gadi konaa Aseri†. ⁵Zhakɔbu wi setirige piile mbele pàa kari wa Ezhipiti tara pe ni fuun pàa pye lere nafa taanri ma yiri ke. Wi pinambyɔ Zhozufu wo la pye wa Ezhipiti tara makɔ†. ⁶Naa kila kaa mɔ, a Zhozufu wì si kaa ku, naa wi

to seyeenle pe ni, konaa ki wagati woolo pe ni fuun pe ni†. ⁷Een fɔ, a Izirayeli cenle woolo pè si pye sevenne, ma se ma lege fɔ jenge, ma Ezhipiti tara ti yin, mee pye fannga ni.

⁸A wunlunana fɔnɲɔ si kaa cen Ezhipiti tara ti go na, wo sila Zhozufu kala lo la kpe jen. ⁹A wì suu woolo pe pye fɔ: «Ye wele, Izirayeli cenle woolo pè lege jenge ma we we na, ma fannga ta ma we we na†. ¹⁰Ye pan we yigisaga ja pe wogo ki na tijinliwe ni, nakoma pe yaa ka lege mbe toro. Na malaga ka ka to laga we na, pa pe yaa pinle we mbenfenne pe ni mbe malaga gbɔn we ni mbe ya we ni, mbe si wɔ laga tara ti ni.»

¹¹Ki kaa pye ma, a pè si kulowo tunngo teele tegetege Izirayeli woolo pe go na, janngo mbe pe yege weri tunngbanra ni. Ki pye ma, a pè si Pitɔmu naa Aramisese

†1.1-4: Zhenɛ 35.23-25; 46.8-27.

†1.5: Wa kapyegele sewe wi go kɔlshyen ki konɔ ke ma yiri tijere (Kapye 7.14) li ni, lere yɔn ɲga ki kan ki yen lere nafa taanri ma yiri ke ma yiri kanɗurugo. Ko pan ma, katugu Yenjele senre sewe lee ɲa wi yen Gireki senre ni wila Zhozufu wi pishyenwoolo taanri naa pe piile shyen jiri ma pe pinle wa.

†1.6: Kapye 7.17.

†1.10: Kapye 7.19.

cara ti kan Farawon*† wi kan, a ti pye wi yarijende tegesara. ¹² Eɛn fɔ, ali maga ta pàa pye na Izirayeli woolo pe jɔɔ na kee yege, pàa pye na lege na seregi, fɔ a Ezhipiti tara fenne pè Izirayeli woolo pe panra. ¹³ Kì pye ma, Ezhipiti tara fenne pàa Izirayeli woolo pe le kulowo tunngo ngbanga ni. ¹⁴ Pàa pe yege weri tunngbanra ti ni: joro tunngo, naa tofa kɔnwɔ konaa keere tunndo ti cɛnle pyew ti ni. Pàa kulowo tunngo cɛnle pyew ki wɛ pe na fɔ tipege.

¹⁵ A Ezhipiti tara wunlunaɲa wì si para jeele shyen mbele pàa pye na Eburuye jeele pe sari paa siin pe ni. Pàa pye na nunɲba yinri Shifira, na sanɲa wi yinri Puwa. ¹⁶ Wila pe pye fɔ: «Na ye kaa Eburuye jeele pe sari paa siin sanga ɲa ni, ye pyɔ wi wele jɛnge yoo jen wa sesaga, na wiga pye naɲa, yoo gbo; na wiga pye jeele, yoo yaga yinwege na.»

¹⁷ Eɛn fɔ, jeele mbele pàa pye na Eburuye jeele pe sari paa siin pàa pye na fye Yenɲele li yege. Pe sila Ezhipiti tara wunlunaɲa wi senre ti le. Pàa pye na pinambiile pe yari yinwege na. ¹⁸ Kona, a Ezhipiti tara wunlunaɲa wì si pe yeri mee pe pye fɔ: «Yinɲi na a yè sigi pye yeɛn ma pinambiile pe yaga yinwege na?» ¹⁹ Mbele pàa pye na jeele pe sari paa siin, a pè si Farawon wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Eburuye jeele pe

woro paa Ezhipiti tara fenne jeele pe yen. Pe yen kotogo ni, pe ma keli ma se sanni we sa gbɔn wa pe na.»

²⁰ A Izirayeli cɛnle woolo pè si se ma lege fɔ jɛnge ma fanɲga ta. A Yenɲele li si kaɲenge pye mbele pàa pye na jeele pe sari paa siin pe kan. ²¹ Yenɲele làa pe go woolo pe pye a pè lege, katugu pàa Yenɲele li jate. ²² Kì kaa pye ma, a Farawon wì sigi konɔ na li kan wi tara woolo pe ni fuun pe yeri ma yo fɔ: «Paga Eburuye pinambyɔ ɲa se, yoo wa wa Nili gbaan wi ni, eɛn fɔ, ye pe sumborombiile pe ni fuun pe yaga yinwege na†.»

NAɲA ɲA PAA PYE NA YINRI MOYISI

2.1-25

Moyisi wi sewe naa wi punwe kala

2 ¹ Ki sanga wi ni, Levi* setirige woolo naɲa wà si ki setirige nunɲba ki jeele wa pɔri wi jɔ. ² A ki jeele wì si kugbɔ le mee pinambyɔ se, ma sigi yan fɔ pyɔ wi yen ma yɔn. A wì suu lara ma saa gbɔn fɔ yeyen taanri†. ³ Ko punɲo na, wii ya mbaa wi lara naa, a wì si kanɲapige ti gbegewe ni, maga nawa pi wɔɔɔɔ fenrege naa nguro joro ni (janɲo tɔnmɔ ka ya ye wa ki ni), mee pyɔ wi le wa ki ni ma saa ki tege wa

†1.11: Farawon mege ki yen mege ɲga pàa pye na tari faa Ezhipiti tara fenne wunlumbolo pe na.

†1.22: Kapye 7.19.

†2.2: Kapye 7.20; Ebu 11.23.

gbagara wi sɔɔwɔ wa gbaan wi konɔgo tɔnmɔ pi ni. ⁴A pyɔ wi nɔɔ wì si saa yere laga ka na, mbe ta mbe nɔga ki yaa pye pyɔ wi na ki yan.

⁵Ko punɔgo na, a Farawɔn* wi sumborombyɔ wì si kari wa gbaan wi ni mbe sa woli. A wi pinleyeenle poro nɛɛ yanriyanri na toro gbaan wi konɔgo ki na. A Farawɔn wi sumborombyɔ wì si kanɔpige ki yan wa gbagara wi sɔɔwɔ, mɛɛ wi tunmbyee jele wi tun ma yo wi saga le wi pan ki ni. ⁶Ki kaa pan, a wì si sigi yenge mɛɛ pyɔ wi yan wa. Pinambyɔ lawi, wila pye na gbele. A wi yinriwe suu ta, a wì sho fɔ: «Eburuye pe pyɔ wo wawi nɔ!»

⁷Kona, a pyɔ wi nɔɔ wì si Farawɔn sumborombyɔ wi pye fɔ: «Maa jaa mbe sa Eburuye jele wa yeri wi pan wila pyɔ wi kaan wila wɔnri le?» ⁸A Farawɔn sumborombyɔ wì sho fɔ: «Ee.»

A sumborombyɔ wì si kari ma saa pyɔ wi nɔɔ jate wi lagaja ma pan wi ni. ⁹A Farawɔn sumborombyɔ wì si jele wi pye fɔ: «Ki pyɔ nɔga wi le ma saa wi kaan wila wɔnri na kan, mi yaa kɔɔn sara ki wogo ki na.»

A jele wì si pyɔ wi le ma saa naa kaan wila wɔnri.

¹⁰Naa pyɔ wila kaa yege to, a nɔfɔ wì si pan maa kan Farawɔn sumborombyɔ wi yeri, a wùu pye wi pinambyɔ. A wì suu mɛge ki taga

naa yinri Moyisi, ma yo fɔ: Katugu mùu tile maa wɔ tɔnmɔ†.

Moyisi wila fe ma kari wa Madiyan tara

¹¹Naa Moyisi wila kaa yiri ma yege to, pilige ka, a wì si yiri ma kari wa wi cenle woolo pe yeri, mɛɛ saa pe tunɔgbanra ti yan. A wì si Ezhipiti tara fenne woo wa yan wila wi cenle woolo Eburuye nana wa gbɔɔn†. ¹²A wì si welewele maa yege maga, wii lere yan. A wì si Ezhipiti tara fenne nana wi gbɔn maa gbo, mɛɛ wi lara wa taambugɔ ki ni. ¹³Ki goto, a wì si kari naa mɛɛ saa Eburuye nambala shyen yan paa wiin. A wì si nɔga wogo kì pen wi yewe ma yo fɔ: «Yingi na, a ma nɛɛ ma sefɔ wi gbɔɔn?» ¹⁴A ki nana wi suu pye fɔ: «Ambɔ wɔɔn tege we go na ma pye we kiti kɔnfɔ? Maa jaa mbanla gbo paa yege nɔga na màa Ezhipiti tara fenne nana wi gbo wi le?»

A Moyisi wì si fye ma suu yege pye fɔ: «Kaselege kona, lere nɔga mi gbo pɛge wogo ki jen†.» ¹⁵Farawɔn wila nɔga kila pye ki logo, a wi nɛɛ Moyisi wi lagajaa mboo gbo. Eɛn fɔ, a Moyisi wì si fe ma kari ma saa cen wa Madiyan tara ma lali Farawɔn wi ni. Wila pye ma cen kɔlɔ wa tanla†.

¹⁶Wa Madiyan tara, saraga wɔfɔ* wà la pye wa, wi sumborombiile

†2.10: Kapye 7.21.

†2.11: Ebu 11.24.

†2.11-14: Kapye 7.23-28.

†2.15: Kapye 7.29; Ebu 11.27.

pàa pye kòlòshyen. Pàa pan ma ko ma yaayoro wòyaara ti yinyin, mbe pe to wi simbaala naa sikaala pe kan pe wò. ¹⁷ Èn fò, a yaayoro kònrifenne pèle si pan le, mɛɛ sumborombiile pe purò. Kona, a Moyisi wì si yiri pe kòrògò ma saga sumborombiile pe na, mɛɛ pe yaayoro ñgbelege ki kan, a kì wò. ¹⁸ Naa sumborombiile pàa kaa sòngòrò ma gbòn wa pe to Erewuweli† wi tanla, a wì si pe yewe ma yo fò: «Yingi na, a yè si pan faa nala?» ¹⁹ A pè suu yòn sogo ma yo fò: «Ezhipiti tara fenne naña wawi wì we sho yaayoro kònrifenne pe yeri. Wì yere ko we kan ma we yaayoro ñgbelege ki kan, a kì wò.» ²⁰ A pe to wì si pe yewe ma yo fò: «Kì naña wi yèn se yeri? Yingi na, a yè si pan maa yaga wa? Ye saa yeri wa, wi pan we li.»

²¹ A Moyisi wì si yenle ki na mbe cen wa ki naña wi yeri; a wì suu sumborombyò Sefora wi kan Moyisi wi yeri wi jò. ²² A Sefora wì si kugbò le ma pinambyò se, a Moyisi wì suu mɛgɛ taga naa yinri Gerishòmu; katugu wìla yo fò: «Mi yèn nambanña ma cen Tateere ni.»

²³ Naa kila kaa mò, a Ezhipiti tara wunlunaña wì si ku. Izirayeli* cenle woolo pàa pye na jèen na gbele bere pe kulowo tunngbanra ti kala na. A pe gbelege kì si gbòn fò wa Yenñele li na. ²⁴ A Yenñele li si pe

gbeere ti logo, mɛɛ jatere pye yòn finliwɛ* mba làa le Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakòbu pe ni pi na†. ²⁵ A Yenñele li si Izirayeli woolo pe wele, mɛɛ pe cenlòmò pi yan maa jen.

MOYISI NAA ARON PAA PARA EZHIPITI TARA WUNLUNAÑA WI NI

3--6

Yenñele làa Moyisi wi wò mbe Izirayeli woolo pe sho wi fannga na

3 ¹ Moyisi wìla pye naa nafò Zheturo wi simbaala naa sikaala pe kònrì wi kan. Zheturo wìla pye Madiyan tara saraga wòfò*. Pilige ka, a Moyisi wì si kari yaayoro ti ni wa gbinri* wi punngo na, ma saa gbòn wa Yenñele li yanwiga nga pe yinri Horebu† ki na. ² A Yawe Yenñele li Meregɛ* wì suu yee naga wì na kasòn yinne la ni tipile la sògòwò. A Moyisi wì sigi wele maga yan fò tipile li lagapyew kila pye kasòn ni, èn fò, tipile jate li sila pye na sori. ³ A wì sho fò: «Mi yaa fulo wa mbe saga kafònnò na li wele mbege jen yingi na tipile li si woro na sori.» ⁴ Naa Yawe Yenñele làa kaa wi yan wi yèn na fulo wa mbe sa wele, a li si koro wa tipile li sògòwò maa

†2.18: Erewuweli mɛgɛ ki kòrò wowi ña Yenñele li wònlò. Pàa kaa naa yinri fun Zheturo (Èki 3.1).

†2.24: Zhene 15.13-14.

†3.1: Horebu yanwiga ko nuŋgba ko pe yinri Sinayi (Èki 19.2).

yeri, ma yo fɔ: «Moyisi, Moyisi.» A Moyisi wì si shɔ ma yo fɔ: «Naw.»⁵ A Yenŋele lì sho fɔ: «Maga ka fulo laga ki laga ŋga ki ni. Ma sawira ti wɔ wa ma tɔɔɔ ti na, katugu ma yen ma yere laga ŋga na, ki tara ti yen kpoyi* na yege na.»⁶ A lì sho naa fɔ: «Muwi mi yen ma to wi Yenŋele le, Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakɔbu pe Yenŋele le.»

A Moyisi wì suu yege ki tɔn, katugu wìla pye na fye mbe Yenŋele li wele.⁷ A Yawe Yenŋele lì sho fɔ: «Na woolo mbele wa Ezhipiti tara, mì pe jɔlɔɔ ki yan, gbeere nda paa gbele pe jɔlɔfenne pe kee, mìri logo. Mì pe tere ti jen.⁸ Mì pan mbe pe shɔ Ezhipiti tara fenne pe kee, mbe pe yirige laga, mbe kari pe ni tara ta ni, nda tì yɔn ma gbɔɔ, ma yin nɔnɔ naa senrege ni na fuun†. Kana tara fenne, naa Heti cenle woolo, naa Amɔri cenle woolo, naa Hevi cenle woolo konaa Zhebusi cenle woolo pe tara tori.⁹ Wele, Izirayeli* woolo pe gbeere tì gbɔn laga na na, Ezhipiti tara fenne paa pe jɔlɔ yege ŋga na, mìgi yan.¹⁰ Koni, ta kee, mila ma tunnu Farawɔn* wi yeri. Ma sa

Izirayeli, na woolo pe pye pe yiri wa Ezhipiti tara†.»

Yenŋele làa li mege ki naga Moyisi wi na

¹¹ Kona, a Moyisi wì si Yenŋele li pye fɔ: «Mi we? Ko lere ma mi, mbe kari sa Farawɔn wi yan, mbe Izirayeli woolo pe pye pe yiri wa Ezhipiti tara.»¹² A Yenŋele lì sho fɔ: «Mi yaa pye ma ni. Tegerɛ nda ti yaa ki naga ma na mbe yo mi jate mila ma tunnu ti nda: «Na maga ka Izirayeli woolo pe yirige wa Ezhipiti tara, ye ni fuun ye pan yanla gbɔɔ laga ki yanwiga ŋga ki na.» »¹³ A Moyisi wì si Yenŋele li pye fɔ: «Kì kaa pye yeɛn, mi yaa kari wa Izirayeli woolo pe yeri saga yo pe kan fɔ ye teleye pe Yenŋele lilan tun ye yeri. Eɛn fɔ, na paga na yewe li mege ki ni, mi yaa yo mele†?»

¹⁴ A Yenŋele lì si Moyisi wi pye fɔ: «Muwi mi yen ŋa wi yen†.» Maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ ŋa pe yinri «Mi yen» wilan tun ye yeri.¹⁵ A Yenŋele lì suu pye naa fɔ: «Maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: «Yawe Yenŋele†, ye teleye pe

†3.8: Nɔnɔ naa senrege to yen naga nari ma yo yaayoro ti yaa yɔn jɛŋge wa ki tara ti ni, konaa tire nda ti maa seni ti ni.

†3.2-10: Kapye 7.30-34.

†3.13: Eki 6.2-3.

†3.14: *Muwi mi yen ŋa wi yen*: Ko yen naga nari ma yo Yenŋele lo nungba li yen Yenŋele jenne le, li yen wa fɔ sanga pyew (Naga 1.4-8).

†3.15: Yenŋele li mege jɛŋge pa pège yɔnlɔɔ yeɛn YHWH, ko kɔɔ wo yen fɔ «Ŋa wi yen», nakoma «Ŋa wi yen wa.» Ye le cenme shyen torɔŋɔlɔ Zhezu Kirisi wi sege ki yege, naa pàa Bibulu wi kanŋga Gireki senre ti ni, a Zhufuye pè sigi mege ki kanŋga ma yo «we Fɔ» jango paga ka ta mbaa Yenŋele li mege ki yinri jaga jaga. Jinmiire ti ni wège mege ki kanŋga ma yo «Yawe Yenŋele.» Yenŋele li mege jɛŋge ki yerewe pi woro ma jen.

Yenjele le, Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakɔbu pe Yenjele le, lo lilan tun ye yeri.› Ko ki yen na mege ye fɔ sanga pyew. Ko mege koyi wagati wi ni fuun woolo pe mbe ya mbaa na yinri ki na. ¹⁶Koni, kari ma sa Izirayeli lelele* pe gbogolo, ma pe pye fɔ: ‹Yawe Yenjele, ye teleye pe Yenjele le, lili yee naga na na. Lo na li yen Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakɔbu pe Yenjele le.› Lilan pye fɔ: ‹Mi pan mbe wele ye na, katugu nga paa piin ye na wa Ezhipiti tara, miigi yan. ¹⁷Mi yaa ka ye yirige mbe ye wɔ wa jɔlɔɔ ki ni, wa Ezhipiti tara, mbe kari ye ni wa Kana tara fenne, naa Heti cenle woolo, naa Amɔri cenle woolo, naa Perezɔ cenle woolo, naa Hevi cenle woolo konaa Zhebusi cenle woolo pe tara ti ni. Ki tara ti yen ma yin nɔnɔ naa senrege ni na fuun.› ¹⁸Izirayeli lelele pe yaa ka logo ma yeri. Kona, mboro naa poro ni, ye kari wa Ezhipiti tara wunlunaŋa wi yeri, ye saa pye fɔ: ‹Yawe Yenjele, woro Eburuye, we Yenjele le, lili yee naga we na. Koni, konɔ kan we yeri, we piliye taanri tangala tanga wa gbinri wi ni, we sa saara* wɔ Yawe Yenjele li yeri.› ¹⁹Miigi jɛn ma yo Ezhipiti tara wunlunaŋa wi se yenle mbe ye yaga ye kari, kaawɔ poo jori fɔ jɛnge. ²⁰Mi yaa kanla fanŋa ki naga Ezhipiti tara fenne pe na, mbe pe jɔlɔ kafɔnŋɔlɔlɔ cengele ngele fuun mi yaa pye wa pe sɔgɔwɔ ke ni. Ko puŋgo na, pa

wi yaa ye yaga ye kari. ²¹Mi yaa ka ti ye kala li Ezhipiti tara fenne pe ndanla, jaŋgo yaga kaa kee sanga ŋa ni, yaga ka kari kewara. ²²Ye jele pe ni fuun nunŋba nunŋba pe te yaara, naa warifuwe yaara konaa yaripɔwɔ yenri pe cɛnyeenle, Ezhipiti tara woolo pe yeri, konaa jele mbele pe yen pe ni wa pe yinre ti ni pe yeri; yeri le ye pinambiile naa ye sumborombiile pe na. Pa ye yaa Ezhipiti tara fenne pe kee yaara ti koli pe yeri yeen†.›

Yenjele làa li yawa pi naga Moyisi wi na

4 ¹Kona, a Moyisi wì si Yawe Yenjele li yɔn sogo ma yo fɔ: ‹Wele, Izirayeli woolo pe se taga na senre ti na, pe se si logo na yeri. Een fɔ, pe yaa na pye mbe yo fɔ: ‹Yawe Yenjele li sili yee naga ma na.› ²A Yawe Yenjele li suu yewe ma yo fɔ: ‹Yingi ki yen ma kee?› A Moyisi wì sho fɔ: ‹Kanŋala li†.› ³A li suu pye ma yo: ‹Li wa le tara.›

A Moyisi wì sili wa le tara, a li si kanŋa ma pye wɔɔɔ. A Moyisi wì si fe wɔɔɔ ki yege. ⁴A Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye fɔ: ‹Ma kee ki sanga ma wɔɔɔ ki yigi wa ki naga ki na.›

A Moyisi wì suu kee ki sanga maga yigi. A wɔɔɔ kì si kanŋa ma pye naa kanŋala wa wi kee. ⁵A Yawe Yenjele li sho fɔ: ‹Maga wogo nga ki pye, jaŋgo Izirayeli woolo pe taga ki na fɔ milan yee

†3.21-22: Eki 12.35-36.

†4.2: Ki yen ndee ki kanŋala, yaayoro kɔnrɔkanŋala lali.

naga ma na, mi ña pe teleye pe Yenñele le, Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakɔbu pe Yenñele le.»⁶ A Yawe Yenñele li suu pye naa fɔ: «Ma kee ki taga wa ma kotogo ki na, wa ma yaripɔɔ ki nɔɔɔ.»

A wi sigi taga wa wi kotogo ki na. Naa wila kaa ki tile maga wɔ, a wi kee ki si filige pow yayenwe* pi ni†. ⁷ A li suu pye naa fɔ: «Ma kee ki sɔngɔɔ maga taga wa ma kotogo ki na.» A wi sigi sɔngɔɔ naa maga taga wa wi kotogo ki na. A ki si kannga ma pye naa paa wi witige ki yen. ⁸ A Yawe Yenñele li sho fɔ: «Na Izirayeli woolo pee taga ma senre ti na, mbe kafɔnnɔ kongbanna li jate, pa pe yaa taga ti na kafɔnnɔ shyen wolo lo kala na. ⁹ Na pee taga ma senre ti na ki kafɔngɔɔ shyen ke kala na, na pee si logo ma yeri, pa ma Nili gbaan tɔnmɔ pa ko, maa wo tara ti na. Ki tɔnmɔ mba ma yaa ko mbe wo, pi yaa kannga kasanwa wa tara ti na.»

Yenñele làa Arɔn wi pye Moyisi wi sagafɔ

¹⁰ A Moyisi wi sili pye fɔ: «Ayoo we Fɔ*, yɔn tangafɔ ma mi, yunmbaan ma ki peli, kii si peli piliya ki na, ki yere si peli male ma yen na para mi ña ma kulonaja na ni. Na yɔn ki yen ma nugu na na.» ¹¹ A Yawe Yenñele li suu pye fɔ: «Ambɔ wi lere wi yɔn ki kan wi yeri? Ambɔ wi ma lere wi pye bombo nakoma nunjbojili, mboo

pye wila yaan nakoma mboo pye fyɔɔn? Mi ña Yawe Yenñele mi ma wi le? ¹² Koni, ta kee san, mi yaa ka pye ma ni, na ma ka kaa para we. Senre nda ma yaa kaa yuun, mi yaa kaa ti nari ma na.» ¹³ A Moyisi wi sho fɔ: «Mila ma yenri we Fɔ, lere wa yege tun, ña kɔɔn ndanla.»

¹⁴ Kona, a Yawe Yenñele li si nawa ngban Moyisi wi ni, ma suu pye fɔ: «Ma ndɔ Arɔn*, wo ña wi yen fun Levi setirige pyɔ*, wi woro wa le? Migi jen ma yo yɔn tangafɔ wi. Wo jate, wi ña yere wila paan ma filisaga. Na wiga kɔɔn yan sanga ña ni, wi nawa pi yaa yinngi wi na fɔ jenge. ¹⁵ Ma yaa ka para wi ni mbe senre nda wi daga mbe yo ti le wi yɔn. Mi jate mi yaa ka pye ye ni fuun nungba nungba ye ni, na ye ka kaa para we. Ijga ye yaa ka pye, mi yaa kaga naga ye na. ¹⁶ Wo wi yaa kaa para leele pe ni ma yɔnlɔ. Wi yaa kaa ma yɔn senre ti yuun pe kan. Ma yaa ka pye wi yeri paa Yenñele yen, mbaa senre ti nii wi yɔn. ¹⁷ Ki kanngala na, li le mali yigi ma kee; lo ma yaa la kafɔngɔɔ ke piin li ni.»

Moyisi wila sɔngɔɔ wa Ezhipiti tara

¹⁸ Kona, a Moyisi wi si sɔngɔɔ ma kari wa wi nafɔ Zheturo wi yeri, mee wi pye fɔ: «Mi yaa sɔngɔɔ wa na cɛnle woolo pe yeri wa Ezhipiti tara, mbe sa pe wele na kaa pye

†4.6: Yayenwe senre nda ti yo pi woro paa mba wɛ jen laga pi yen. Pi maa kɔɔɔ yinrigi witige ki na nda ti ma pye ma filige. Ki yama pila pye fyere ni leele pe yeri.

pe yen wa yinwege na bere.» A Zheturo wì si Moyisi wi pye fɔ: «Ta kee yeyinŋge na.»

¹⁹Ma Moyisi wi ta wa Madiyan tara, a Yawe Yenŋele li suu pye fɔ: «Sɔngɔɔ ma kari wa Ezhipiti tara, katugu mbele fuun pàa pye na jaa mbɔɔn gbo pè ku.»

²⁰Kì kaa pye ma, a Moyisi wì suu jɔ naa wi pinambiile pe le, ma ti a pè lugu sofilele na, mɛɛ sɔngɔɔ wa Ezhipiti tara. Kanŋgala na Yenŋele làa yo wi le, a wì sili le.

²¹A Yawe Yenŋele li si Moyisi wi pye fɔ: «Na ma kaa sɔngɔɔri la kee wa Ezhipiti tara, kafɔnŋɔɔɔ ŋgele fuun m̀ fanŋga ki kan ma yeri maa ke piin, ma ke pye Farawɔn* wi yege na. Mi yaa wi kotogo ki pye ki ŋgban wi na; pa wi se yenle mbe Izirayeli woolo pe yaga pe kari.

²²Maga yo Farawɔn wi kan fɔ: «Pa Yawe Yenŋele li yo yɛɛn fɔ: Izirayeli woolo pe yen paa na pinambyɔ yen, paa na pinambyɔ koŋgbannja yen†.

²³Mila ki yuun ma kan fɔ: Mala pinambyɔ wi yaga wi kari wi sanla gbɔɔɔ. Na maga je mbe yo wiga ka kari, pa mi yaa ti ma pinambyɔ wi ku, ma pinambyɔ koŋgbannja we†.»

²⁴Ma pe ta pe kondangala li na paa kee, a pè si saa yere laga ka ni yembine la ni mbe wɔnɔ le. A Yawe Yenŋele li si pan Moyisi wi kɔɔɔɔ na jaa mboo gbo. ²⁵A wi jɔ Sefora wì si sinndelege ka le, ŋga ki yɔn kila pye ma tanla, maa pinambyɔ wi kenrekenre*, mɛɛ ki selege ki jiri wa Moyisi wi nama pi na, ma sho fɔ: «Ma yen na pɔɔ, kasanwa po kala na.» ²⁶A Yawe Yenŋele li si Moyisi wi yaga li suu gbo. Sefora wila yo fɔ: «Na pɔɔ kasanwa po kala na», kenrekenre ŋa wila pye wo kala na†.

²⁷Ko sanga wo ni, a Yawe Yenŋele li si Arɔn wi pye fɔ: «Kari ma sa Moyisi wi fili wa gbini* wi ni.»

A Arɔn wì si kari ma saa Moyisi wi fili wa Yenŋele li yanwiga ki na, mɛɛ keyen wa wi yɔɔɔɔ maa shari. ²⁸Yawe Yenŋele làa Moyisi wi tun senre nda fuun ni, a wì si ti ni fuun ti yo Arɔn wi kan, konaa kafɔnŋɔɔɔ ŋgele fuun làa yo wi pye ke ni. ²⁹A Moyisi naa Arɔn pè si kari ma saa Izirayeli lelele* pe ni fuun pe gbogolo. ³⁰A Arɔn wì si senre nda fuun Yawe Yenŋele làa yo Moyisi wi kan ti yege yo ma pe kan, mɛɛ kafɔnŋɔɔɔ ke pye le pe yege

†4.22: *Izirayeli woolo pe yen pa na pinambyɔ yen, pa na pinambyɔ koŋgbannja yen.* Ko yen naga nari ma yo Izirayeli woolo poro pe yen leele koŋgbambala mbele Yenŋele làa wɔ ma pe pye li woolo ma yɔn finliwe le pe ni.

†4.23: Eki 12.29.

†4.24-26: Ki veriseye pe kɔɔ wi woro ma filige Eburuye senre ti ni. Ki yen ndɛɛ maga le wa ma pan ma gbɔn ko sanga wo na Moyisi wi sila wi pinambyɔ wi kenrekenre gben mbe yala Yenŋele li ŋgasele li na (Zhene 17.9-14, 25-26), k̀ pye ma, a Yenŋele li jaa mboo gbo. Kona, a jele wì si pe pinambyɔ wi kenrekenre.

na. ³¹ A Izirayeli woolo pè si taga ki senre ti na. A pè sigi jen ma yo Yawe Yenjele làa pe jolɔɔ ki yan, fɔ̀ lì pan mbe pe sho. Kona, a pè si fɔ̀li ma pe yere ti jiile wa tara mali gbɔɔ.

Moyisi naa Arɔn pàa kari wa Farawɔn wi yeri

5 ¹ Ko punɔ na, a Moyisi naa Arɔn* pè si kari wa Farawɔn* wi yeri, ma suu pye fɔ̀: «Yawe Yenjele, woro Izirayeli* woolo we Yenjele le, pa lì yo yeen, fɔ̀: «Na woolo pe yaga pe sa feti pye panla gbɔɔ wa gbinri* wi ni.» » ² A Farawɔn wì sho fɔ̀: «Yawe Yenjele lo yen ambɔ, janɔ mbeli senre ti logo, mbe si Izirayeli woolo pe yaga paa kee? Mi sili jen, mi se Izirayeli woolo pe yaga fyew paa kee.»

³ A Moyisi naa Arɔn pè si Farawɔn wi pye fɔ̀: «Woro Eburuye we Yenjele le, lili yee naga we na. Ki kala na, ki yaga we piliye taanri tangala tanga wa gbinri wi ni, we sa saara* wɔ̀ Yawe Yenjele, we Yenjele li yeri, janɔ liga ka tifeleɛ yama wa we na pi we gbo nakoma malaga mbe to we na.» ⁴ A Ezhipiti tara wunlunaɔa wì si Moyisi naa Arɔn pe pye fɔ̀: «Yingi na, a ye nee leele pe go jogo na pe lari pe tunɔgo ki na? Ye songɔɔ ye saa ye tunndo ti piin.» ⁵ A Farawɔn wì sho naa fɔ̀: «Koni, ki leele mbele pè leɛ laga tara ti ni, ko ye yen na jaa mbe pe tunndo ti yerege!»

Farawɔn wìla ka taga Izirayeli woolo pe tunɔgo ki na

⁶ Ki pilige nunɔba ki ni, a Farawɔn wì sigi konɔ na li kan jolɔɔ tunɔgo teelee poro naa Izirayeli woolo mbele pàa pye tunɔgo welefenne pe yeri ma yo fɔ̀: ⁷ «Yaga kaa yan kaan naa Izirayeli woolo pe yeri paa tofa wi kɔn, paa yege nga na ye maa ki piin faa we. Poro jate paa kee pe saa yan† ka lagajaa pe yee kan. ⁸ Kona ki ni fuun, yege ngban pe na, paa tofa yɔn nga pe maa kɔn faa ki kɔn. Yaga ka ti ka mbe kɔn wa ki yɔn ki na; katugu tiyanmbala wele, ko kala na pè yo poro yaa sa saara wɔ̀ pe Yenjele li yeri. ⁹ Ye ka taga ki leele pe tunɔgo ki na, tunɔgo ki pe kee yanra, janɔ paga kaa yagbogolo senre nuru.»

¹⁰ A jolɔɔ tunɔgo teelee poro naa tunɔgo welefenne pe ni, pè si saa ki yo Izirayeli woolo pe kan fɔ̀: «Farawɔn wì yo: «Mi se ti pe yan ka kan ye yeri naa. ¹¹ Yoro jate ye saa yan ka lagajaa ye ye, wa laga nga ye mbe ka ta we. Ye sigi jen ye yo fɔ̀ ka se kɔn wa ye tunɔgo ki na.» »

¹² Kona, a Izirayeli woolo pè si jaraga wa Ezhipiti tara ti lagapyew na yan nga ki fugurɔ ka wulo. ¹³ Jolɔɔ tunɔgo teelee pàa pye na pe yege weregi na yuun fɔ̀: «Ye ye pilige nunɔba tunɔgo ki kɔ. Tofa yɔn nga ki daga ye kɔn, yege kɔn, paa yege nga na pàa pye na yan ki kaan ye yeri sanga nga ni we.»

†5.7: Pàa pye na yan ki pinlele joro ti ni na tofa wi kɔn, janɔ tofa wi ta wi sheli jenge.

¹⁴Farawɔn wi tunngo teele pàa Izirayeli woolo mbele tege tunngo welefenne sanmbala pe go na, pàa pye na pe gbɔɔn yere, nɛɛ pe piin fɔ: «Tofa yɔn nɔga ye daga mbe kɔn, yingɔ na yunmbaan naa nala, yee si ya mbege kɔn mbege kɔ paa faa yen?»

¹⁵Kona, Izirayeli woolo mbele pàa pye tunngo welefenne, a pè si kari ma saa panraga wa Farawɔn wi yeri, ma yo fɔ: «Wunlunana, yingɔ na woro mbele ma kulolo, ma nɛɛ we jɔɔ yeen? ¹⁶Pe woro na yan kaan we yeri naa, konaa ki ni fuun, pè sho fɔ waa tofa wi kɔɔn. Paa we gbɔɔn yere, ma sigi ta, tanga woro ma woolo pe yeri.» ¹⁷A Farawɔn wì si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Ye yen tiyanmbala! Ee, tiyanmbala! Ko kala ki ti yè yo fɔ: «Yoo kari, we sa saara wɔ Yawe Yenɔjele li yeri.» ¹⁸Ye sɔngɔɔ yingɔ, ye saa ye tunndo ti piin. Pe saa ye kaan yan ni naa, ɛɛn fɔ, ye yaa sila tofa yɔn nunɔba ki kɔɔn.»

¹⁹Izirayeli woolo mbele pàa pye tunngo welefenne, a pè sigi yan pè pe ɛɛnlɔmɔ pi tisaw pe na, katugu pàa pe pye fɔ: «Tofa yɔn nɔga ye maa kɔɔn pilige pyew, ka se kɔn wa ki na.» ²⁰Naa pàa kaa yiri wa Farawɔn wi yeri, a pè si kari Moyisi naa Arɔn pe kɔɔngɔ, poro la pye na pe singi. ²¹A pè si Moyisi naa Arɔn pe pye fɔ: «Yawe Yenɔjele li ye wele, li kiti kɔn ye na! Yè we kala li pye, a li Farawɔn wo naa wi legbɔɔɔ pe mben. Kala na yè pye, li yen paa

tokobi yen nɔ ye le pe kɛɛ pe we gbo wi ni.»

²²A Moyisi wì si sɔngɔɔ wa Yawe Yenɔjele li yeri ma saa li yewe ma yo: «E, we Fɔ*, yingɔ na, a mà si tipege pye ki leele mbele pe na? Yingɔ na, a mà silan tun? ²³Male mì saa para ma senre na Farawɔn wi kan, wi yen naga leele mbele pe jɔɔ. Mɛɛ si kala la pye mbɔɔn woolo pe sho.»

6¹Kona, a Yawe Yenɔjele li si Moyisi wi pye fɔ: «Koni nɔga mi yaa pye Farawɔn* wi na, ma yaa ki yan. Na fanɔga ko ki yaa wi nɔgbanga wi Izirayeli woolo pe yaga pe kari. Ko ki yaa wi nɔgbanga wi pe purɔ, wi pe wɔ laga wi tara.»

**Yenɔjele làa yɔn fɔɔ kɔn
Moyisi wi yeri
mbe Izirayeli woolo pe sho**

²Kona, a Yenɔjele li si para naa Moyisi wi ni maa pye fɔ: «Muwi mi yen Yawe Yenɔjele le. ³Faa mìla na yee naga Abirahamu, naa Izaki konaa Zhakɔbu pe na ma yo mi yen Yenɔjele na yawa pi ni fuun fɔ. ɛɛn fɔ, pe sila na jen «Yawe Yenɔjele» mege ko na†. ⁴Mìla na yɔn finliwe* pi le pe ni, mbe Kana tara ti kan pe yeri, to nda pàa pye ma ɛɛn wa ti ni, ma pye nambanmbala. ⁵Ezhipiti tara fenne pè Izirayeli woolo pe wa kulowo tunndo nda na, a paa jeen, m̀gi logo. M̀ jaterere pye yɔn finliwe mba m̀la le pe ni pi na. ⁶Ki kala na, maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: «Muwi mi yen Yawe Yenɔjele

†6.2-3: Eki 3.13-15.

le. Mi yaa ye sho kulowo tunndo nda Ezhipiti tara woolo pè yo yaa piin ti ni. Na fannga konaa jɔɔgɔ kagbɔgɔɔ ngele mi yaa wa pe na, mi yaa ke tɛgɛ mbe ye go sho. ⁷Mi yaa ye pye na woolo, mbe pye ye Yenɲele. Pa ye yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yenɲele, ye Yenɲele le. Mi yen na ye shoo tunngbanra nda Ezhipiti tara woolo pè yo yaa piin ti ni. ⁸Tara nda mila wugu na mege ki na ma yo mi yaa kan Abirahamu, naa Izaki, konaa Zhakɔbu pe yeri, mi yaa ka ye pye ye ye wa ti ni. Mi yaa ti kan ye yeri ti pye ye woro. Mi ŋa Yawe Yenɲele, muwi m̀i yo ma.»

⁹A Moyisi ẁi si saa ki senre ti yo Izirayeli woolo pe kan, ɛɛn fɔ, pe sila logo wi yeri fyew, pe jatere pirindorogo konaa pe kulowo tunngbanra ti kala na.

¹⁰A Yawe Yenɲele l̀i si para Moyisi wi ni ma yo fɔ: ¹¹«Kari ma saga yo Farawɔn wi kan, Ezhipiti tara wunlunaŋa we, fɔ wi Izirayeli woolo pe yaga pe kari pe wɔ wa wi tara ti ni.»

¹²A Moyisi ẁi sili yɔn sogo ma yo fɔ: «Wele, Izirayeli woolo poro yere si logo na yeri! Farawɔn wo yaa logo na yeri mele, mi ŋa mi woro yɔn tangafɔ we?»

¹³A Yawe Yenɲele l̀i si para Moyisi naa Arɔn* pe ni, ma yo pe sa Izirayeli woolo poro naa Ezhipiti tara wunlunaŋa Farawɔn wi ni pe yan, jango mbe Izirayeli woolo pe yirige wa Ezhipiti tara ti ni.

Moyisi naa Arɔn pe teleye pe mere ti nda

¹⁴Izirayeli woolo mbele p̀aa pye sege teele pe mere ti nda. Zhakɔbu wi pinambyɔ konngbanŋa Uruben wi pinambiile pe mere ti nda: Hanɔki, naa Palu, naa Hezirɔn, konaa Karimi. Poro wele p̀aa pye Uruben wi setirige piile pe seye ye.

¹⁵Simeyɔn pinambiile pe mere ti nda: Yemuweli, naa Yamini, naa Owadi, naa Yakini, naa Sokari, konaa Kana tara fenne jɔ wi pinambyɔ Sawuli wi ni. Poro wele p̀aa pye Simeyɔn wi setirige piile pe seye ye.

¹⁶Levi pinambiile pe mere ti nda, naa pe setirige piile pe ni. Pinambiile taanri p̀aa pye Levi wi yeri: Gerishɔn, naa Kehati, konaa Merari. Levi wi yinwege piliye yan ẁila ta, ỳila pye yele cenme naa nafa ma yiri ke ma yiri kɔɔshyen (137). ¹⁷Gerishɔn pinambiile pe mere ti nda: Libini, naa Shimeyi, konaa pe seye yi ni. ¹⁸Kehati pinambiile pe mere ti nda: Amiramu, naa Yizehari, naa Eburɔn, konaa Uziyeli. Kehati wi yinwege piliye yan ẁila ta, ỳila pye yele cenme naa nafa ma yiri ke ma yiri taanri (133). ¹⁹Merari pinambiile pe mere ti nda: Mahali naa Mushi. Poro wele p̀aa pye Levi wi seye woolo naa pe setirige piile wele†.

²⁰Amiramu ẁila wi to jɔnɔ sumboro Yokebedi wi p̀ori wi jɔ. A

†6.16-19: Nɔmbu 3.17-20; 26.57-58; 1 Kuro 6.16-19.

Yokebedi wì si pinambiile shyen se wi kan. Pàa pye na wa yinri Arɔn, na sanja wi yinri Moyisi. Amiramu wi yinwege piliye yan wìla ta, yìla pye yeƙe cenme naa nafa ma yiri ke ma yiri kɔlɔshyen (137).

²¹ Yizehari pinambiile pe mere ti nda: Kore, naa Nefegi, konaa Zikiri.

²² Uziyeli pinambiile pe mere ti nda: Mishayeli, naa Elizafan konaa Sitiri.

²³ Arɔn wìla Elisheba pɔri wi jɔ. Elisheba wìla pye Aminadabu wo sumborombyɔ, konaa ma pye Naashɔn wi nɔsepyɔ sumboro. Wìla pinambiile tijere se Arɔn wi kan: Nadabu, naa Abiyu, naa Eleyazari, konaa Itamari.

²⁴ Kore pinambiile pe mere ti nda: Asiri, naa Elikana, konaa Abiyasafu. Poro wele pàa pye Kore wi setirige piile pe seye ye.

²⁵ Arɔn wi pinambyɔ Eleyazari wìla Putiyeli sumborombiile nunɔba pɔri wi jɔ. Wìla pinambyɔ nunɔba se wi kan, pàa pye naa yinri Fineyasi.

Porɔ wele pàa pye sege teele wa Levi setirige piile* pe seye yi ni.

²⁶ Ki Arɔn wo naa ki Moyisi wi ni, poro wele Yawe Yenɔjele làa pe pye fɔ: «Ye Izirayeli woolo pe yirige wa Ezhipiti tara mbe yala pe seye yi ni paa malingbɔɔnɔ ngbeleye yen.»

²⁷ Moyisi naa Arɔn poro wele pàa saa para Farawɔn wi ni, Ezhipiti tara wunlunaja we, mbe Izirayeli woolo pe yirige wa Ezhipiti tara.

Ɔga Yenɔjele làa pye na jaa mbe pye làa ki naga Moyisi wi na

²⁸ Pilige ɔga ni Yawe Yenɔjele làa para Moyisi wi ni wa Ezhipiti tara, ²⁹ làa wi pye fɔ: «Muwi mi yen Yawe Yenɔjele le. Kari ma sa senre nda fuun mila yuun ma kan, ti yege yo Farawɔn wi kan, Ezhipiti tara wunlunaja we.»

³⁰ A Moyisi wì si Yawe Yenɔjele li yɔn sogo le ki laga ki na, ma yo fɔ: «Mi woro yɔn tangafɔ, Farawɔn wi se logo na yeri.»

**YENƆJELE LAA JƆLƆGƆ
KAGALA KE WA EZHIPITI
TARA TI NA**

7--11

7¹ Kona, a Yawe Yenɔjele lì si Moyisi wi pye fɔ: «Wele, mi yaa ma pye paa Yenɔjele yen Farawɔn* wi yege na. Ma ndɔ Arɔn* wi yaa pye ma yɔn senre yofɔ. ² Ɔga fuun mi yaa yo ma kan, ma ki ni fuun ki yo ma ndɔ Arɔn wi kan. Wo wi yaa la para Farawɔn wi ni, jango wi Izirayeli* woolo pe yaga pe kari pe wɔ wa wi tara. ³ Ma si yala, mi jate mi yaa Farawɔn wi kotogo ki ngban wi na; ali mbege ta mi yaa kagbɔgɔlɔ naa kafɔnngɔlɔ legere pye laga Ezhipiti tara ti ni†, ⁴ wi se logo ye yeri. Kona mi yaa na yawa pi pye poo jen wa Ezhipiti tara kiti kɔnkagbɔgɔlɔ ni. Mbe Izirayeli, na woolo mbele pe yen paa na malingbɔɔnɔ yen, pe yirige mbe pe

†7.3: Kapye 7.36.

wɔ wa Ezhipiti tara. ⁵ Ezhipiti tara fenne pe yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yennele le, na mi ka ka yiri pe korɔɔ na fannga ki ni sanga ŋa ni, mbe Izirayeli woolo pe yirige wa pe tara we.»

⁶ Moyisi wo naa Arɔn wi ni, a pè sigi pye ma. Ŋga Yawe Yennele làa yo pe kan, a pè sigi pye ce. ⁷ Moyisi wila ta yele nafa tijere, a Arɔn wì ta yele nafa tijere ma yiri taanri sanga ŋa ni pàa saa para Farawɔn wi ni we.

Farawɔn wila je mbe logo Moyisi naa Arɔn pe yeri

⁸ Kona, a Yawe Yennele li sigi yo Moyisi naa Arɔn pe kan fɔ: ⁹ «Na Farawɔn wi ka ye pye mbe yo ye kafɔnnɔ la pye yeli naga, pa maga yo Arɔn wi kan wuu kanngala li wa le tara Farawɔn wi yege na. Pa li yaa kannga wɔɔɔ.»

¹⁰ A Moyisi naa Arɔn pè si kari wa Farawɔn wi yeri, mee saa ŋga Yawe Yennele làa yo ki pye. A Arɔn wì suu kanngala li wa le tara Farawɔn wo naa wi legbɔɔ pe yege na, a li si kannga wɔɔɔ. ¹¹ Een fɔ, a Farawɔn wì si Ezhipiti tara tijinliwe fenne poro naa kajenmbele pe yeri, a pè pan maga kala nungba la pye pe kajenme pi fannga na†.

¹² Pe ni fuun nungba nungba pàa pe kanngagala ke wa le tara, a kè kannga wɔɔɔ. Een fɔ, a Arɔn kanngala li si pe wogolo ke yoli.

¹³ A Farawɔn wi kotogo kì si ŋban

wi na, wi sila logo Moyisi naa Arɔn pe yeri; kila pye ma yala senre nda Yawe Yennele làa yo ti ni.

Jɔɔɔ konɔbannga:

Tɔnmɔ pila kannga kasanwa

¹⁴ Kona, a Yawe Yennele li si Moyisi wi pye fɔ: «Farawɔn wì kotogo ki yen ma ŋban wi na, wì je mbe Izirayeli woolo pe yaga paa kee. ¹⁵ Kari wa Farawɔn wi yeri goto pinliwe ni. Wi yaa ka yiri mbe kari wa gbaan wi tanla. Ma kari wi korɔɔ wa gbaan wi konɔ na. Kanngala na làa kannga wɔɔɔ, mali le. ¹⁶ Maga yo maga ŋban Farawɔn wi ni fɔ: «Yawe Yennele, woro Eburuye we Yennele le, lilan tun ma yeri ma yo mbege yo ma kan fɔ mali woolo pe yaga pe kari wa gbinri* wi ni, pe sali gbɔɔ. Een fɔ, mboro wo na, ali ma pan ma gbɔn yingɔ, ma fa logo li yeri. ¹⁷ Senre nda Yawe Yennele li yo ti nda: Kala na li yaa pye, lo li yaa ki naga ma na fɔ Yennele lo li yen Yawe Yennele le. Kanngala na na kee, mi yaa li tege mbe gbaan tɔnmɔ pi gbɔn li ni, pa pi yaa kannga kasanwa†. ¹⁸ Ŋbanra nda wa gbaan wi ni ti yaa ku, gbaan tɔnmɔ pi yaa ka jɔɔ fɔ Ezhipiti tara fenne pe se ka ya mbaa pi woo.» »

¹⁹ A Yawe Yennele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Ki yo Arɔn wi kan, wuu kanngala li le, wuu kee ki yirige, wigi sanga wa Ezhipiti tara

†7.11: 2 Timo 3.8.

†7.17: Naga 16.4.

tɔnmɔ pyew pi go na, pe laforo, naa pe gbaan njere, naa pe lambaara konaa pe lawere ti ni fuun ti go na, jaŋgo pe tɔnmɔ pi kanŋga pi pye kasanwa. Pa kona kasanwa pi yaa pye Ezhipiti tara ti lagapyew. Ali tɔnmɔ leyaara nda ti yen tire woro naa sinndeere woro ti tɔnmɔ pi yaa kanŋga kasanwa.»

²⁰Yawe Yenŋele làa nga yo, a Moyisi naa Arɔn pè sigi pye. Arɔn wila kanŋgala li yirige ma gbaan tɔnmɔ pi gbɔn li ni le Farawɔn wo naa wi legbɔɔɔ pe yege na. A tɔnmɔ pi ni fuun pì si kanŋga kasanwa. ²¹Ŋgbanra nda tìla pye wa gbaan wi ni tì si ku; a gbaan wi tɔnmɔ pì jɔgɔ. Ezhipiti tara fenne pe sila ya mbaa gbaan wi tɔnmɔ pi woo naa. Kasanwa pila pye wa Ezhipiti tara ti lagapyew.

²²Ɛɛn fɔ, Ezhipiti tara fenne kajenmbele, a pè sigi kafɔnnɔ cenle nunŋba la pye fun pe kajenme pi fanŋga na. Farawɔn wi kotogo kila ŋgban wi na, wi sila logo Moyisi naa Arɔn pe yeri, paa yege nga na Yawe Yenŋele làa ki yo we. ²³A Farawɔn wì si sɔngɔɔ ma kari wi go, wi sila ki kala li yigi kala. ²⁴Ezhipiti tara fenne pe ni fuun pàa pye na were woo wa gbaan wi kanŋgara na, na tɔnmɔ wɔwoo lagajaa, katugu pe saa ya mbe gbaan tɔnmɔ pi wɔ.

Jɔlɔgɔ shyen wogo:

Ŋgbeye kala

²⁵Naa Yawe Yenŋele làa gbaan wi tɔnmɔ pi kanŋga kasanwa, piliye kɔlɔshyen yila toro. ²⁶Ko punŋo na, a lɔ si Moyisi wi pye fɔ: «Kari naa, ma sa Farawɔn wi pye fɔ: «Yawe Yenŋele li yo mali woolo pe yaga pe kari pe sali gbɔgɔ. ²⁷Na maga je mbe yo ma se pe yaga pe kari, pa li yaa ŋgbeye legere yirige pe pan pe tara ti tɔn lagapyew. ²⁸Ŋgbeye pe yaa ka lege wa gbaan wi ni. Pe yaa ka yiri wa wi ni mbe kari wa ma wunluwɔ go ki ni, mbe ye wa go pyɔ ŋa ma maa wɔnlɔ wi ni, mbe lugu wa ma sinleyaraga ki na. Pe yaa ka ye wa ma tunmbyeele poro naa ma tara woolo pe yinre ti ni, mbe ye wa ye yiraye† poro naa ye buru gbɔnyaara ti ni. ²⁹Ŋgbeye pe yaa kaa nuru mboro naa ma tara woolo naa ma tunmbyeele ye na.»

8¹ A Yawe Yenŋele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Ki yo Arɔn* wi kan wuu kee ki yirige wi kanŋgala li sin wa laforo, naa gbaan njere to naa lambaara ti yeri, wi ti ŋgbeye pe yiri wa ti ni, pe jaraga wa Ezhipiti tara ti ni.»

²A Arɔn wì suu kee ki yirige maga sin wa Ezhipiti tara lɔɔ ti yeri. A ŋgbeye pè si yiri ma Ezhipiti tara ti tɔn lagapyew. ³A Ezhipiti tara fenne kajenmbele pè sigi kafɔnnɔ

†7.28: Kila pye yira pe maa kan paa yege nga na pe ma buru go ki kan nee buru wi foo wa ki ni.

cenle nunḡba la pye pe kajenme pi fanḡga na, ma ḡgbeye pele yirige, a pè ye wa Ezhipiti tara ti ni. ⁴A Farawɔn* wì si Moyisi naa Arɔn pe yeri ma pe pye fɔ: «Ye Yawe Yenḡele li yenri li ḡgbeye pe laga mi naa na tara woolo we na. Kona mi yaa yoro Izirayeli* woolo ye yaga ye kari ye sa saara* wɔ li yeri.»

⁵A Moyisi wì si Farawɔn wi pye fɔ: «Gbɔḡwɔ pi yen mboro woo, wagati wi naga, ḡa maa jaa mbe Yawe Yenḡele li yenri mboro, naa ma legbɔɔlɔ konaa ma tara woolo ye kan we, jaḡḡo li ḡgbeye pe wɔ wa ma yeri konaa wa ma yinre ti ni. Pe se ka koro laga ka na naa, na gbaan wo ma.» ⁶A Farawɔn wì si Moyisi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ki pye goto.» A Moyisi wì si Farawɔn wi pye fɔ: «Ki yaa pye ma paa yeḡe ḡga na maa ki jaa, jaḡḡo maga jen ma yo lere wa kpe si yala Yawe Yenḡele, we Yenḡele li ni. ⁷ḡgbeye pe yaa kari mbe wɔ laga ma yeri, mbe wɔ wa ma yinre ti ni, mbe wɔ wa ma legbɔɔlɔ poro naa ma tara woolo pe yeri. Pe se ka koro laga ka na naa na gbaan wo ma.»

⁸A Moyisi naa Arɔn pè si yiri wa Farawɔn wi yeri. A Moyisi wì si gbele ma Yawe Yenḡele li yenri Farawɔn wi kan, ḡgbeye mbele pàa ti a pè pan pe wogo ki na. ⁹A li si ḡga Moyisi wila yenri ki pye. A ḡgbeye pè si ku wa yinre naa lara to naa keere ti ni. ¹⁰A leele pè si pe gbogolo pe ye na, a pe nuwɔ pì si tara ti tɔn.

¹¹Ɛen fɔ, naa Farawɔn wila kaa ki yan ki kala li mbɔnrɔ, a wì suu kotogo ki ḡgban, wi sila logo Moyisi naa Arɔn pe yeri, paa yeḡe ḡga na Yawe Yenḡele làa ki yo we.

Jɔlḡḡo taanri wogo:

Namara kala

¹²Kona, a Yawe Yenḡele li si Moyisi wi pye fɔ: «Ki yo Arɔn wi kan, wuu kanḡgala li yirige wi taambugɔ ki gbɔn li ni, pa ki gbanḡḡban wi yaa kanḡga namara wa Ezhipiti tara ti lagapyew.» ¹³A pè sigi pye ma. A Arɔn wì suu kee ki sanga, ma taambugɔ ki gbɔn wi kanḡgala li ni, a ki gbanḡḡban wì si kanḡga namara ma mu leele poro naa yaayoro ti na na pe nɔɔri. Gbanḡḡban wila kanḡga namara wa Ezhipiti tara ti lagapyew. ¹⁴A Ezhipiti tara kajenmbele pè si pe kajenme pi pye ma yo pe yaa namara ta yirige. Ɛen fɔ, pe sila ya. Namara tila pye leele poro naa yaayoro ti na, na pe nɔɔri. ¹⁵A kajenmbele pè si Farawɔn wi pye fɔ: «Yenḡele li yawa po pi yen na tunḡḡo piin.» Konaa ki ni fuun, Farawɔn wi kotogo kila ḡḡban wi na, wi sila logo Moyisi naa Arɔn pe yeri, paa yeḡe ḡga na Yawe Yenḡele làa ki yo we.

Jɔlḡḡo tijere wogo:

Nakɔnrɔ kala

¹⁶Kona, a Yawe Yenḡele li si Moyisi wi pye naa ma yo: «Goto,

ma yiri faa ma kari wa Farawոn wi yeri, na wiga ka yiri sanga դa ni mbaa kee wa gbaan wi yոn na we. Ma saa pye fո senre nda Yawe Yennele li yo ti nda: «Na woolo pe yaga pe kari pe sanla gbոց. ¹⁷Na maga je mbe yo paga ka kari, mi yaa nakոոrո nda ti yen shոnրո ni ta yirige mbe wa mboro naa ma legbոոո, naa ma tara woolo poro naa ma go woolo pe na. Ezhipiti tara fenne pe yinre ti yaa yin nakոոrո ti ni, mbe tara ti tոn munցa. ¹⁸Էen fո, ki pilige ki ka gbոn, mi yaa Gosheni tara ti wո ti ye ma woro ti ni, to nda na woolo pe yen ma cոn wa ti ni we. Nakոոrո se ka pye wa Gosheni tara, ki ka pye ma, pa ma yaa ki jen mbe yo mi դa Yawe Yennele, mi yen laga ki tara nda ti ni. ¹⁹Mi yaa kanla woolo pe wո pe ye ma woolo pe ni. Ki kafոnnո li yaa li yee yոn fili goto[†].»

²⁰A Yawe Yennele li sigi pye paa yeցe դga na lաa ki yo we. Nakոոrո nda ti yen shոnրո ni, a tա si pan leցere ma ye wa Farawոn wi wunluwո go ki ni, naa wi legbոոո pe yinre ti ni konna Ezhipiti tara ti lagapyew. Tila tara ti lagapyew ki jոց. ²¹A Farawոn wի si Moyisi naa Arոn pe yeri ma yo fո: «Ye sa saara wո ye Yennele li yeri, laga Ezhipiti tara ti ni.» ²²A Moyisi wի si Farawոn wi yոn sogo ma yo fո: «We se ya mbege pye ma; katugu saara

nda we yaa wո Yawe Yennele, we Yennele li yeri, ti yaa pye Ezhipiti tara fenne pe yeri pe kambenge. Na waga sigi saara nda ti yen ma Ezhipiti tara fenne pe mben ti wո pe yeցe na, pe yaa we wa sinndere ni mbe we gbo. ²³We yaa piliye taanri tangala tanga wa gbinri* wi ni, mbe sa saara wո Yawe Yennele, we Yennele li yeri, mbe yala դga li yaa yo we kan ki ni.» ²⁴A Farawոn wի sho fո: «Mi jate, mi yaa ye yaga ye sa saara wո, Yawe Yennele, ye Yennele li yeri wa gbinri wi ni. Էen fո yaga ka kari lege. Ye Yennele li yenri na kan (nakոոrո ti wո laga).»

²⁵A Moyisi wի suu yոn sogo ma yo fո: «Na yiringոոո laga ma yeri, mi yaa Yawe Yennele li yenri ma kan. Goto nakոոrո ti yaa kari mbe laga mboro naa ma legbոոո, naa ma tara woolo ye na. Էen fո, wunlunադa, maga ka koro mbaa we fanla mbe je mbe yo ma se we yaga we kari we sa saara wո Yawe Yennele li yeri.»

²⁶A Moyisi wի si yiri wa Farawոn wi yeri mեe Yawe Yennele li yenri wi kan. ²⁷A li si դga Moyisi wila yenri ki pye, ma nakոոrո ti purո mari laga Farawոn, naa wi legbոոոո konna wi tara woolo pe na. Ali nunցba ko sila koro wa. ²⁸Էen fո, ki wogo դga ki na, Farawոn wila wi kotogo ki դgban naa, wi sila Izirayeli woolo pe yaga pe kari.

[†]8.19: Luki 11.20.

Jɔlɔgɔ kanɔurugo wogo:

Yaayoro ti kunwo

9¹ Kona, a Yawe Yɛnɔɛle li si Moyisi wi pye fɔ: «Kari wa Farawɔn* wi yeri, ma saa pye fɔ: <Yawe Yɛnɔɛle, Eburuye Yɛnɔɛle le, pa li yo yɛɛn fɔ: Na woolo pe yaga pe kari pe sanla gbɔgɔ. ² Na maga je mbe yo paga ka kari, mbe ti pe koro laga, ³ wele, ma yaayoro nɔɔbeleye yan yila nii wa wasege ki ni, Yawe Yɛnɔɛle li fanɔga ki yaa yiri yi kɔrɔgɔ; yambewe yaa to ma shɔnye, naa ma sofilele, naa ma yɔngɔmɛye, naa ma nɛrɛ, naa ma simbaala konaa sikaala pe na. ⁴ Ɛɛn fɔ, Yawe Yɛnɔɛle li yaa ka Izirayeli* woolo pe yaayoro nɔɔbeleye yi jen mbe yi wɔ yi ye Ezhipiti tara fenne pe woyo yi ni, Izirayeli woolo pe yaayoro ka nɔngba se ka ku.> »

⁵ «Yawe Yɛnɔɛle ligi pyewagati wi kɔn maa tege, ma yo fɔ: Goto, mi yaa ki kala li pye laga tara ti ni.»

⁶ Ki goto, nɔga Yawe Yɛnɔɛle lɔa yo, a li sigi pye maga yɔn fili. Ezhipiti tara fenne pe yaayoro nɔɔbeleye yi ni fuun yila ku. Ɛɛn fɔ, Izirayeli woolo pe yaayogo ka nɔngba sila ku. ⁷ A Farawɔn wi si lere tun ma yo pe sa yewe na kaa pye Izirayeli woolo pe yaayogo ka si ku. Ɛɛn fɔ, a pɛ sigi yan fɔ ali yaayogo nɔngba ko sila ku wa Izirayeli woolo pe yaayoro nɔɔbeleye yi ni. Konaa ki ni fuun, Farawɔn wi kotogo kila nɔɔban wi

na, wi sila Izirayeli woolo pe yaga pe kari.

Jɔlɔgɔ kɔɔɔlɔni wogo:

Nanɔɔbanra kala

⁸ Kona, a Yawe Yɛnɔɛle li si Moyisi naa Arɔn* pe pye fɔ: «Ye sa cɔnrɔ ta koli keɛ yɛnɔɛle yira wa ni, Moyisi wiri wa wa naayeri Farawɔn wi yege na. ⁹ Ki cɔnrɔ ti yaa kanɔga gbanɔɔban wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni. Ki gbanɔɔban wi yaa nanɔɔbanra wa leele poro naa yaayoro ti na, mbe kɔɔnlɔ sagbanra pe na wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni.»

¹⁰ A Moyisi naa Arɔn pɛ si yira cɔnrɔ ta koli mɛɛ kari wa Farawɔn wi yeri. A Moyisi wɛ si cɔnrɔ ti wa wa naayeri. A ti si nanɔɔbanra wa leele poro naa yaayoro ti na, ma kɔɔnlɔ sagbanra†. ¹¹ Ezhipiti tara kajɛnmbele pe sila ya kari wa Moyisi wi yeri nanɔɔbanra ti kala na; katugu nanɔɔbanra tila yiri pe na fun paa Ezhipiti tara fenne sanmbala pe ni fuun pe yɛn. ¹² A Yawe Yɛnɔɛle li si Farawɔn wi kotogo ki nɔɔban wi na, wi sila logo Moyisi naa Arɔn pe yeri, paa yege nɔga na Yawe Yɛnɔɛle lɔa ki yo ma Moyisi wi kan we.

Jɔlɔgɔ kɔlɔshyen wogo:

Sinndɛɛrɛ tisaga

¹³ Kona, a Yawe Yɛnɔɛle li si Moyisi wi pye fɔ: «Goto pinliwe ni,

†9.10: Naga 16.2.

ma yiri faa ma kari wa Farawōn wi yeri, ma saa pye fō: «Pa Yawe Yenjele, woro Eburuye we Yenjele li yo yēen fō: Na woolo pe yaga pe kari pe sanla gbōgō. ¹⁴ Katugu yōnlō na lo na, mi yaa jōlōgō cenle pyew ka wa mboro naa ma legbōōlō naa ma tara woolo pe na, jango maga jen ma yo fō lere wa si yala na ni laga tara ti na. ¹⁵ Ndēē ki pye yingō mila kēē ki yirige ma kōrōgō, ma tifelege yama wa mboro naa ma woolo ye na, anmē ye ku ma wō laga tara ti na. ¹⁶ Ἐen fō, mōō yaga yinwege na, jango mbanla yawa pi naga ma na, mbanla mēge ki pye ki yiri laga tara ti ni fuun ti ni†. ¹⁷ Ali ma pan ma gbōn yingō, ma yen naga ngbanga mbanla woolo pe yege kōn paga ka ta mbe kari. ¹⁸ Wele, goto anmē yege, mi yaa ti sinndēere tisaga ka mbe pan ngbanga laga Ezhipiti tara ti ni, ki cenle ka fa pan laga male Ezhipiti tara ti lesanga wi na fō ma pan ma gbōn yingō. ¹⁹ Koni ki yaga pe pan ca ma yaayoro ngbeleye yi ni konaa yaara nda fuun ti yen ma yeri wa wasege ki ni ti ni, peri tege tegesaga jengē na. Leele mbele fuun pe yaa ka pye wa wasege konaa yaayoro ti ni fuun ti ni, na pee pan mbe ye wa yinre ti ni, sinndēere tisaga ki yaa pe gbōn mbe pe gbo mbe pinle yaayoro ti ni.»

²⁰ Farawōn wi legbōōlō mbele pāa Yawe Yenjele li senre ti yigi kala, poro la ti a pe tunmbyeele pē

fyēele ma pan ca, konaa pe yaayoro ngbeleye yi ni, mari le wa yinre ti ni. ²¹ Ἐen fō, Farawōn wi legbōōlō mbele pe sila Yawe Yenjele li senre ti le, poro la pe tunmbyeele pe yaga wa wasege ki ni konaa pe yaayoro ngbeleye yi ni.

²² A Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye fō: «Ma kēē ki yirige wa naayeri, jango sinndēere tisaga mbe pan wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni, ki leele pe gbōn, naa yaayoro ti ni konaa yaraga nga fuun kī fi wa Ezhipiti tara ki ni.»

²³ A Moyisi wī suu kanngala li yirige wa naayeri. A Yawe Yenjele li si yenjele gbaanra yirige ma sinndēere tisaga wa, a yenjele gbanlaga kī to wa tara ti na. Yawe Yenjele lāa ti, a sinndēere tisaga kī pan wa Ezhipiti tara ti ni. ²⁴ Sinndēere tisaga kīla to, a yenjele yengeleme pī pinle ki ni. Sinndēere tisaga kīla pye na paan ngbanga; male Ezhipiti tara tī pye tara, ki cenle ka fa pye wa gbēn†. ²⁵ Sinndēere tisaga kīla to wa Ezhipiti tara ti lagapyew, ma yaraga nga fuun kīla pye wa wasege ki gbōn maga gbo, leele o, yaayoro o. Kīla yan ki gbōn maga fugurō, ma tire ti kaari wa wasege ki ni. ²⁶ Kaawō Gosheni tara nda Izirayeli woolo pāa pye ma cen wa ti ni to nungba tila shō. ²⁷ Kona, a Farawōn wī si ti a pē Moyisi naa Arōn pe yeri wi kan, mēē pe pye fō: «Yōnlō na lo na, mī kapege

†9.16: Ɔrōmu 9.17.

†9.24: Naga 8.7; 16.21.

pye. Yawe Yenjele lo li yen ma sin. Mi naa na woolo pe ni, we yen kapere pyefenne. ²⁸Ye Yawe Yenjele li yenri na kan, li ti yenjele gbaanra to naa sinndere tisaga ki ni ti yere. Pa kona mi yaa ye yaga yaa kee, we se ti ye koro laga naa.»

²⁹A Moyisi wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Na yiringɔlɔ laga ca ki ni, mi yaa na keyen yi yirige wa Yawe Yenjele li yeri mbeli yenri, pa yenjele gbaanra to naa sinndere tisaga ki ni, ti yaa yere, jaŋgo maga jen fɔ tara ti yen Yawe Yenjele lo woro. ³⁰Ɛen fɔ, migi jen ma yo mboro naa ma legbɔlɔ pe ni, ye woro na fyɛ Yawe Yenjele li yege bere.»

³¹Yantiire nda pe yinri len* to naa yarilire nda pe yinri ɔrizhi*, sinndere tisaga kila ti ni fuun ti jɔɔ mari wɔ wa, katugu ɔrizhi wila fuuru makɔ, a len wì fyenwe. ³²Ɛen fɔ, bile*† wo naa shɔɔlɔ ke ni, koro sila jɔɔ, katugu to ma koro puŋgo na.

³³A Moyisi wì si yiri wa Farawɔn wi go, ma kari wa ca ki puŋgo na, ma suu keyen yi yirige wa naayeri, ma Yawe Yenjele li yenri. Kona, a yenjele gbaanra to naa sinndere tisaga ki ni tì si yere. A tisaga kì si kɔn.

³⁴Naa Farawɔn wila kaa ki yan tisaga kì kɔn, a sinndere tisaga naa yenjele gbaanra tì yere, a wì si kapege cenle nuŋgba ki pye ma je paa faa wogo ki yen. Wo naa wi

legbɔlɔ pe ni, a pè si pe koto ro ti ŋgbanŋgban pe yɛɛ na. ³⁵Farawɔn wila wi kotogo ki ŋgban wi yɛɛ na ma yala Yawe Yenjele làa senre nda yo Moyisi wi kan ti ni, wi sila Izirayeli woolo pe yaga pe kari.

Jɔlɔgɔ kɔlɔtaanri wogo:

Gbatɔ kala

10¹Kona, a Yawe Yenjele lè si Moyisi wi pye naa fɔ: «Kari wa Farawɔn* wi yeri, katugu muwi mùu kotogo ki ŋgban wi na, wo naa wi legbɔlɔ pe ni, jaŋgo mbe ta mbanla kacɛn kagbɔɔlɔ ke pye laga pe sɔɔwɔ; ²jaŋgo mboro fun ma kaga yege yo ma piile poro naa ma pishyenwoolo pe kan, paa yege ŋga na mɪla Ezhipiti tara fenne pe jɔlɔ we, konaa kacɛn kagbɔɔlɔ ŋgele mɪla pye laga pe sɔɔwɔ ke ni. Pa kona ye yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yenjele le.»

³Kona, a Moyisi naa Arɔn* pè si kari wa Farawɔn wi yeri ma saa wi pye fɔ: «Senre nda Yawe Yenjele, Eburuye Yenjele lè yo ti nda: «Ma yaa koro la jege mbe yo ma sɔɔn yɛɛ go sogo na kan fɔ sa gbɔn wagati wiwiin? Na woolo pe yaga pe kari pe sanla gbɔɔ.» ⁴Na maga je mbe yo ma se pe yaga pe kari, pa goto mi yaa gbatɔ* wa laga ma tara ti lagapyew. ⁵Wi yaa tara ti tɔn lagapyew fɔ pe se kaa tara ti yaan yenle ni. Yaraga ŋga fuun kì koro sinndere tisaga ki panŋɔlɔ, gbatɔ

†9.31-32: Yarilire nda pe yinri ɔrizhi konaa bile ti yen paa mali wi yen, pe maa ti muwe pi piin buru.

wi yaa ko ka, naa tire nda fuun ti yen na yinrigi wa wasege ti ni. ⁶Gbatɔ wi yaa ka ye wa wunluwo go ki ni mbege yin, naa ma legbɔɔɔ pe ni fuun pe yinre ti ni konaa Ezhipiti tara fenne pe ni fuun pe yinre ti ni. Ki jɔɔɔ ki yaa pye kala na lere fa la yan faa, male wa ma teleye sanga wi na fɔ ma pan ma gbɔn nala.»

Ki senre ti yongɔɔ, a Moyisi wɔ si yiri le Farawɔn wi tanla ma kari. ⁷A Farawɔn wi legbɔɔɔ pɛ suu pye fɔ: «Ki naŋa ŋa wi yaa koro la we jɔɔ fɔ sa gbɔn wagati wiwiin? Ki leele mbele pe yaga pe kari pe sa Yawe Yenŋele li gbɔɔ. Ma woro naga yaan bere fɔ we Ezhipiti tara ti yen na jogo na kee sa kɔ wi le?»

⁸A pɛ si Moyisi naa Arɔn pe yeri wa Farawɔn wi yeri, a wɔ si pe pye fɔ: «Ye kari ye sa Yawe Yenŋele, ye Yenŋele li gbɔɔ. Eɛn fɔ, ambene pe yen karifenne poro?»

⁹A Moyisi wɔ suu yɔn sogo ma yo fɔ: «We yaa kari we piile naa we lelele* pe ni konaa we pinambiile naa we sumborombiile pe ni. We yaa kari we simbaala, naa we sikaala konaa we nere ti ni, katugu waa kee sa feti pye mbe Yawe Yenŋele li gbɔɔ.»

¹⁰A Farawɔn wɔ si to pe tanla, ma pe pye fɔ: «Yawe Yenŋele li pye ye ni! Enhɛɛn! Mi yaa ye yaga yaa kee kpa, yoro naa ye piile pe ni. Ye ye ye yingiwɛ jen. Ki yen ma filige we yege na fɔ ye jatere wi yen ma tijanga. ¹¹Ŋga yɛ yenri ki se ya

pye. Nambala poro cɛ pe yaa kari sali gbɔɔ. Ko cɛ ŋga ko ye mbe ya yenri.»

A pɛ si pe purɔ ma pe yirige wa Farawɔn wi go.

¹²A Yawe Yenŋele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Ma kee ki yirige wa Ezhipiti tara ti go na, ma ti gbatɔ mbe pan laga, wi tara ti yin, yan ŋga fuun kɔla shɔ sinndɛere tisaga ki yeri, wigi ka pew.» ¹³A Moyisi wɔ suu kanngala li yirige wa Ezhipiti tara ti go na. A Yawe Yenŋele li si ti, a tifelege ka yiri wa yɔnɔ yirisaga yeri, na gbɔn wa tara ti ni, ki pilige ki yɔnɔ naa ki yembine li ni fuun li ni. Ki goto pinliwɛ pi ni, a pɛ sigi yan tifelege kɔ pan gbatɔ wi ni. ¹⁴Gbatɔ wila pan wa Ezhipiti tara ti lagapyew, ma cɛn tara ti na lagapyew. Wila lege fɔ jɛŋge, male wa, pe fa wi legewe pi cɛnle la yan ma gben, pe se si ka la yan ma naa. ¹⁵Wila tara ti ni fuun ti tɔn mari wɔ binriw. Yan ki ni fuun naa tige pire nda fuun tɔla koro sinndɛere tisaga ki panŋɔɔ, gbatɔ wila ti ni fuun ti ka. Ali wetipinne nuŋba lo sila koro tige ka na nakoma wa wasege ki ni wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni†.

¹⁶A Farawɔn wɔ si ti, a pɛ Moyisi naa Arɔn pe yeri wi kan fyeege na, mɛɛ pan ma pe pye fɔ: «Mi kapege pye Yawe Yenŋele, ye Yenŋele li na, ma kapege pye yoro fun ye na. ¹⁷Koni mi yen na ye yenri, ki yɔnɔ na li na naa, yanla kapege ki kala yaga na na, ye Yawe Yenŋele, ye

†10.14-15: Naga 9.2-3.

Yenjele li yenri na kan, ligi legbogo jɔɔɔɔ kala na li laga we na.»

¹⁸ A Moyisi wì si yiri wa Farawɔn wi go mɛɛ saa Yawe Yenjele li yenri. ¹⁹ A lî si ti a tifelingbɔɔ ka yiri wa yɔnɔɔ tosaɔa yeri, na gbɔɔn, ma gbato wi lɛ, ma kari wi ni, ma saa wi wa wa Kɔɔɔje yɛɛn wi ni. Ali nungba wo sila koro wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni. ²⁰ Eɛn fɔ, Yawe Yenjele lãa Farawɔn wi kotogo ki ngban wi na, wii yenle mbe Izirayeli* woolo pe yaga pe kari.

Jɔɔɔɔ kɔɔɔɔere wogo:

Diwi kala

²¹ Kona, a Yawe Yenjele lî si Moyisi wi pye naa fɔ: «Ma keɛ ki yirige wa naayeri, jango diwi mbe ye laga Ezhipiti tara, fɔ leele paa talitali.»

²² A Moyisi wì suu keɛ ki yirige wa naayeri, a diwi gbɔɔ wà si ye wa Ezhipiti tara ti ni fuun ti ni, fɔ ma saa gbɔn piliye taanri†. ²³ Ki piliye taanri yi ni, leele pe sila pye na pe yɛɛ yaan. Lere wa kpɛ sila ya mbe yiri wi censaga mbe kari laga ka na. Eɛn fɔ, Izirayeli woolo poro la pye ma cen lara nda ni, yanwa la pye na yinrigi wama. ²⁴ A Farawɔn wì si ti, a pè Moyisi wi yeri wi kan. A wì suu pye fɔ: «Yaa kee ye sa Yawe Yenjele li gbɔɔɔ. Ye mbe ya kari ye go woolo pe ni, kaawɔ ye simbaala naa ye sikaala konaa ye nɛɛ to cɛ ti yaa koro laga.» ²⁵ A Moyisi wì

suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mboro yere ma daga mbe ti we yaayoro ta ta we sari wɔ nayinmɛ saara* konaa saara sogoworo* Yawe Yenjele li yeri. ²⁶ Mbe taga wa ko na, we yaa kari we yaayoro ngbeleye yi ni. We yaayogo ka nungba se koro laga; katugu we yaa sa yaayoro ta wɔ wa ti ni, mberi wɔ saraga* Yawe Yenjele, we Yenjele li yeri, mberi gbo. Eɛn fɔ, nda we yaa ka sa wɔ saraga li yeri mbeli gbɔɔɔ, we seri jen, kaawɔ we ka sa gbɔn wa gbɛn.»

²⁷ Eɛn fɔ, a Yawe Yenjele lî si Farawɔn wi kotogo ki ngban wi na, ma ti a wì je ma yo wi se Izirayeli woolo pe yaga pe kari. ²⁸ A Farawɔn wì si Moyisi wi pye fɔ: «Kari ma yiri na na tanla. Mɔɔ yɛɛ yigi, maga ka pan laga na yege sɔɔɔɔɔ naa, katugu pilige nga ni mi kɔɔn yan laga na yege sɔɔɔɔɔ, ma yaa ku win.» ²⁹ A Moyisi wì sho fɔ: «Mboro mà yo ma! Mi se pan laga naa ma yeri.»

Yenjele lãa jɔɔɔɔ pungo wogo ki senre yo

11 ¹ Kona, a Yawe Yenjele lî si Moyisi wi pye naa fɔ: «Mi yaa jɔɔɔɔ ka wa naa Farawɔn* wo naa Ezhipiti tara fenne sanmbala pe na. Ko pungo na, wi yaa ye yaga yaa kee. Wi yere yaa ye purɔ pew mbe ye yirige laga tara ti ni. ² Kari ma saga yo Izirayeli* woolo pe kan, fɔ nambala pe ni fuun nungba nungba, naa jeele pe ni fuun nungba nungba, pe te

†10.22: Yuuro 105.28; Naga 16.10.

Izirayeli jeele pàa pye na yarilire ti tire tira na (Eki 11.5)

yaara naa warifuwe yaara yenri pe cenyeenle pe yeri.»

³Yawe Yenjele làa ti a Izirayeli woolo pe kala li Ezhipiti tara fenne pe ndanla. Farawon wi legboob poro naa tara woolo pe ni, pàa pye na Moyisi wi jate. ⁴A Moyisi wi si Farawon wi pye fo: «Senre nda Yawe Yenjele li yo ti nda: «Yinndege na, mi yaa pan mbe Ezhipiti tara ti yanriyani, mbe toro. ⁵Ezhipiti tara woolo pe pinambiile konghanmbala pe ni fuun pe yaa ku laga tara ti ni, mbege le Farawon na wi yen ma cen wa wunluwo jongo ki na wi pinambyo konghanja wi na, fo saga wa kulojo wi pinambyo konghanja na wila yarilire ti tire wa tira ki na wi na, mbe pinle yaayoro ti pinambire konghannda

ti ni fuun ti ni. ⁶Pa kona leele pe yaa kaa gbele ngbanga laga Ezhipiti tara ti lagapyew, male ki gbeere cenle ta fa pye laga gben, ta se si ka pye laga naa paa ti yen. ⁷Een fo, wa Izirayeli woolo pe yeri, ali pyon nungba se ka weli lere na nakoma yaayogo na, jango yege jen ye yo Yawe Yenjele li Ezhipiti tara fenne naa Izirayeli woolo pe jen ma pe wo pe yee ni.» ⁸Pa kona ma legboob mbele yeen, pe ni fuun pe yaa pan na korogo mbe kannguro kan na jegele sogwo, mbaa na yenri la yuun fo: Ta kee mboro naa ma woolo pe ni. Ko pungo na, pa mi yaa yiri mbe kari.»

A Moyisi wi si yiri wa Farawon wi tanla nanghanwa gboc ni ma kari.

⁹A Yawe Yenjele li sigi yo Moyisi wi kan naa fɔ: «Farawɔn wi se logo ye yeri, jango mbe ta mbe kafɔnngɔlɔ legere pye laga Ezhipiti tara.»

¹⁰Moyisi naa Arɔn* pàa ki kafɔnngɔlɔ ke ni fuun ke pye Farawɔn wi yege sɔgɔwɔ. Ɛen fɔ, Yawe Yenjele làa Farawɔn wi kotogo ki ngban wi na, wii yenle mbe Izirayeli woolo pe yaga pe kari pe wɔ wa wi tara ti ni.

PAKI FETI KONGBANŊA WI PYEWE

12--13

Paki feti kala

12¹Kona, a Yawe Yenjele li si para naa Moyisi naa Arɔn* pe ni wa Ezhipiti tara, ma pe pye fɔ: ²«Ki yenje nɔga yeɛn, ko ki yaa pye yele li lesaga. Ko ki yaa pye yele li yenje kongbanŋa ye kan. ³Ye saga yo Izirayeli* gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe kan fɔ ki yenje nɔga yeɛn, ki pilige ke wogo ki na, sege nunɔgba nunɔgba pyew nakoma go nunɔgba nunɔgba pyew ki woolo pe simbapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ nakoma sikapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ yigi pe yeɛ kan. ⁴Na go nɔga woolo si lege mbe pye pe mbe ya simbapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ nunɔgba ka mboo kɔ kasaga nunɔgba, ki go woolo pe gbogolo go nɔga ki yen le pe tanla ki woolo pe ni, mbe yala leele pe yɔn ki ni. Ye simbapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ wi yigi ye yala lere nunɔgba nunɔgba pyew

wi mbe ya kara nda ka to ni. ⁵Ye simbapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ nakoma sikapɔlɔ yirifɔnɔŋɔ yigi nɔ wɔ ta yele nunɔgba, ma pye jeregisaga fu. ⁶Yoo tege ye sa gbɔn fɔ yenje ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki na. Ki pilige ki ni, yɔnlɔ ki tosanga ni, Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe yaayoro nda pè wɔ ti kɔnlɔgi. ⁷Pe yaa ka kara ti ka yinre nda ni, pe yaayoro ti kasanwa pa le poo fafa ki yeyɔnrɔ ti naayeri tire to naa kɔɔrɔ ti kanɔgara na tire ti na. ⁸Ki yembine nunɔgba li ni, ye kara ti fɔ tiyɔngɔ, yeri pinle yeri ka leve* fu buru naa yaanga taanga ni. ⁹Yaga ka kara ta ka mbapende nakoma mberi sɔgɔ tɔnmɔ ni mberi ka. Ɛen fɔ, ye ti ni fuun ti fɔ tiyɔngɔ, ti yinre, naa ti saanra konaa ti nawa yaara ti ni. ¹⁰Yeri ka, yaga ka ta yaga ti wɔnlɔ ti yiri. Na ta ka si wɔnlɔ mbe yiri, ki goto pinliwe ni yeri sogo. ¹¹Na ye kaa ti kaa sanga nɔ ni, ye ye yaripɔrɔ ti le, ye ye kurusijaraye pe pɔpɔ ti na, ye ye sawira ti lele, ye gbɔtangangala ke ni ye keɛ mbege naga fɔ yè gbegele mbaa kee, ye kara ti ka fyelege na. Pa ye yaa Paki* feti wi pye yeɛn mi nɔ Yawe Yenjele na mege ni. ¹²«Ki yembine nunɔgba li ni, mi yaa ka Ezhipiti tara ti yanriyanri mbe toro. Mi yaa ka pinambiile kongbanmbala pe ni fuun pe gbo laga Ezhipiti tara ti ni, leele pe pinambiile kongbanmbala poro naa yaayoro ti pinambire kongbannda ti ni. Pa mi yaa kaga pye yeɛn mbe jɔlɔgɔ wa Ezhipiti

tara yarisunndo ti ni fuun ti na. Muwi mi yen Yawe Yenjele le. ¹³Kasanwa pi yaa ka pye ye go sigewe kacen wa yinre nda ye yaa ka pye ti ni. Mi yaa kaa yan mbe toro mbe ye yaga. Kiga pye ma, na mi kaa jalogo waa Ezhipiti tara woolo pe na sanga na ni, tifelege yama kpe se ye ta mbe ye gbo[†].

¹⁴«Yege pilige ki tege yaa nawa tuun ki na sanga pyew, yege pye feti piligbogo mbaa mi na Yawe Yenjele na gbogo, ki pye kondegele na li yen kosaga fu ye setirige piile pe kan.»

Feti na pe ma leve fu buru ka wi nogo

¹⁵Kona, a Yenjele li sho naa fo: «Ye yaa leve fu buru ka fo sa gbɔn piliye kolshyen. Mbege le le ki piliye yi kongbannga ki na, leve si daga mbe yan wa ye yinre ti ni. Mbege le pilige kongbannga ki na sa gbɔn pilige kolshyen wogo ki na, na lere wa ka buru na leve yen wi ni wa ka, wi daga poo wo laga Izirayeli woolo pe sogowa. ¹⁶Pilige kongbannga naa pilige kolshyen wogo ki na, ye yaa gbogolo mbe sheri, ye se ka tunngo ka kpe pye ki piliye yi ni, kaawo ye yaakara sogolo tunngo ko.

¹⁷«Ye yaa kaa leve fu* buru feti wi piin mbaa nawa tuun fo ki pilige jate nga ko mila ye yirige wa Ezhipiti tara. Yege pilige ki tege ki ye yaa ki feti wi piin, ki pye

kondegele na li yen kosaga fu yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri ye pungo na ye kan. ¹⁸Ye le li yenge kongbannga ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki na, mbege le ki yɔnlɔkɔgo ki na, ye yaa la leve fu buru kaa fo sa gbɔn ki pilige nafa ma yiri nungba wogo ki yɔnlɔkɔgo ki na. ¹⁹Ki piliye kolshyen yi ni, leve si daga mbe yan wa ye yinre ti ni. Lere na fuun ka buru na leve yen wi ni wa ka, wi yen Izirayeli tara pyo o, wi yen nambannga o, wi daga poo wo wa Izirayeli gbogolomo woolo pe sogowa. ²⁰Yaga pye mbe cen laga o laga, ye se ka buru na leve yen wi ni wa kpe ka; een fo, yaa leve fu buru kaa[†].»

Paki feti kongbannga wi pyewe

²¹Kona, a Moyisi wi si Izirayeli lelele* pe ni fuun pe yeri ma pe pye fo: «Ye kari ye sa simbapene yirifɔnmbolo nungba nungba nakoma sikapene yirifɔnmbolo nungba nungba yigi mbe yala sege nungba nungba pyew ki woolo pe ni, ye pe gbo ye pe pye saraga* Paki* feti wi na. ²²Ko pungo na, ye yizopi* were ta kon, yaayogo nga ye gbo, yege kasanwa pi le leyaraga nga ni, yeri le wa ki kasanwa pi ni yeri tege yoo fa yeyongo ki naayeri tige konaa koro ki kanngara na tire shyen ti na. Ye ni, wa kpe ka ka wi yeyongo ki kaanla mbe yiri laga funwa na, fo

[†]12.1-13: Levi 23.5; Nɔmbu 9.1-5; Dete 16.1-2.

[†]12.14-20: Eki 23.15; 34.18; Levi 23.6-8; Nɔmbu 28.17-25; Dete 16.3-8.

sa gbɔn ki goto pinliwe ni. ²³ Yawe Yɛnɛle li yaa ka Ezhipiti tara ti yanriyanri mbe toro, mbe jɔɔɔ wa leele pe na. Na liga ka kasanwa pi yan go nɔa yeyɔngɔ naayeri tige naa kɔɔ ki kanɔara na tire shyen ti na, li yaa ki yeyɔngɔ ki toro, li se ti jɔɔɔwɔ pyefɔ† wi ye wa ye yinɛ ti ni mbe jɔɔɔwɔ pye wa. ²⁴ Yoro naa ye setirige piile pe ni, ye yaa la tanri ki kakɔndɛgeɛnɛle ke na paa kondɛgele yen, na li yen kɔsaga fu. ²⁵ Na yaga ka sa ye wa tara nda Yawe Yɛnɛle li yɔn fɔɔ* le mbe kan ye yeri ti ni, yaa tanri ki nɔgasele li na. ²⁶ Na ye piile paga ka ye yewe mbe yo fɔ ki nɔgasele na li kɔɔ wo yen wiwiin? ²⁷ Ye pe yɔn sogo ye yo fɔ: «Saraga yi, nɔa we yen na woo Yawe Yɛnɛle li mɛge ni Paki feti wi na. Sanga nɔa ni woro Izirayeli woolo waa pye wa Ezhipiti tara, laa jɔɔɔ wa Ezhipiti tara fenne pe na, ɛɛn fɔ, laa we yinɛ ti toro, lii jɔɔɔ wa we na, ma we yinɛ woolo pe shɔ.»

Kona Izirayeli woolo pɛ si fɔli ma Yawe Yɛnɛle li gbɔɔ. ²⁸ Ko puɔgo na, nɔa fuun Yawe Yɛnɛle laa yo Moyisi naa Arɔn pe kan, a Izirayeli woolo pɛ si kari ma saa ki pye.

Jɔɔɔ ke wogo:

*Ezhipiti tara woolo pe pinambiile
konɔbanmbala pe gbokala*

²⁹ Ki pilige ki yinndege ki na, a Yawe Yɛnɛle li si Ezhipiti tara fenne pe pinambiile konɔbanmbala pe ni fuun pe gbo, maga le Farawɔn* nɔa wi yen ma ɛɛn wa wunluwɔ jɔngɔ ki na wi pinambyɔ konɔbanɔa wi na, fɔ ma saa ki wa kasopyɔ wi pinambyɔ konɔbanɔa wi na, ma pinle yaayoro ti pinambire konɔbannda ti ni†. ³⁰ Ki yembinɛ li ni, a Farawɔn naa wi legbɔɔɔ konaa Ezhipiti tara fenne pe ni fuun pɛ si yiri. Gbeere la yiri nɔgbanga wa Ezhipiti tara ti lagapyew, katugu go ka sila koro nɔa lere sila ku wa ki ni.

³¹ Yinndege ki na, a Farawɔn wɔ si Moyisi naa Arɔn pe yeri ma pe pye fɔ: «Ye yiri laga na tara, yaa kee yoro naa Izirayeli woolo sanmbala pe ni, ye sa Yawe Yɛnɛle li gbɔɔ, paa yege nɔa na yɛge yenri we.

³² Ye ye yaayoro ti ni fuun ti le, paa yege nɔa yɛge yo we; yaa kee ye yiri laga. Ye sa ye Yɛnɛle li yenri li duwaw na na.»

³³ Ezhipiti tara fenne paa pye na Izirayeli woolo pe fyɛle pe yiri wa pe tara ti ni, katugu paa pye na pe yeɛ piin fɔ: «We ni fuun we yaa ku.»

³⁴ Ki kala na, Izirayeli woolo paa

†12.23: Jɔɔɔwɔ pyefɔ nɔa wi senre ti yo, wo yen merege wa, nɔa wi maa jɔɔɔ kagala ke waa leele mbele Yɛnɛle li yaa jɔɔ pe na; ye wele wa Zhene 19.13; 2 Sami 24.16; Ebu 11.28 lara ti ni.

†12.29: Ɛki 4.22-32.

yiri na kee pe muwe mba pàa gbòn pi ni, mba leve sila ye pi ni. Pe maa pe muwe pi gbòn yaara nda ni, pàa ti fofò wa pe derigbòrò ti ni, mari taga pajoro na.

³⁵ Izirayeli woolo pàa tanga ma yala nga Moyisi wila yo pe kan ki ni. Pàa warifuwe yaara, naa te yaara, naa yaripòrò yenri Ezhipiti tara fenne pe yeri. ³⁶ Yawe Yenjele làa ti, a pe kala li Ezhipiti tara fenne pe ndanla, a pè yaara nda Izirayeli woolo pàa yenri pe yeri ti kan pe yeri. Pa pàa ki pye yeen ma Ezhipiti tara fenne pe yaara ti koli ma kari ti ni†.

³⁷ Ko pungo na, a Izirayeli woolo pè si yiri wa Aramisesei ca, mee le na kee wa Sukoti ca. Pàa pye na kee nambala waga cenme kogoloni (600 000) yon ko yeri, pe sila jeele naa piile poro jiri mbe pe pinle wa. ³⁸ Cengele kele yege woolo la pinle pe ni legerè na kee. Yaayoro ngbeleye legerè la pye Izirayeli woolo pe yeri, to tila pye nere, naa simbaala konaa sikaala. ³⁹ Muwe mba pàa gbòn ma yiri pi ni wa Ezhipiti tara, pàa pi wa wòn; leve sila ye pi ni pi ta pi fe pi yiri; katugu pàa pe purò ma pe yirige wa Ezhipiti tara fyelège na. Pe sila ta mbe kondangala yaakara le pe yee go na.

⁴⁰ Yegele ngele Izirayeli woolo pàa pye wa Ezhipiti tara kàa pye yele cenme tijere naa nafa ma yiri

ke (430)†. ⁴¹ Ki yegele cenme tijere naa nafa ma yiri ke (430) ke kosanga wi ni, Paki feti pilige ki na, a Yawe Yenjele li woolo pè si yiri wa Ezhipiti tara, ma yala pe malingbònlò ngbeleye yi ni. ⁴² Ki kala na, ki pilige ki yembine li yaa tege li ye Yawe Yenjele li kan mbe pye feti piligbògò, katugu ki pilige ko làa tege ki ye mali woolo pe yirige wa Ezhipiti tara ki yembine li ni. Izirayeli woolo poro naa pe setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pungo na, pe daga mbege tege ki ye fun, mbege pye feti piligbògò mbaa Yawe Yenjele li gbogo.

Kondegengele ngele kàa tege Paki feti wi pyewe pi na

⁴³ Kona, a Yawe Yenjele li si Moyisi naa Aron pe pye fò: «Kondegengele ngele kè tege Paki feti wi na ke ngele: «Nambanña wa kpè si daga mbege yaakara ta ka. ⁴⁴ Kulo ña pè lo penjara ni, wi daga poo kenrekenre*, ko pungo na, wi mbe ya mbaa Paki feti yaakara ti kaa. ⁴⁵ Een fò, nambannjeen wo naa tunmbyee ña pe maa sara, wo wa si daga mbe ta ka. ⁴⁶ Ye yaa ka simbapòlò yirifonno wi kara ti ka wa go nawa. Yaga ka yiri ta ni wa funwa na, yaga si ka yaayogo ki kajelege ka yaari†. ⁴⁷ Izirayeli gbogolomò woolo pe ni fuun pe yaa kaa Paki feti wi piin. ⁴⁸ Na nambanña wa ka pye

†12.35-36: Eki 3.21-22.

†12.40: Zhene 15.13; Gala 3.17.

†12.46: Nambu 9.12; Yuuro 34.21; Zhan 19.36.

Izirayeli woolo pe yinriwe wa Ezhipiti tara (Eki 12.51)

mbe cen wa ye yeri mbaa ki jaa mbe Paki sherege feti wi pye mi na Yawe Yenjele na mege ni, ki daga poo go woolo nambala pe ni fuun pe kenrekenre. Ko pungo na wi mbe ya mbe Paki feti wi pye paa Izirayeli tara piile pe yen. Lere o lere pe suu kenrekenre wo wa kpe si daga mbe Paki feti yaakara ta ka.»⁴⁹ Yoro Izirayeli tara piile naa nambannjeenle mbele pe yen laga ye sogowa, lasiri* konɔ nungba lo ye yaa la tanri li na.»

⁵⁰ A Izirayeli woolo pe ni fuun pè si tanga Yawe Yenjele làa senre nda yo Moyisi naa Arɔn pe kan ti na. ⁵¹ Ki Paki pilige ki ni, ko Yawe Yenjele làa Izirayeli woolo pe yirige wa Ezhipiti tara paa malingbɔɔnɔ yen.

**Kondegeŋgele Paki feti
wi wogo na konaa pinambiile
koŋbanmbala pe wogo na**

13¹ Kona, a Yawe Yenjele li si para Moyisi wi ni naa ma yo fo: ² «Ma Izirayeli* woolo pe pinambiile koŋbanmbala pe ni fuun pe tege pe ye na kan, leele pe pinambiile koŋbanmbala

poro naa yaayoro ti pinambire koŋbannda ti ni[†]; katugu pe yen na woolo.»

³ A Moyisi wì si leele pe pye naa fo: «Pilige nga Yawe Yenjele li ye yirige ma ye wo wa Ezhipiti tara li yawa gbɔɔ pi ni, yaa nawa tuun ki na, ki tara nda yaa pye wa ti ni kulolo we. Ki feti pilige kiga gbɔn, yaga ka buru ka na pè leve* le wi ni. ⁴ Yarilire kɔn yenje nga we yen yeen, ki nala pilige nga koyi yaa yiri wa Ezhipiti tara. ⁵ Yawe Yenjele làa wugu ye teleye pe kan ma yo li yaa tara nda kan ye yeri, na yaga ka sa ye wa ti ni sanga na ni, yaa ki feti na wi piin ki yenje nga ki ni. Ki tara to ti yen Kana tara fenne, naa Heti cenle woolo, naa Amɔri cenle woolo, naa Hevi cenle woolo konaa Zhebusi cenle woolo pe tara re, ti yen ma yin nɔnɔ naa senrege ni fo na fuun. ⁶ Piliye kolshyen ni, ye yaa la leve fu buru kaa. Ki pilige kolshyen wogo ki na, ye yaa feti pye Yawe Yenjele li mege ni. ⁷ Leve fu buru ye yaa la kaa fo sa gbɔn piliye kolshyen. Buru na pè gbɔn leve ni wa si daga mbe yan wa ye yinre ti ni; leve si daga mbe yan

[†]13.2: Pinambiile koŋbanmbala poro la daga mbe kan Yenjele li yeri paa tunngo piin li kan; yaayoro ti pinambire koŋbannda to la daga mbaa woo saara li yeri (Luki 2.23).

wa ye tara ti ni fuun ti ni. ⁸Ki pilige ki ni, ye feti wi kɔɔ wi yo ye pinambiile pe kan, ye pe pye fɔ: «We yen na ki wogo ŋga ki ni fuun ki piin, mbaa nawa tuun ŋga Yawe Yenŋele làa pye we kan ki na, sanga ŋa ni wàa yiri wa Ezhipiti tara we.» ⁹Ki feti wi yaa pye paa tegerɛ yen wa ye keyen yi na, konaa mbe pye paa nadowo yaraga yen wa ye walegele ke na, jaŋgo yaa para suyi Yawe Yenŋele li lasiri* senre ti na; katugu lo li ye yirige wa Ezhipiti tara ti ni li yawa pi ni. ¹⁰Yaa tanri ki kondegele li na ye le pyew, mbe yala wagati ŋa wì kɔn ma tɛgɛ ki wogo ki na wi ni.»

Piile koŋbanmbala pàa pye yarikanra Yawe Yenŋele li yeri

¹¹Kona, a Moyisi wì sho naa fɔ: «Na Yawe Yenŋele liga ka ye ye ni wa Kana tara ti ni, mberi kan ye yeri, paa yege ŋga na làa wugu ye teleye poro naa ye kan, ¹²ye ye pinambiile koŋbanmbala pe ni fuun pe kan li yeri, konaa ye yaayoro ti pinambire koŋbannda pyew ti ni ti pye li woro†. ¹³Sofilele poro na, ye yaa simbapene yirifɔnmbɔ tɛgɛ mbe pe go sho†; na ye si woro na jaa mbe pe go sho, ye pe yinre ti yaari pe ku. Eɛn fɔ, ye leele pe pinambiile koŋbanmbala pe ni

fuun pe go sho. ¹⁴Na ye piile paga ka ye yewe mbe yo fɔ: «Ŋga yaa piin ko kɔɔ wo yen mele?» Pa kona ye pe yɔn sogo ye yo fɔ: «Yawe Yenŋele làa we yirige ma we wɔ wa Ezhipiti tara li yawa gbɔɔ pi ni, to nda wàa pye wa ti ni kulolo. ¹⁵Naa Farawɔn* wila pye na jege ma yo wi se we yaga waa kee, a Yawe Yenŋele li si Ezhipiti tara fenne pe pinambiile koŋbanmbala pe ni fuun pe gbo, ma pinle yaayoro ti pinambire koŋbannda ti ni. Ko kala na we yen na yaayoro ti pinambire koŋbannda ti woo saraga* Yawe Yenŋele li yeri, nɛɛ leele pe pinambiile koŋbanmbala poro go shoo. ¹⁶Ki kapyege ki yaa pye paa kacɛn yen ye kan wa ye keyen yi na, mbe pye paa tegerɛ yen wa ye walegele ke na, mbaa ye nawa tuun ki na fɔ Yawe Yenŋele làa we yirige ma we wɔ wa Ezhipiti tara li yawa gbɔɔ pi ni.» »

Yenŋele làa li woolo pe yege sin wa pe kondangala li ni

¹⁷Naa Farawɔn wila kaa Izirayeli woolo pe yaga a pè kari, Yenŋele li sila ti pe toro wa konɔ na li maa kee wa Filisiti tara fenne pe tara lo ni†, ali mbege ta lo li yen ma were o; katugu Yenŋele làa yo fɔ: «Na leele paga sa malaga ta wa pe

†13.12: Eki 34.19-20; Luki 2.23.

†13.13: Paa daga mbe sofilele poro go sho, katugu pe sila pye kpoyi Yenŋele konɔ li ni, mbe pye yaayoro nda pe mbaa ya saraga wɔ ti ni Yenŋele yeri.

†13.17: Konɔ na li maa kee wa Filisiti tara fenne pe tara, Ezhipiti tara fenne malingbɔɔnɔ pàa pye nali go singi. Na Izirayeli woolo paga li le pe yaa sa malaga ta wa yege.

yege, pa pe yinriwe mba pè yiri wa Ezhipiti tara, ki wogo ki yaa ye pe go na mbege kan pe sɔngɔɔ wa naa.»¹⁸ Ki kala na Yenɲele làa ti a pè toro wa konɔ na li koolo koolo wa gbinri* wi ni lo ni, ma kari wa Kɔgɔje yeen wi yeri. Izirayeli woolo pàa gbegele ma yiri wa Ezhipiti tara paa malingbɔɔnɔlɔ yen.¹⁹ A Moyisi wì si Zhozefu wi kajeere ti le mbe kari ti ni; katugu Zhozefu wìla ki yo Izirayeli woolo sanmbala pe kan ma yo fɔ: «Ye wugu yanla kan fɔ ye yaa kanla kajeere ti le mbe kari ti ni, katugu Yenɲele li yaa ye saga (mbe ye yirige laga ki tara nda ti ni)†.»

²⁰ A Izirayeli woolo pè si yiri wa Sukɔti ca ma saa pe paara yinre* ti kan ma cen wa laga ɲga pàa pye na yinri Etamu, wa gbinri wi konɔ na.²¹ Yawe Yenɲele làa pye na pe yege sinni, yɔnɔ na, kambaaga titɔnɔgɔ yerege ka ni, na konɔ li nari pe na; yembinɛ làa pye na pe yege sinni kasɔn titɔnɔgɔ yerege ka ni, na yanwa yinrigi pe kan paa yaan, jango pe ya paa tanri yɔnɔ naa yembinɛ.²² Yɔnɔ na, kambaaga titɔnɔgɔ yerege kila pye leele pe yege, yembinɛ kila pye kasɔn titɔnɔgɔ yerege wa pe yege sanga pyew.

**IZIRAYELI WOULO
PAA KɔGɔJE YEEN WI KɔN
MA YIRI**

14.1--15.21

**Ezhipiti tara fenne pàa taga
Izirayeli woolo pe na na pe puro**

14¹ Kona, a Yawe Yenɲele li si para naa Moyisi wi ni ma yo fɔ:² «Ki yo Izirayeli* woolo pe kan, fɔ pe ke pe kari, pe sa paara yinre* ti kankan pe cen wa Pi Ayirɔti ca ki yesinme na, wa Migidɔli ca konaa kɔgɔje wi ni, ti sɔgɔwɔ pi ni. Pa ye yaa cen wa Baali Zefɔn laga ki yesinme na, wa kɔgɔje yɔn ki na.³ Kona Farawɔn* wi yaa ki jate fɔ Izirayeli woolo pè punɔgo, ma kɔ wa gbinri* wi ni.⁴ Mi yaa Farawɔn wi kotogo ki ɲgban wi na, wi yaa yiri mbe taga ye na mbaa ye puro. Mi yaa wo naa wi malingbɔɔnɔlɔ pe tɔngɔ mbanla gbɔgɔwɔ pi naga ye na. Pa Ezhipiti tara fenne pe yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yenɲele le.»

A Izirayeli woolo pè si tanga ki senre ti na.⁵ Naa pàa ka saa ki yo Ezhipiti tara wunlunɔɲa Farawɔn wi kan ma yo fɔ: «Izirayeli woolo pè fe ma kari.» A wo naa wi legbɔɔlɔ pe ni, pè si pe jatere wi kanɲga Izirayeli woolo pe kanɲgɔlɔ ma sho fɔ: «Yingi kala wè pye yeen? Wè Izirayeli woolo pe yaga pè kari, pe se kulowo tunndo pye we kan naa.»

⁶ Kì kaa pye ma, a Farawɔn wì si

†13.19: Zhene 50.25; Zhouzu 24.32.

Malaga gbɔnwotoroye mbele shɔnye maa tilele (Eki 14.6)

ti a pɔ̀ malaga gbɔnwotoro wi pɔ̀ shɔn wa na, mɛɛ le ma kari, wo naa wi malingbɔɔnlɔ pe ni. ⁷A wì suu malaga gbɔnwotoroye jɛmbele jɛmbele cɛnmɛ kɔ̀gɔ̀lɔni (600) le ma kari, pe ni fuun nungba nungba, malingbɔɔnlɔ taanrindaanri la pye wa pe ni. A Ezhipiti tara malaga gbɔnwotoroye sanmbala pè si taga pe na. ⁸A Yawe Yɛnɛle li si Farawɔn wi kotogo ki nɔ̀gban wi na, Ezhipiti tara wunlunaɲa we. A wì si yiri ma taga Izirayeli woolo pe na, na pe puro. Ma sigi ta Izirayeli woolo pàa yiri ma kari pe yɔ̀lɔ̀gɔ̀ ki ni caw. ⁹A Ezhipiti tara malingbɔɔnlɔ pe ni fuun, mbele pàa pye shɔn lugufenne, naa mbele pàa pye malaga gbɔnwotoroye pe ni, naa Farawɔn wi shɔnye pe ni, pè si taga Izirayeli woolo pe na, na pe puro, ma saa pe yigi wa Pi Ayirɔ̀ti ca ki tanla, wa Baali Zefɔn laga ki yesinmɛ na, wa kɔ̀gɔ̀je yɔ̀n ki na.

¹⁰Naa Farawɔn wila kaa na yɔ̀ngɔ̀ Izirayeli woolo pe ni, a pè si yege yirige ma wele wa lege, mɛɛ Ezhipiti tara fenne pe yan pe taga pe na na pe puro; a pè si fyɛ fɔ̀ jɛngɛ, nɛɛ gbele na Yawe Yɛnɛle li yinri li pe saga. ¹¹A pè si Moyisi wi pye fɔ̀: «Fanra lɛgere woro wa Ezhipiti tara wi le? Yɛngi na, a mà si pan we ni we pan we ku laga ki gbinri ɲa wi ni? Yɛngi na, a mà si we yirige wa Ezhipiti tara? ¹²Ki wogo ɲga ko wàa yo ma kan ma we ta bere wa Ezhipiti tara fɔ̀: «Ma we yaga yew, we yaa la kulowo tunngɔ̀ piin Ezhipiti tara fenne pe kan. Ko mbɔ̀nrɔ̀ we yeri we ku laga gbinri wi ni ko na.» ¹³A Moyisi wì si pe pye fɔ̀: «Yaga ka fyɛ, ye yere laga nungba. Yawe Yɛnɛle li yaa ye shɔ̀ yege ɲga na nala, ye yaa ki yan. Ki Ezhipiti tara fenne mbele yaa yaan nala yɛɛn, ye se ka pe yan naa fyew. ¹⁴Yawe Yɛnɛle li yaa malaga ki

gbɔn ye kan. Yoro wo na, ye yere yew.»

**Yenɛɛle lãa kɔɔje wi kɔn shyen,
a Izirayeli woolo pɛ toro**

¹⁵Kona, a Yawe Yenɛɛle li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Yiŋgi na, ma nɛɛ na yinri mbe ye saga? Ki yo Izirayeli woolo pe kan pe yiri paa kee. ¹⁶Mboro wo na, ma kanɣala li yirige, mɔɔ kee ki sanga ma wa wa kɔɔje wi yeri, ma tɔnmɔ pi kɔn shyen. Pa Izirayeli woolo pe yaa tanga tawara na mbe kɔɔje wi kɔn mbe yiri. ¹⁷Mi wo na, mi yaa Ezhipiti tara fenne pe kotogo ki ŋɣban pe na, mbe ti pe ye wa kɔɔje wi ni ye puŋgo na. Kona mi yaa Farawɔn wo naa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun, naa malaga gbɔnwotoroye konaa wi shɔn lugufenne pe tɛɛ mbanla gbɔɔwɔ pi naga. ¹⁸Na mi ka Farawɔn wo naa wi malaga gbɔnwotoroye, konaa wi shɔn lugufenne pe tɛɛ mbanla gbɔɔwɔ pi naga sanga ŋa ni, pa Ezhipiti tara fenne pe yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yenɛɛle le.»

¹⁹Yenɛɛle li merɛɛ* ŋa wila pye wa Izirayeli woolo pe yeɛ, na pe yeɛ sinni, a wì si toro wa pe puŋgo na. Kambaaga titɔnlɔɔ yerege ŋga kila pye wa pe yeɛ, a kì si toro wa pe puŋgo na fun, ²⁰mɛɛ pan ma yere Ezhipiti tara fenne censaga konaa Izirayeli woolo censaga ti sɔɔwɔ pi ni. Ki kanɣɔlɔ nuŋɣba la pye diwi pele kan, a ki sanɣa ko na yanwa yinrigi pele kan yembinɛ li

ni. Yembinɛ li ni fuun li ni, censaga ka woolo si gbɔn ka woolo na.

²¹A Moyisi wì suu kee ki sanga wa kɔɔje wi go na. A Yawe Yenɛɛle li si ti a tifelingbɔɔɔ kà yiri wa yɔnlɔ yirisaga yeri na gbɔɔn wa kɔɔje wi ni ki yembinɛ li ni fuun li ni, ma kɔɔje tɔnmɔ pi wɔnrɔɔ maa kɔn shyen, a lawaga yiri. ²²A Izirayeli woolo pɛ si ye wa kɔɔje wi nandogomɔ, ma tanga tawara na, maa kɔn ma yiri. Tɔnmɔ pila kɔn ma gbogolo pi yeɛ na paa mboro yen pe kalige kee naa pe kamɛŋɛ kee ki na. ²³A Ezhipiti tara fenne pɛ si taga pe na, na pe puro. Farawɔn wi shɔnye pe ni fuun, naa wi malaga gbɔnwotoroye konaa wi shɔn lugufenne pɛ si ye wa kɔɔje wi nandogomɔ Izirayeli woolo pe kɔɔɔ. ²⁴Yinndogo yɔn ki na, ma Yawe Yenɛɛle li ta wa kasɔn naa kambaaga titɔnlɔɔ yerege ki ni, a li si Ezhipiti tara fenne pe malingbɔɔnlɔ ŋɣbelege ki kala li gbɔn mali piri pe yeri. ²⁵A li si ti a pe malaga gbɔnwotoroye pe ŋgeere tì wɔwɔ pe na, fɔ a pe fɛŋɛ kì ŋɣban. A Ezhipiti tara fenne pɛ sho fɔ: «Ye ti waa fee Izirayeli woolo pe yeɛ, katugu Yawe Yenɛɛle li yen na malaga gbɔɔn we ni pe kan.»

²⁶A Yawe Yenɛɛle li si Moyisi wi pye fɔ: «Ma kee ki sanga wa kɔɔje wi go na, jaŋgo tɔnmɔ pi sɔngɔɔ pi pan Ezhipiti tara fenne pe na, naa pe malaga gbɔnwotoroye poro naa pe shɔn lugufenne pe na, pi pe li.» ²⁷A Moyisi wì suu kee ki

sanga wa kɔɔje wi go na. Lalaaga ki na, a kɔɔje tɔnmɔ pì si sɔngɔɔ wa pi yɔnlɔ. Ezhipiti tara fenne pàa pye na fee tɔnmɔ pi yege, mee sun ma tere pi na wa pe yee yege. A Yawe Yenjele li si pe jaanri wa kɔɔje tɔnmɔ pi ni. ²⁸ A tɔnmɔ pì si sɔngɔɔ ma pan Farawɔn wi malaga gbɔnwotoroye pe na, ma pe li ma pinle wi shɔn lugufenne konaa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun pe ni; poro mbele pàa ye wa kɔɔje wi ni Izirayeli woolo pe punjo na, na pe puro. Ali lere nunjba wo sila shɔ mbe to. ²⁹ Izirayeli woolo poro na, pàa tanga tawara na, ma kɔɔje wi kɔn ma yiri. Tɔnmɔ pìla kɔn ma gbogolo paa mboro yen pe kalige kee naa pe kamejge kee ki na.

³⁰ Ki pilige ki ni, Yawe Yenjele làa Izirayeli woolo pe shɔ Ezhipiti tara fenne pe kee. Pàa Ezhipiti tara fenne pe gboolo pe yan pè toori wa kɔɔje yɔn ki na. ³¹ Yawe Yenjele làa yiri li fanjga nga ni Ezhipiti tara fenne pe kɔɔɔ, Izirayeli woolo pàa ki yan. A pè si fye li yege, mee taga lo naa li tunmbyee Moyisi pe na.

**Yurugo nga Moyisi wo
naa Izirayeli woolo
pàa kɔ ma Yenjele li sɔn**

15 ¹ Kona, a Moyisi naa Izirayeli* woolo pe ni, pè sigi yurugo nga ki kɔ ma Yawe Yenjele li gbɔɔ ma yo fɔ:

Ye ti mbe yurugo kɔ mbe Yawe Yenjele li gbɔɔ,
katugu lili gbɔɔwɔ pi naga.
Lì shɔnye poro naa pe lugufenne pe jaanri wa kɔɔje wi ni†.

² Yawe Yenjele lo li yen na fanjga ye,
lo li yen na yurukɔɔ ki go ye.
Lo lilan shɔ.
Lo li yen na Yenjele le, mi yaa li sɔn.

Lo li yen na teleye pe Yenjele le, mi yaa li gbɔɔ.

³ Yawe Yenjele li yen malaga gbɔnfɔ gbɔɔ.
Li mege koyi nga Yawe Yenjele†.

⁴ Yawe Yenjele li Farawɔn* wi malaga gbɔn wotoroye, naa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun pe jaanri wa kɔɔje wi ni.

Kɔɔje yeen wì Farawɔn wi malingbɔɔnlɔ welimbele pe li.

⁵ Tɔnmɔ mba pi maa yinrigi na tuun pì toro pe go na.

A pè tigi wa tɔnmɔ pi latijugo ki ni paa sinndelege yen.

⁶ Yawe Yenjele, yawa gbɔɔ yen ma ni!

Ma yawa gbɔɔ po pɔɔn juguye pe tɔngɔ Yawe Yenjele.

⁷ Ma gbɔɔwɔ mba pì we yaraga ki ni fuun ki na pi fanjga na,
mɔɔ juguye pe jaanri.

†15.1: Naga 15.3.

†15.3: Yuuro 118.14; Eza 12.2.

M̀̀o nangbanwa kala li wa pe na,
a li pe j̀̀g̀o paa yege nga na
kas̀n ma yan waga sogo
we.

⁸ Ma ẁn ẁn tifelege ki fannga
na, t̀n m̀o p̀i gbogolo p̀i
ye na.

T̀n m̀o mba pila fuun p̀i gbogolo
p̀i ye na paa mbogo yen.

T̀n m̀o mba pila yinrigi na
tuun p̀i liri wa k̀g̀je wi
nandogom̀.

⁹ We juguye p̀a pye na yuun f̀:
«We yaa taga pe na la pe puro,
sa pe yigi.

We yaa sa pe kee yaara ti koli
mberi ye ele we ye na.

We yaa we tokobiye pe k̀lgi
wa pe woforo ti ni mbe
pe gbo.»

¹⁰ Ee f̀, mboro wo na Yawe
Yenjele, m̀o ỳn tifelege
ki fe,

a k̀g̀je ẁi pe li.

P̀e tigi paa sunmu pyo yen wa
t̀n gb̀o p̀i latijugo ki ni.

¹¹ Yawe Yenjele, yarisunndo ti
ni fuun ti ni, kikiin ki yen
ma taanla ma ni?

Amb̀o wi yen paa mboro yen?
Ma yen kpoyi* ma ỳn
fili.

Ki daga paa fye ma yege konnaa
paa ma s̀nni,
mboro ̀a ma maa kaf̀ng̀l̀o
piin we.

¹² Kapyege nuŋgba m̀a pye ma
fannga ki ni,
a tara t̀i si we juguye pe t̀n.

¹³ Ma ndanlawa pi kala na,
a m̀a woro mbele ma woolo we
go sh̀o,

ma yawa pi fannga na,
a maa we yege sinni na kee we
ni wa tara kpoyi nda ma
yaa kan we yeri ti ni.

¹⁴ Cengele sanngala k̀ge wogo
ki logo, a kaa seri fyere ti
kala na.

Fyere gb̀o Filisiti tara fenne pe
yigi.

¹⁵ Edomu tara teelee pe sunndo
ẁi k̀n pe na.

Mowabu tara teelee paa seri fyere
ti kala na.

Kana tara fenne pe ni fuun p̀e
kotogo la.

¹⁶ Jatere pirindorogo naa fyere
gb̀o la pe yigi.

Ma fannga nga m̀a tege ma we
saga k̀i pe ỳn ki t̀n pe
na,

a p̀e pye paa sinndelege yen.

Woro mbele ma woolo, f̀ a ẁe
saa toro, Yawe Yenjele!

Woro mbele ma woolo, a m̀a we
go sh̀o, f̀ a ẁe saa toro.

¹⁷ Ma yaa kari we ni sa we pye
we cen wa ma yanwiga ki
na,

wa censaga nga m̀a gbegele
ma yege kan ki ni Yawe
Yenjele,

f̀ wa ma laga kpoyi* nga m̀a
kan ki ni.

¹⁸ Yawe Yenjele li yen wunluẁo,
f̀ sanga pyew.

¹⁹ Faraẁn wi sh̀nye, naa wi
malaga gb̀n wotoroye konnaa wi

shon lugufenne paa ye wa kɔgɔje wi ni sanga ŋa ni, Yawe Yenjele laa kɔgɔje tɔnmɔ pi sɔngɔɔ maa wa pe na, a pì pe li. Eɛn fɔ, woro Izirayeli woolo, waa tanga tawara na ma kɔgɔje wi kɔn ma yiri.

²⁰ Kona, a Arɔn* wi njo Miriyamu ŋa wila pye Yenjele yɔn senre yofɔ, wì si pimbile kpekpelekpe la le nali gbɔɔn. A jeele sanmbala pe ni fuun pè si pan pimbibile kele ni ma taga wi na, na ke gbɔɔn na yoo.

²¹ A Miriyamu wì si yurugo le, a Izirayeli woolo sanmbala pe nɛɛ ki shoo wi yɔn na fɔ:

Yaa yurugo koo Yawe Yenjele li kan.

Lùu gbɔgɔwɔ pi naga.

Lì shɔnye poro naa pe lugufenne pe jaanri wa kɔgɔje wi ni, a wì pe li.

MBEGE LE WA KɔGɔJE YEEN WI NA MBE SA GBɔN WA SINAYI YANWIGA KI NA

15.22--18.27

Laga ŋga paa pye na yinri Mara ki tɔnmɔ pi senre

²² Ko punɔgo na, a Moyisi wì si ti a Izirayeli woolo pè yiri wa Kɔgɔje yeen wi tanla ma kari wa Shuri gbini* wi ni. Paa tanga pe piliye taanri pe sila tɔnmɔ ta mbe wɔ.

²³ A pè si saa gbɔn wa laga ŋga paa pye na yinri Mara. Tɔnmɔ mba paa saa yan wa, pe sila ya mbe pa wɔ, katugu pila pye ma sori. A pè sigi laga ki mege taga naga yinri Mara

(ko kɔɔ wo ŋa sorowo). ²⁴ Kona, a leele pe nɛɛ kɔngɔri Moyisi wi na, na yuun fɔ: «Yingi we yaa wɔ?»

²⁵ A Moyisi wì si Yawe Yenjele li yenri ŋgbanga li pe saga. A li si kanɔgekɔngɔ ka naga wi na, a wì sigi le maga wa wa tɔnmɔ pi ni; a tɔnmɔ pi si kanɔga ma tanla.

Yawe Yenjele laa kondɛgengele naa kakɔndɛgengele kan Izirayeli woolo pe yeri wa ki laga ki na. Laa pe wa ma wele wa fun, ²⁶ mɛɛ pe pye fɔ: «Na ye kaa nuru jɛnge mi ŋa Yawe Yenjele, ye Yenjele na yeri, mbaa ŋga ki yen ma sin ki piin na yege na, na yaga nuɔgbogolo jan mbaa na ŋgasegele ke nuru konaa mbaa tanri na kondɛgengele ke na, pa mi se ka yama mba mila wa Ezhipiti tara fenne pe na pa wa ye na. Katugu muwi mi yen Yawe Yenjele na li maa ye sagala.»

²⁷ Ko punɔgo na, a Izirayeli woolo pè si kari ma saa gbɔn wa Elimu laga ki na. Puluyo ke ma yiri shyen la pye wa, konaa sengendire nafa taanri ma yiri ke ni. A pè si pe paara yinre* ti kankan wa tɔnmɔ pi tanla ma cen le.

Siringbangala naa yaakara nda pe yinri mane ti senre

16 ¹ Ko punɔgo na, a Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pè si yiri wa Elimu laga ki ni; pe yiringɔɔ wa Ezhipiti tara, ki yenge shyen wogo ki pilige ke ma yiri kangurugo wogo ki na, a pè si gbɔn wa Sen gbini* wi ni, wo yen Elimu laga naa Sinayi* yanwiga ti sɔgɔwɔ

pi ni. ²A Izirayeli* gbogolomɔ woolo pe ni fuun pè si kɔngɔri Moyisi naa Arɔn* pe na wa gbinri wi ni; ³mɛɛ pe pye fɔ: «Nɔɔɛ ki pye Yawe Yɛnɔɔɛ lɔa ti, a wè ku wa Ezhipiti tara, sanga ŋa ni wàa pye na cɛɛn na kara cɔɔɔ ti mari, na kaa na tinni, ko jen na mbɔnrɔ we na! Ɛɛn fɔ, yè pan we ni laga ki gbinri ŋa wi ni, mbe pan mbe we ni fuun we kan we ku funɔgo ki kɛɛ.»

⁴A Yawe Yɛnɔɔɛ li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Wele, mi yaa yaakara tirige ye kan mbe yiri wa yɛnɔɔɛ na. Pilige nuɔgba nuɔgba pyew, leele pe yaa yiri mbe sa nda ti yaa pe pilige nuɔgba yaakara bɔ ti wulo. Pa mi yaa ye wa mbe wele yɛɛn, mbege jen na kaa pye ye yaa tanga na lasiri* sɛnrɛ ti na nakoma ye se tanga ti na†. ⁵Pilige kɔgɔlɔni wogo ki na, yaakara nda ye yaa wulo mbe sɔgɔ, ti yaa pye pilige nuɔgba woro nda ye ma wulo to tegesaga shyen.»

⁶A Moyisi naa Arɔn pè si Izirayeli woolo pe ni fuun pe pye fɔ: «Nala yɔnlɔkɔgɔ ŋga ki ni, ye yaa ki jen mbe yo Yawe Yɛnɔɔɛ lo li ye yirige wa Ezhipiti tara. ⁷Goto pinliwɛ ni, Yawe Yɛnɔɔɛ li yaa li gbɔgɔwɔ pi naga ye na; katugu kɔngɔrimɔ mba yaa kɔngɔri li na, lùu logo. Ɛɛn fɔ, woro wo na, we woro yaraga ka yaa kɔngɔri we na.» ⁸A Moyisi wì sho naa fɔ: «Yawe Yɛnɔɔɛ li yaa kara kan ye yeri, ye ka nala yɔnlɔkɔgɔ ŋga ki ni, goto pinliwɛ ni mbe yaakara kan ye yeri ye ka

ye tin. Katugu kɔngɔrimɔ mba yè kɔngɔri li na, lùu logo. Woro wo na, we woro yaraga ka, woro ma ye yen na kɔngɔri we na; ɛɛn fɔ, Yawe Yɛnɔɔɛ lo yaa kɔngɔri li na.»

⁹A Moyisi wì si Arɔn wi pye fɔ: «Ki yo Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe kan fɔ pe kari wa Yawe Yɛnɔɔɛ li yege sɔgɔwɔ, katugu li pe kɔngɔrimɔ mba pè kɔngɔri li na pi logo.»

¹⁰Ma Arɔn wi ta wila pye na para Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni, a pè si kanɔga ma wele wa gbinri kɛɛ ki yeri. Pe mbe ka wele, mɛɛ Yawe Yɛnɔɔɛ li gbɔgɔwɔ yanwa pi yan pùu yɛɛ naga wa kambaaga ki ni.

¹¹A Yawe Yɛnɔɔɛ li si para Moyisi wi ni naa ma yo fɔ: ¹²«Mì Izirayeli woolo pe kɔngɔrimɔ pi logo. Ki yo pe kan fɔ: «Nala yɔnlɔkɔgɔ ŋga, sanni yembine li sa wɔ, ye yaa kara ka, goto pinliwɛ ni fun, ye yaa yaakara ta mbe ka fɔ mbe tin. Kiga pye ma, pa ye yaa ki jen mbe yo muwi mi yen Yawe Yɛnɔɔɛ, ye Yɛnɔɔɛ le.» »

¹³Ki yɔnlɔkɔgɔ ki ni, a siringbangala si pan ma tigi wa paara yinre cɛnsaga* ki ni maga tɔn. Ki goto pinliwɛ pi ni, a pè si yiri ma fɔngɔ ka yan kì wo ma paara yinre cɛnsaga ki maga.

¹⁴Naa fɔngɔ kila kaa kɔn, pe mbe ka wele, mɛɛ yaara tunmɔɔɔ kpurukpuru ta yan tì koro wa tara ti na, wa gbinri wi ni. Tila pye paa tisaga sinndeere yen, ma filige.

¹⁵Naa Izirayeli woolo pàa kaa ti

†16.4: Zhan 6.31.

yan, a pe nɛɛ pe yɛɛ yewe na yuun fɔ: «Yiŋgi yaara ri nda to yɛɛn?» Katugu pe sila ti cɛnle li jɛn.

A Moyisi wì si pe pye fɔ: «Yaakara nda Yawe Yɛnɛɛle lì kan ye yeri yaa kaa, tori†. 16 Nɔga lì yo ti wogo ki na ki nɔga: «Lere nɔngba nɔngba pyew, nda ti yaa wi pilige nɔngba yaakara bɔ, wi to wulo. Lere nɔngba wi wulo paa litiri tijɛɛ si yɛn†. Lere nɔngba nɔngba pyew wi yaa ti wulo mbe yala lere yɔn nɔga ki yɛn wa wi paraga go* ki ni ko ni.»

17 A Izirayeli woolo pè sigi pye ma. Pèle la wulo legerɛ, a pèle wulo jɛɛɛɛ. 18 Eɛn fɔ, naa pàa kaa nda pàa wulo ti taanla Omeri wi ni, a pè sigi yan fɔ mbele pàa legerɛ wulo, pe sila ta mbe toro; mbele pàa jɛnri wulo, ka sila kɔn pe woro ti na. Pe ni fuun nɔngba nɔngba, pàa ta ma yala pe pilige nɔngba nɔngba yaakara ti ni†.

19 A Moyisi wì si pe pye naa fɔ: «Lere kpe ka ka ta tɛɛɛ ti wɔnlɔ ti yiri.»

20 Eɛn fɔ, pele sila logo wi yeri. A pè si ta tɛɛɛ fɔ ki goto. A fyɛnrɛ si ye ti ni, a tì si jɔɔ na lugo. Kona, a Moyisi wì si nawa nɔngban ki leele pe ni.

21 Maga le le kona, pàa pye na manɛ* wi wulo pinliwe pyew. Lere nɔngba nɔngba pyew, wì pilige nɔngba yaakara to wi ma wulo. Na

yɔnlɔ kiga ka yiri la yaa, nɔ wì koro wi ma yan.

22 Eɛn fɔ, pilige kɔɔɔɔni wogo ki na, a leele pè si piliye shyɛn yaakara wulo. Lere nɔngba woro tìla pye na kee litiri kɔɔɔtanri yeri. A Izirayeli gbogolomɔ woolo teelee pè si kari ma saa ki yo Moyisi wi kan. 23 A wì si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Nɔga Yawe Yɛnɛɛle lì yo koyi we. Goto wi yɛn cɛnpilige* ye, cɛnpilige nɔga kì tɛɛɛ ki ye Yawe Yɛnɛɛle li kan. Ye yaa yaakara nda fɔ wa yira wi ni, yeri fɔ nala; ye yaa nda sɔɔɔ, yeri sɔɔɔ nala. Na yaga ka, nda fuun ka koro, yeri tɛɛɛ goto†.»

24 Pàa sɔɔɔ ma ka nda tìla koro, a pè siri tɛɛɛ ki goto woro, paa yeɛɛ nɔga na Moyisi wìla ki yo pe kan. Ti sila jɔɔɔ mbaa lugo, fyɛnrɛ sila si ye ti ni. 25 Ki goto, a Moyisi wì si pe pye fɔ: «Yaakara nda yàa tɛɛɛ, yeri ka nala; katugu nala wi yɛn cɛnpilige ye, nɔga kì tɛɛɛ ki ye Yawe Yɛnɛɛle li kan. Nala ye se sa mane wa yan wa. 26 Yapeleɛɛ ki ni, ye yaa ki yaakara ti wulo sa gbɔn pilige kɔɔɔɔni. Eɛn fɔ, pilige kɔɔɔshyɛn wogo ko na, ko nɔga ki yɛn cɛnpilige ye, ye se ka ta ta wa.»

27 Kona ki ni fuun, pilige kɔɔɔshyɛn wogo ki na, leele pèle la yiri wa paara yinre censaga ki ni, ma kari sa ta wulo, eɛn fɔ, pe sila

†16.15: 1 Korɛn 10.3.

†16.16: Eburuye sɛnrɛ ti ni taanlayaraga nɔga pàa tɛɛɛ na taanla ki ni laga ki laga nɔga ki ni pàa pye naga yinri Omeri.

†16.18: 2 Korɛn 8.15.

†16.23: Eki 20.8-11.

yaraga ka kpe yan wa. ²⁸ Kona, a Yawe Yenjele li si Moyisi wi yewe naa fɔ: «Ye yaa koro mbaa jege mbe yo ye se tanga na ngasegele koro naa na kakɔndɛgenjele ke na fɔ sa gbɔn wagati wiwiin? ²⁹ Ye daga mbege jen fɔ mi ɲa Yawe Yenjele mi cɛnpilige ki kan ye yeri ma yo yaa cɛen ki ni, yaa wogo. Ko kala na pilige kɔgɔlɔni wogo ki ni, mi ma piliye shyen yaakara kan ye yeri. Pilige kɔlɔshyen wogo ki ni, lere nunɔba nunɔba pyew wi koro wa wi paraga go ki ni, wa kpe ka ka yiri wa wi censaga.»

³⁰ Kona, a leele pɛ si cɛn ma wogo pilige kɔlɔshyen wogo ki na.

³¹ A Izirayeli woolo pɛ sigi yaakara ti mɛge taga nari yinri manɛ (ko kɔrɔ wo yen yingi yaraga ɲga). Manɛ wila pye ma filige paa koriyandiri* yantiire pire yen. Wi tanwa pɪla pye paa wɔn ɲa pɛ senrege le wi ni wi yen†.

³² A Moyisi wɪ sho fɔ: «Senre nda Yawe Yenjele li yo ti nda fɔ: «Ye manɛ wa le wila kee litiri tijere yeri, yoo tɛge ye setirige piile pe kan, jaŋgo ki yaakara nda mila kaan yaa kaa laga gbinri wi ni, ye yiringɔlɔ wa Ezhipiti tara, pe kari yan peri jen.» »

³³ Kona, a Moyisi wɪ sigi yo ma Arɔn wi kan fɔ: «Cɔgɔ ɲga pe maa yaara teri ki ni, ka le ma manɛ wa

le wa ki ni wila kee litiri tijere yeri, ko punɔgo na, ma saa tɛge wa Yawe Yenjele li yege sɔgɔwɔ, wi koro wa tegesaga ye setirige piile pe kan†.»

³⁴ A Arɔn wɪ si manɛ wa le cɔgɔ ka ni ma yala ɲga Yawe Yenjele lɔa yo Moyisi wi kan ki ni, mɛe saa cɔgɔ ki tɛge wa li yɔn finliwe* senre kesu wi yege sɔgɔwɔ, mbaa pe nawa tuun.

³⁵ Izirayeli woolo pɔa manɛ wi ka fɔ ma saa gbɔn yele nafa shyen, fɔ leele yen ma cɛn tara nda ni ma saa ye ta ni, ko kɔrɔ wo yen fɔ ma saa gbɔn wa Kana tara ti kɔnlɔ li na†.

³⁶ Omeri yengele ke koro la pye taanlayaraga ɲga pɔa pye na taanla ki ni pilige pyew† ki yenle nunɔba.

**Tɔnmɔ mba pɪla janri
ma yiri wa walaga ki ni,
wa Erefidimu laga ki ni pi senre**

(Nɔmbu 20.1-13)

17 ¹ Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pɔa yiri wa Sen gbinri* wi ni ma kari. Pɔa pye na tanri na cɛenceɛn na kee ma yala Yawe Yenjele li senyoro ti ni, fɔ ma saa gbɔn wa Erefidimu laga ki na. A pɛ si pe paara yinre* ti kankan ma cɛn le. Leele pe sila tɔnmɔ ta wa mbe wɔ. ² Kona, a leele pe nɛe wiin Moyisi wi ni na yuun fɔ: «Tɔnmɔ kan we yeri we wɔ!»

A Moyisi wɪ si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Yingi na, a ye nɛe wiin na ni?»

†16.31: Nɔmbu 11.7-8.

†16.33: Ebu 9.4.

†16.35: Zhouzu 5.12.

†16.36: Taanlayaraga ɲga pɔa pye na taanla ki ni pilige pyew laga ki laga ɲga ki ni pɔa pye naga yinri Eburuye senre ti ni efa, ki yenle nunɔba lɔa pye litiri nafa shyen.

Yiŋgi na, a ye nɛɛ Yawe Yɛnɛɛle li wa na wele?»

³Wɔɔɔ kila leele pe yigi fɔ jɛnɛɛ. A pe nɛɛ kɔngɔri Moyisi wi na, na yuun fɔ: «Yiŋgi na, a mà si we yirige wa Ezhipiti tara mbe pan mbe we kan we ku lagame, woro naa we piile konaa we yaayoro ŋgbeleye yi ni?» ⁴A Moyisi wì si gbele ma Yawe Yɛnɛɛle li yɛnri li pe saga, ma yo fɔ: «Yiŋgi mi yaa pye ki leele mbele pe kan? Kì koro naa jɛnri, pe yaa na wa sinndɛɛre ni mbanla gbo.»

⁵A Yawe Yɛnɛɛle lì si Moyisi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Keli leele pe yɛɛɛ. Ma Izirayeli lelele* pele wɔ pe pinle ma ni. Kanɔgala na màa tɛɛɛ ma Nili gbaan wi gbɔn li ni, mali le naa, maa kee. ⁶Wele, mi yaa sa yere wa ma yɛɛɛ Horebu yanwiga walaga ka go na. Ma saga walaga ki gbɔn ma kanɔgala li ni, pa tɔnmɔ yaa janri mbe yiri wa ki ni, leele pe yaa ta mbe wɔ.»

A Moyisi wì si tanga Yawe Yɛnɛɛle li senyoro ti na Izirayeli lelele pe yɛɛɛ na.

⁷A pè sigi laga ki mɛɛɛ taga naga yinri Masa naa Meriba (ko kɔɔ wo ŋa malaga naa wamawelewe), katugu Izirayeli woolo pàa win Moyisi wi ni, konaa ma Yawe Yɛnɛɛle li wa ma wele, ma yewe fɔ: «Yawe Yɛnɛɛle li yɛn laga we sɔɔwɔ lee li woro laga we sɔɔwɔ†?»

Izirayeli woolo pàa malaga gbɔn ma ya Amaleki setirige piile pe ni

⁸Ko pungo na, a Amaleki setirige piile pè si pan ma to Izirayeli woolo pe na, ma malaga gbɔn pe ni wa Erefidimu. ⁹A Moyisi wì sigi yo Zhouwe wi kan ma yo fɔ: «Nambala pele wɔ we ni, pe sa malaga gbɔn Amaleki setirige piile pe ni. Goto mi yaa sa yere wa tinndi wi go na Yɛnɛɛle li kanɔgala li ni na kɛɛ.»

¹⁰A Zhouwe wì si tanga ma yala Moyisi wi senre ti ni, mɛɛ kari ma saa malaga gbɔn Amaleki setirige piile pe ni. Ma si yala Moyisi, naa Arɔn* konaa Huri poro la lugu ma kari wa tinndi wi go na. ¹¹Na Moyisi wiga wi kɛɛ ki yirige wa naayeri†, Izirayeli woolo pe ma fanɔga ta malaga ki na; na wiga wi kɛɛ ki tirige tege ki kala na, Amaleki setirige piile pe ma fanɔga ta malaga ki na. ¹²Naa Moyisi wi keyen yila kaa te, a Arɔn naa Huri pè si sinndeleɛɛ ka le maga tɛɛɛ wi tanla, a wì si cen ki na. A pè suu keyen yi tɔɔtɔɔ. Nunɔba la pye Moyisi wi kɛɛ ŋga na sanɔa wi yɛn wi kɛɛ ŋga na. A wi keyen yì si koro wa yirigesaga fɔ ma saa yɔnlɔ ki kɔ. ¹³A Zhouwe wì si ya Amaleki setirige piile pe ni ma pe gbo tokobi ni.

¹⁴A Yawe Yɛnɛɛle lì si Moyisi wi pye fɔ: «Ki kagala ke yɔnlɔɔ sɛwe

†17.1-7: Nɔmbu 20.2-13.

†17.11: ŋga ki yo fɔ Moyisi wi maa kɛɛ ki yirige wa naayeri, ko ki naga ma yo wi ma Yɛnɛɛle li yeri li pe saga.

na ma ke tege, jango paa nawa tuun ke na. Mæe ki yo Zhouwe wi kan fɔ mi yaa Amaleki setirige piile pe gbo mbe pe kɔ pew, fɔ lere wa se ka nawa to pe na laga tara ti na naa†.»

¹⁵ A Moyisi wì si saraga wɔsaga* kan wa ki laga ki ni, maga mege taga naga yinri Adonayi Nisi (ko kɔrɔ wo yen fɔ Yawe Yenjele li yen na dirapo). ¹⁶ Ko pungo na, a wì sho naa fɔ: «Ki kaa pye Amaleki setirige piile pè pan ma to Yawe Yenjele li wunluwɔ pi na†, li yaa la wiin pe ni sanga pyew.»

Zheturo wìla kari ma saa wi nafɔ Moyisi wi shari

18¹ Kajeŋge nga fuun Yenjele làa pye Moyisi wo naa Izirayeli* woolo pe kan, poro mbele li woolo, Moyisi wi nafɔ lenaŋa Zheturo wìla ki senre ti logo, wo ŋa wìla pye Madiyan tara fenne saraga wɔfɔ* we; wìla ki logo fun paa yege nga na Yawe Yenjele làa pe yirige wa Ezhipiti tara. ² Zheturo wìla kari Moyisi wi jɔ Sefora wi ni wi kan†, wo ŋa Moyisi wìla wi

torogo wa wi to Zheturo wi yeri we. ³ Wìla kari Sefora wi pinambiile shyen pe ni fun. Pàa pye na nunŋba yinri Gerishomu (ko kɔrɔ wo ŋa nambannjeen wa ki laga ŋga ki ni); katugu wìla pye na yuun fɔ: «Mi yen nambannjeen tateere ni†;» ⁴ nœe sanŋa wi yinri Eliyezeri, (ko kɔrɔ wo ŋa na Yenjele lilan saga), katugu wìla pye na yuun fɔ: «Na to wi Yenjele le, lilan saga mala sho Farawɔn* wi tokobi wi kee, wi silan gbo.»

⁵ Zheturo wìla kari Moyisi wi jɔ Sefora wo naa wi pinambiile shyen pe ni wa Moyisi wi yeri, wa gbinri* wi ni, wa laga ŋga wìla wi paraga go* ki kan ma cen, wa Yenjele li yanwiga ki tanla. ⁶ Wìla ti a pè saa ki yo ma Moyisi wi kan fɔ: «Ma nafɔ Zheturo wi yen na paan mbɔɔn shari wo naa ma jɔ naa ma pinambiile shyen pe ni.» ⁷ A Moyisi wì si yiri ma saa wi nafɔ wi fili, ma fɔli wi yege sɔgɔwɔ maa gbɔgɔ, mæe keyen wa wi yɔlɔgɔ maa shari. A pè si pe ye ye na kaa pye pe yen ŋgbaanla. Ko pungo na, a

†17.14: Ki kagala kè pye ma yɔn fili yege ŋga na, yege wele wa Dete 25.17-19; 1 Sami 15.2-9 lara ti ni.

†17.16: Wunluwɔ mba pi senre ti yo, ti mbe ya logo fɔ Izirayeli woolo poro wele pe yen na piin, nakoma Yenjele lo jate lo Amaleki setirige piile pàa to li na. Ki senre ti woro ma filige wa Yenjele senre sewe ŋa Eburuye senre ni wi ni.

†18.2: Wa Eki 4.24,26, Sefora wìla pinle wi pɔlɔ Moyisi wi ni ma kari wa Ezhipiti tara. Eɛn fɔ, laga ki laga ŋga ki ni verise wi yen naga yuun ma yo Zheturo wìla kari Sefora wi ni wi pɔlɔ wi kan; ko pan ma, katugu ki yaa pye ndœe malaga ŋga Izirayeli woolo pàa gbɔn Farawɔn wi ni ki wewe pi kala na, Moyisi wìla wi jɔ wi sɔngɔrɔ, nakoma ki yaa pye ndœe naa pàa kaa ya Ezhipiti tara fenne pe ni ko Sefora wìla sɔngɔrɔ sa yo wi to Zheturo wi kan. Pele ma yo ki yaa pye kendige kila ye wo naa wi pɔlɔ pe sɔgɔwɔ, ko kì ti wìla sɔngɔrɔ.

†18.3: Eki 2.21-22; Kapye 7.29.

pè si kari wa Moyisi wi paraga go ki ni. ⁸Ɔga fuun Yawe Yenjele làa pye Farawɔn wo naa Ezhipiti tara fenne sanmbala pe na, ma Izirayeli woolo pe shɔ, a Moyisi wì si ki ni fuun ki yege yo wi nafɔ wi kan. Kanɔngbanga njele fuun kàa pe ta wa pe kondangala li ni, wila ke ni fuun ke yege yo wi kan fun, konaa paa yege nga na Yawe Yenjele làa pe shɔ we. ⁹Kajeŋge nga fuun Yawe Yenjele làa pye ma Izirayeli woolo pe shɔ Ezhipiti tara fenne pe kee, kila Zheturo wi nawa pi yinŋi wi na. ¹⁰A Zheturo wì sho naa fɔ: «Sɔnmɔ yen Yawe Yenjele li woo, lo na li ye shɔ Ezhipiti tara fenne poro naa Farawɔn wi ni pe kee. Lì ye shɔ Ezhipiti tara fenne pe kulowo pi ni. ¹¹Koni mìgi jen ma yo lì gbɔɔ ma we yarisunndo ti ni fuun ti na; katugu ligi wogo ki pye maga naga, ma sigi ta Ezhipiti tara fenne pàa pye na Izirayeli woolo pe jɔlɔ ndɛe pe yaa pe gbo.»

¹²A Moyisi wi nafɔ Zheturo wì si saraga sogowogo* naa nayinme saara* wɔ Yenjele li yeri. A Arɔn* wo naa Izirayeli lelee* pe ni fuun pè si saa pinle ma saraga* yaakara ti ka Moyisi wi nafɔ Zheturo wi ni, Yenjele li yege na.

**Moyisi wila leele pele wɔ
pe pye Izirayeli woolo
pe kagala yege wɔfenne**

(Dete 1.9-18)

¹³Ki goto, a Moyisi wì si cen mbaa leele pe kagala ke yege woo. Leele pàa cen Moyisi wi yege

sɔɔwɔ, maga le pinliwe pi ni fɔ ma saa gbɔn yɔnlɔkɔɔ ki na. ¹⁴Ɔga fuun Moyisi wila pye na piin leele pe kan, wi nafɔ Zheturo wila ki yan. A wì si Moyisi wi pye fɔ: «Yinŋi na, ma nɛe leele pe kagala ke yege woo ki pyelɔmɔ mba pi na? Yinŋi na, a mà si cen ma ye mbaa kagala ke yege woo, a leele pè si cen ma yege sɔɔwɔ, maga le pinliwe pi ni fɔ ma pan ma gbɔn yɔnlɔkɔɔ nga, ma ta ma pe kagala ke yege wɔ?» ¹⁵A Moyisi wì suu nafɔ wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Leele paa paan na kɔrɔɔ, mbe Yenjele li yewe, mbeli nandanwa kala li jen wa pe kagala ke yege wɔmɔ pi ni. ¹⁶Na kala la ka ye pe sɔɔwɔ, pe ma pan na kɔrɔɔ, mi ma ki kala li yege wɔ pe kan. Mi ma Yenjele li kondɛɛŋgele koro naa li lasiri* senre ti naga pe na.»

¹⁷A Moyisi wi nafɔ wì suu pye fɔ: «Ma yen naga piin yege nga na, kii yɔn. ¹⁸Ma yaa ka ma yee te, mbe leele mbele paa paan ma kɔrɔɔ pe te fun; katugu ki tunngo nga kì we ma fannga ki na, ma se ya mbege pye mbege yɔn fili ma nunɔba. ¹⁹Koni senre nda mi yaa ma yeri, ti logo na yeri. Yenjele li pye ma sagafɔ. Ma tunngo koyi nga mbe pye wa leele pe yɔnlɔ Yenjele li yege sɔɔwɔ, mbaa pe kagala ke yege yuun li kan. ²⁰Ma daga mbe Yenjele li kondɛɛŋgele naa li lasiri senre ti naga pe na, mbe pe naga konɔ na pe daga la tanri li ni, konaa kagala njele pe daga la piin ke ni.

²¹Koni, nambala pele wɔ leele pe ni fuun pe sɔɔwɔ, mbele pe yen

tijinliwe fenne, na fye Yenhele li yege, na tanri kaselege ki na, ma pye leele mbele pe se ya pe yon ton yarikanga ni; ma pe tege teele leele pe go na, pe pye teele lere waga kelengele (1 000) go na, naa lere cenme cenme go na, naa lere nafa shyen ma yiri ke ke go na, konaa leele ke ke go na. ²² Poro pe yaa la leele pe kagala ke yege woo pilige pyew. Paa paan kagbɔɔɔ koro ni ma kɔɔɔɔ, maa ke yege woo. Een fɔ, poro jate, paa kagala jegele jegele koro yege woo. Pa ma yaa ma tunngo ki tifaga ma yee na yeen, katugu pe yaa lon sari ki na. ²³ Na maga ki pye paa yege nga na mi yen nɔɔ yeregi, Yenhele laa ma yege sinni, pa ma yaa ya ma tunngo ki ni. Pa ki leele mbele pe ni fuun pe yaa songɔɔ yeyinnye na wa pe yirisaga.»

²⁴ A Moyisi wì si tanga senre nda wi nafɔ wila wi yeri ti na, mee kagala ngele fuun wila yo wi kan ke pye. ²⁵ A Moyisi wì si nambala tijinliwe fenne pele wɔ wa Izirayeli woolo pe ni fuun pe sɔɔɔɔ, ma pe tege teele lere waga kelengele (1 000) go na, naa leele cenme cenme go na, naa leele nafa shyen ma yiri ke ke go na konaa leele ke ke go na. ²⁶ Poro paa pye na leele pe kagala ke yege woo pilige pyew. Paa pye na paan kangbangala koro ni Moyisi wi kɔɔɔɔ, nee kagala jegele jegele koro yege woo pe ye.

²⁷ A Moyisi wì suu nafɔ wi yaga wila kee. A Zheturo wì si songɔɔ ma kari wi tara.

YENHELE LAE YON FINLIWE LE IZIRAYELI WOULO PE NI

19--24

Izirayeli woolo paa kari ma saa gbɔn wa Sinayi yanwiga ki na

19 ¹ Izirayeli* woolo pe yiringɔɔ wa Ezhipiti tara, ki yenye taanri wogo, ki pilige kongbannga ki na, a pè si gbɔn wa Sinayi* gbinri* wi ni. ² Paa yiri wa Erefidimu laga ki ni, ma saa gbɔn wa Sinayi gbinri wi ni, mee pe paara yinre* ti kankan ma cen wa Sinayi yanwiga† ki tanla. ³ A Moyisi wì si lugu ma kari wa Yenhele li yeri wa yanwiga ki go na.

A Yawe Yenhele li si koro wa yanwiga ki na ma Moyisi wi yeri maa pye fɔ: «Senre nda ma yaa yo Zhakɔbu setirige piile pe kan, poro mbele pe yen Izirayeli woolo wele, ti nda: ⁴ «Mì Ezhipiti tara fenne pe jɔɔ yege nga na, yoro jate yege yan; mi ye le ma pan ye ni lagame paa yon ma kaa wi piile le wi kanwira ti na yege nga na, yege yan fun. ⁵ Koni, na yaga la nuru na yeri, mbanla yon finliwe* pi yigi, pa ye yaa pye na woolo mbele pe kala li yen ma gbɔɔ na yeri cengele sanngala ke ni fuun ke sɔɔɔɔ. Ali

†19.2: Horebu yanwiga ko nungba ko pe maa yinri Sinayi (Eki 3.1).

mbege ta tara ti ni fuun ti yen na woro o[†]. ⁶Ɛen fɔ, yoro wo na, ye yaa pye wunluwɔ mba pi yen saraga wɔfenne* woo na kan, mbe pye cenle na li yen kpoyi*[†]. Senre nda ma yaa yo Izirayeli woolo pe kan tori yeen.»

⁷A Moyisi wì si sɔngɔɔ ma kari wa paara yinre censaga* ki ni, mee Izirayeli lelele* pe yeri, ma senre nda fuun Yawe Yenɲele làa yo wi kan ti yo pe kan. ⁸Kona, a leele pe ni fuun pè si yɔn wa nunɲba ma yo fɔ: «Ɔga fuun Yawe Yenɲele li yo, we yaa la ki ni fuun ki piin.»

A Moyisi wì si saa senre nda leele pàa yo ti yo Yawe Yenɲele li kan. ⁹A li si Moyisi wi pye fɔ: «Wele, mi yaa na yee naga ma na kambaaga wɔɔ ka ni, mbe para ma ni leele pe ta pege logo, jaŋgo pe taga ma na sanga pyew.»

A Moyisi wì si leele pe senyoro ti yo Yawe Yenɲele li kan.

Kapyege ɲga kila pye ma leele pe pye kpoyi Yenɲele yege na

¹⁰Kona, a Yawe Yenɲele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Sɔngɔɔ wa leele pe tanla, ma sa pe pye fɔ pe pe yee pye kpoyi, nala naa goto. Pe pe yaripɔɔ ti jogo fun. ¹¹Pe pe yee gbegele paa pilige taanri wogo ki singi, katugu ki pilige kiga gbɔn, mi yaa tigi wa Sinayi yanwiga ki

go na leele pe ni fuun pe yege na. ¹²Ma kɔnlɔ gbɔn pe kan, ma yanwiga ki maga. Mee pe yeri fɔ pe pe yee yingiwɛ jen, paga ka lugu wa yanwiga ki na, paga si ka fulo wa ki tanla yere, yaraga yenwege ɲga fuun ka jiri ki na, ki daga pe ko gbo. ¹³Na lere wa ka ki ɲgasele na li jɔɔ, pe se ka jiri wi na. Ɛen fɔ, ki daga poo wa sinndeere ni poo gbo, nakoma poo wɔn wangala ni nakoma senwee wi, yaga kaa yaga yinwege na[†]. Na paga ka simbapɔɔ yenrege ki win sanga ɲa ni, ko ye pele mbe ya lugu wa yanwiga ki na[†].»

¹⁴A Moyisi wì si yiri wa yanwiga ki na ma tigi ma kari leele pe kɔɔɔ, mee ti a pè pe yee pye kpoyi, konaa ma pe yaripɔɔ ti jogo. ¹⁵Ko pɲngo na, a wì si pe pye fɔ: «Ye ye yee gbegele yaa pilige taanri wogo ki singi. Ye ye yee yingiwɛ jen, wa ka ka jele kala pye.»

Yawe Yenɲele làa tigi wa Sinayi yanwiga ki na

¹⁶Pilige taanri wogo ki lalaaga ki na, yenɲele gbaanra naa yenɲele yengeleme la pye na piin wa yanwiga ki na. A kambaaga wɔɔ kà si yanwiga ki tɔn. A pè mbanlaga ka magala logo li yiri ɲgbanga fɔ jenge. A leele pe ni fuun pè si fye

[†]19.5: Dete 4.20; 7.6; 14.2; 26.18; Tite 2.14.

[†]19.6: Dete 4.20; 7.6; 14.2; 26.18; Tite 2.14; Naga 1.6; 5.10; 1 Pye 2.9.

[†]19.13: Arɔn naa wi pinambiile shyen konaa Izirayeli woolo teele nafa taanri ma yiri ke poro pe mbaa ya lugu wa yanwiga ki na (Ɛki 24.1, 9-10).

[†]19.12-13: Ebu 12.18-20.

nɛɛ seri wa paara yinre censaga ki ni†. 17 A Moyisi wì si ti a leele pè yiri wa paara yinre censaga ki ni, mbe fulo wa Yenɲele li tanla. A pè si saa yere wa yanwiga ki nɔɔ.

18 Wirige kila Sinayi yanwiga ki tɔn lagapyew, katugu Yawe Yenɲele làa tigi wa ki na, wa kasɔn ki nandogomɔ. Wirige kila pye na yinrigi wa ki na paa kasɔn gbɔɔ wirige yen. A yanwiga ki ni fuun kì si yeɣe ɲgbanga†. 19 Mbanlaga ki magala làa pye na yinrigi ɲgbanga na seregi. Moyisi wila pye na para, a Yenɲele laa wi yɔn sogo magala gbɔɔ ni.

20 Yawe Yenɲele làa tigi wa Sinayi yanwiga ki go na, mɛɛ Moyisi wi yeri. A Moyisi wì si lugu wa ki na naa, ma kari li kɔɔɔ. 21 A Yawe Yenɲele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Tigi ma sa leele pe yeri ma pe pye fɔ paga ka fyɛɛle mbe pan laga mi ɲa Yawe Yenɲele na yeri, mbanla wele. Na ko ka pye, pa pe legere yaa ku. 22 Ali saraga wɔfenne, poro mbele pe maa fulo na tanla, pe daga mbe pe yeɣe pye kpoyi, jaŋgo mi ka ka pele gbo pe ni.»

23 A Moyisi wì si Yawe Yenɲele li yɔn sogo ma yo fɔ: «Leele pe se ya lugu wa Sinayi yanwiga ki na, katugu mboro jate, màga yo maga ɲgban we ni fɔ we kɔnɔ gbɔn, we yanwiga ki maga, mbe ti ki pye kpoyi.»

24 Kona, a Yawe Yenɲele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Sɔngɔɔ ma

kari wa paara yinre censaga ki ni. Ko puŋgo na mboro naa Arɔn* wi ni, ye pinle ye lugu ye pan laga. Eɛn fɔ, saraga wɔfenne poro naa leele sanmbala pe ni, paga ka fyɛɛle mbe lugu mbe pan laga na kɔɔɔ, jaŋgo mi ka ka pe gbo.» 25 A Moyisi wì si tigi ma sɔngɔɔ wa leele pe yeri, ma saa ɲga Yawe Yenɲele làa yo wi kan ki yeɣe yo pe kan.

ɲgasegele ke ɲgele Yenɲele làa kan

(Dete 5.1-21)

20 1 Kona, a Yenɲele li sigi sɛnre nda ti ni fuun ti yo fɔ: 2 Muwi mi yen Yawe Yenɲele, ma Yenɲele le; muwi mɔɔ yirige wa Ezhipiti tara, to nda màa pye wa ti ni kulo we.

3 «Mɛɛ daga mbe yarisunndo ta yeɣe gbɔɔ mi puŋgo na.

4 «Maga ka yarisunŋgo ka te ma yeɣe kan. Maga si ka yaraga ka yanleɛ gbegele ma yeɣe kan ki yiri yaara nda wa naayeri, wa yenɲele na ka kɔɔɔ, nakoma nda laga tara na ka kɔɔɔ, nakosima nda wa tɔnmɔ pi ni, wa tara ti nɔɔ ka kɔɔɔ. 5 Maga ka fɔli ki yarisunndo ti yeɣe sɔɔwɔ, maga si kari gbɔɔ; katugu mi ɲa Yawe Yenɲele, ma Yenɲele le, mi yen Yenɲele na laa li yenjɔ wi yaga. Teele mbele mi yen ma pe mben, mi ma pe kapege ki fɔɔ tɔn pe piile pe na fɔ sa gbɔn pe setirige piile yirisaga taanri wogo

†19.16: Naga 4.5.

†19.16-18: Dete 4.11-12.

naa tijere wogo ki na[†]. ⁶ Eɛn fɔ, mbele mi yen ma pe ndanla, a paa tanri na ngasegele ke na, mi maa kajenje piin pe setirige piile pe yirisaga legerɛ woolo kan[†].

⁷ «Maga kaa Yawe Yɛnɛle li mege ki yinri jaga jaga[†], katugu lere ɲa wi maa mi ɲa Yawe Yɛnɛle na mege ki yinri jaga jaga, mi se kaa yaga mbajɔɔwɔ.

⁸ «Maa nawa tuun cɛnpilige* ki na, maga tɛge ki ye na kan[†]. ⁹ Ma yaa la tunngo piin piliye kɔgɔɔni ni, mbaa tunndo nda fuun ma yaa la piin ti piin. ¹⁰ Eɛn fɔ, pilige kɔɔshyen wogo ko ki yen cɛnpilige ye, ma tɛge ki ye mi ɲa Yawe Yɛnɛle, ma Yɛnɛle le, na kan. Mboro naa ma pinambyɔ, naa ma sumborombyɔ, naa ma kulonɲa, naa ma kulojɔ, naa ma yaayoro konaa nambanɲa ɲa wi yen wa ma yeri, wa kpe ka ka tunngo pye ye ni ki pilige ki ni[†]. ¹¹ Katugu mi ɲa Yawe Yɛnɛle, mɪ naayeri, naa tara, naa kɔgɔje konaa yaara nda fuun ti

yen wa ti ni ti da piliye kɔgɔɔni ni. Pilige kɔɔshyen wogo ki na, a mɪ si wogo. Ko kala na mi ɲa Yawe Yɛnɛle, mɪ duwaw cɛnpilige ki na, maga tɛge ki ye na ye kan[†].

¹² «Ta ma to naa ma nɔ pe gbogo, jango Yawe Yɛnɛle, ma Yɛnɛle li yen na tara nda kaan ma yeri, ma yinwetɔnɔgɔ ta wa ti ni[†].

¹³ «Maga ka lere gbo[†].

¹⁴ «Maga ka jataga pye[†].

¹⁵ «Maga ka yu[†].

¹⁶ «Maga ka yagbolo sɛreya yo mbe taga ma lewee yenle na[†].

¹⁷ «Ma yege ka ka yiri ma lewee yenle wa go na. Ma yege ka ka yiri ma lewee yenle wa jɔ na, nakoma wi kulonɲa, nakoma wi kulojɔ, nakoma wi nege, nakoma wi sofile, nakoma wi keɛ yaraga ka kpe na[†].»

¹⁸ Izirayeli* woolo pe ni fuun paa pye na yɛnɛle gbaanra naa mbanlaga magala li nuru, na yɛnɛle yengeleme po naa wirige ɲa kɪla yanwiga ki tɔn ti yaan. Naa paa kaa ki yan ma, a pɛ si yere

[†]20.4-5: Eki 34.17; Levi 19.4; 26.1; Dete 4.15-18; 27.15.

[†]20.5-6: Eki 34.6-7; Nɔmbu 14.18; Dete 7.9-10.

[†]20.7: Mbaa Yɛnɛle li mege ki yinri jaga jaga ko kɔrɔ wo yen mbaa Yɛnɛle li mege ki yinri la leele fanla (Levi 19.12).

[†]20.8: Eki 16.23-30; 31.12-14.

[†]20.9-10: Eki 23.12; 31.15; 34.21; 35.2; Levi 23.3.

[†]20.11: Zhene 2.1-3; Eki 31.17.

[†]20.12: Dete 27.16; Mati 15.4; 19.19; Maki 7.10; 10.19; Luki 18.20; Efe 6.2-3.

[†]20.13: Zhene 9.6; Levi 24.17; Mati 5.21; 19.18; Maki 10.19; Luki 18.20; Ɖɔɔmu 13.9; Zhaki 2.11.

[†]20.14: Levi 20.10; Mati 5.27; 19.18; Maki 10.19; Luki 18.20; Ɖɔɔmu 13.9; Zhaki 2.11.

[†]20.15: Levi 19.11; Mati 19.18; Maki 10.19; Luki 18.20; Ɖɔɔmu 13.9.

[†]20.16: Eki 23.1; Mati 19.18; Maki 10.19; Luki 18.20.

[†]20.17: Ɖɔɔmu 7.7; 13.9.

wa lege. ¹⁹A pè si Moyisi wi pye fɔ: «Mboro jate mbaa para we ni ma ye, we yaa la nuru ma yeri; ãen fɔ, Yenñele lo jate, lo ka kaa para we ni li ye, jaŋgo waga ka ku.»

²⁰A Moyisi wi si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Yaga ka fyɛ. Na yège yan Yenñele li pan yeen, li pan mbe ye wa mbe wele, mbe ti yaa fyɛ li yege, jaŋgo yaga ka kapege pye li yege na†.»

²¹Kona, a leele pè si koro wa lege. Yenñele làa pye kambaaga nga ni, a Moyisi wo si fulo wa ki tanla.

Ŋgasele na làa tɛge Yenñele li saara wɔsara wogo ki na

²²Kona, a Yawe Yenñele li si Moyisi wi pye fɔ: «Ki sɛnre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: «Yoro jate yège yan paa yege nga na mi koro wa naayeri, wa yenñele na ma para ye ni. ²³Yaga ka yarisunngo ka kpe gbegele ye ye kan warifuwe ni, nakoma te ni mbaa ki gbogo paa na yen. ²⁴Ye saraga wɔsaga* ka kan na kan joro ni, yaa ye saara sogoworo*, naa ye nayinme saara*, naa ye sikaala naa simbaala, konaa ye nere ti woo saara na yeri wa ki na. Na mi ka ti yanla gbɔgo laga o laga nga na†, mi yaa pan mbe duwaw ye na. ²⁵Na yaga saraga wɔsaga ka kan na kan sinndeere ni, yaga kaga kan sinndeere nda pè te to ta ni. Katugu na yaga ti

te tunngo pyeyaraga ni, ye yaa ti tɛge fyɔngɔ* ni na yege na†, ²⁶Yaga kanla saraga wɔsaga ki kan mbege yagara, mbe lugusaga gbegele ki na, jaŋgo mbele pe yaa la nuru ki na mbaa saara ti woo, leele paga kaa pe fere lara ti yaan.» »

Eburuye mbele ka ye kulowo ni ŋgasegele ŋgele kè tɛge pe wogo na

21 ¹Kona, a Yawe Yenñele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Kakɔndɛgeŋgele kele ŋgele, ma ke yege yo Izirayeli* woolo pe kan. ²Ye ni, na wa ka wi Eburuye yenle wa lo kulo, wi yaa tunngo pye wi tafɔ wi kan sa gbɔn yele kɔgɔlɔni. Yele kɔlɔshyen wolo li na, wi yaa wɔ wa kulowo pi ni mbe kari yeyinnye na, wi se yaraga ka kpe sara. ³Na kaa pye wila ye wa kulowo pi ni ma yeri, jele sila pye wi yeri, wi yaa ka wɔ mbe kari wi nungba. Na kaa pye wila jele pɔri, wi yaa kari wi jɔ wi ni. ⁴Na kaa pye wi tafɔ wo wùu kan jele, a wì si pinambiile nakoma sumborombiile se wi na, jele wo naa piile pe ni poro yaa koro wi tafɔ wi kan; wo nungba wi yaa wɔ mbe kari. ⁵Ëen fɔ, na nanja wiga sho fɔ: Na tafɔ, na jɔ nakoma na piile pànla ndanla, ki kala na mi woro na jaa mbe wɔ wa kulowo pi ni, ⁶wi tafɔ wi yaa Yenñele li pye wi serefɔ, mbe si sa kulonaja wi yerege mboo mara go

†20.18-20: Ebu 12.18-19.

†20.24: Dete 12.5,11,14,18,21.

†20.25: Dete 27.5-7; Zhouzhu 8.31.

ki kɔrɔ ki na, nakoma wa yeyɔngɔ tige ki na mboo nunḡbolo li furu wanla ni le ki laga ki na†. Kona naŋa wi yaa pye wi tafɔ wi kulo fɔ sanga pyew†.

⁷ «Na naŋa wa kaa sumborombyɔ pere kulo, wi se ka wɔ wa kulowo pi ni paa yege ŋga na kulonaŋa ma wɔ wa kulowo pi ni. ⁸ Na kaa pye ki kulojɔ wi la kɔ wi tafɔ wi na, ma si yala wila wi lɔ mboo pɔri, wi tafɔ wi daga mboo yaga sumborombyɔ wi to wuu go shɔ. Wi tafɔ wii daga mboo pere nambanmbala pele yeri. Na wiga ko pye, wuu fanla. ⁹ Na kaa si pye wila wi lɔ mboo kan wi pinambyɔ yeri wuu pɔri, kapyeye ŋga ki daga mbe pye sumborombyɔ kan, ki daga wigi pye wi kan. ¹⁰ Na wi tafɔ wiga wi pɔri wi jɔ, punḡo na mbe jele wa yege pɔri mbe taga wi na, wiga ka ka kɔn wa jele konḡbanŋa wi yaakara ti na, naa wi yaripɔrɔ konaa wi sinlesaga wogo ki na. ¹¹ Na wi woro na ki kagala taanri ŋgele ke piin jele wi kan, jele wi mbe ya wɔ wa wi yeri yeyinḡge na, wi se ka penjara kpe sara.

Na lere ka lere gbɔn mboo gbo ŋgasegele ŋgele kè tege ki wogo ki na

¹² «Na lere wa kaa lewee yenle wa gbɔn mboo gbo, ki daga poo gbo†.

¹³ Konaa ki ni fuun, na kaa pye wi sigi jate wa wi nawa mbe lara mboo gbo, ɛɛn fɔ, mi ŋa Yenḡele, muwi m̀ ti ẁ fara wi ni, ŋa ẁ gbɔro ti pye wi daga mbe fe sa karafa lara nda mi yaa ka naga ye na ka ni†.

¹⁴ «Ɛɛn fɔ, na lere wa kaga siligi mbe tijinliwɛ pee pye, mboo lewee yenle wa gbo, yoo gbo. Ali na ki ka pye pa wi saa karafa wa na saraga wɔsaga* ki tanla.

¹⁵ «Na lere wa ka wi to nakoma wi nɔ gbɔn, wi daga poo gbo.

¹⁶ «Na lere wa ka lere yu mboo pere, nakoma pe sa ŋa pè yu wi yan wa wi yeri bere, ki daga pe ki lerefɔ wi gbo†.

¹⁷ «Lere ŋa ka wi to nakoma wi nɔ danḡa, ki daga poo gbo†.

¹⁸ «Na leele ka win, a nunḡba sanŋa wi gbɔn sinndelege ni nakoma kenḡunɔ ni mboo welege, ŋa pè gbɔn na wii ku, ɛɛn fɔ, na wiga pye sinlesaga, ¹⁹ na wiga ka ya mbe yiri naa, mbaa yanri kanḡgaga na wa funwa na, lere ŋa

†21.6: Mbe kulonaŋa wi nunḡbolo li furu ko la pye naga nari fɔ kulo wi yaa la tunḡo piin wi tafɔ wi kan suyi, mbaa nuru wi yeri, mbe go sogo mboo kan. Kila pye ki nunḡbolo furuwɔn pe maa pye kiti kɔnfenne pe yege na (Ɛki 22.7-8).

†21.2-6: Levi 25.39-46.

†21.12: Levi 24.17.

†21.13: Nɔmbu 35.10-34; Dete 19.1-13; Zhou 20.1-9.

†21.16: Dete 24.7.

†21.17: Levi 20.9; Mati 15.4; Maki 7.10.

wì gbónrɔ ti pye, wii daga poo gbo. Konaa ki ni fuun, ña wì welege, wagati ña wì pye wa sinlesaga, wi daga mbege penjara ti kan wi yeri konaa mbe yere wi ni fɔ wi sa sagala.

²⁰ «Na lere wa ka kanngaga tēge mboo kulonaja nakoma wi kulojɔ gbɔn ki ni mboo gbo, ki daga pege kayanɔa wɔ wi tafɔ wi ni. ²¹ Eɛn fɔ, ña pè gbɔn kanngaga ki ni, na wiga pilige nuɔgba nakoma piliye shyen pye, na wii ku, paga kaga kayanɔa wɔ wi tafɔ wi ni, katugu wi kēe yaraga yi.

²² «Na nambala pele kaa wiin mbe sa jele kugbɔ fɔ wa tere mbe ti wi kugbɔ ki yiri, na kala la yege si jele wi ta naa, jele wi pɔlɔ wiga fɔgɔ ñga wa pe na, pe yaa ki sara mbe yala yege ñga na kiti konfenne pè yenle ki na we. ²³ Eɛn fɔ, na kala la yege ka jele wi ta, ma ti pe jɔlɔgɔ wa pe na mbe yala ñga kì pye ki ni; pe yaa wi gbo mbe ña wì ku wi yinwege ki fɔgɔ tɔn. ²⁴ Yenle li yaa tēge mbe yenle li fɔgɔ tɔn. Ñganla li yaa tēge mbe ñganla li fɔgɔ tɔn, kēe ki yaa tēge mbe kēe ki fɔgɔ tɔn, jele li yaa tēge mbe jele li fɔgɔ tɔn†.

²⁵ Maga lere sogo, pe yaa ma sogo mbege fɔgɔ tɔn. Maga lere welege, pe yaa ma welege mbege fɔgɔ tɔn. Maga lere gbɔn mboo tɔngɔlɔ, pe yaa ma gbɔn mbɔɔn tɔngɔlɔ mbege fɔgɔ tɔn.

²⁶ «Na naɔa wa kaa kulonaja nakoma wi kulojɔ gbɔn mboo yenle la ya, wi yaa wi wɔ wa kulowo pi

ni wi yenle na li ya li kala na. ²⁷ Na wiga wi gbɔn mboo ñganla la kaw wi na, wi yaa wi wɔ wa kulowo pi ni ñganla na li kaw li kala na.

²⁸ «Na nege ka naɔa nakoma jele gbɔn yenne ni mboo gbo, pege wa sinndere ni pege gbo. Paga kaga kara ti ka. Pe se si ka jɔlɔgɔ wa nege fɔ wi na. ²⁹ Eɛn fɔ, na kaa pye nege ki maa leele gbɔɔn yenne ni faa, a pège yo nege fɔ wi kan, wi si woro na wele ki na, kona ki ka lere gbo, pe yaa ki wa sinndere ni mbege gbo, mbege fɔ wi gbo fun. ³⁰ Na paga fɔgɔ wa nege fɔ wi na mbe yo wigi tɔn wuu ye go shɔ, yaraga ñga fuun pè naga, wi daga mbege kan. ³¹ Na nege ki ka pinambyɔ nakoma sumborombyɔ gbɔn yenne ni mboo gbo, pege kala nuɔgba li pye nege fɔ wi na. ³² Na nege kiga kulonaja nakoma kulojɔ wa gbɔn yenne ni mboo gbo, nege fɔ wi daga mbe warifuwe pyɔ nafa ma yiri ke kan kulo wi tafɔ wi yeri; ko puɔgo na pe nege ki wa sinndere ni pege gbo.

³³ «Na lere wa ka tɔnmɔ wege yenge mbege yaga yenlege, nakoma na wiga tɔnmɔ wege wɔ wi sigi tɔn, na nege nakoma sofile ka to wa ki ni, ³⁴ wi daga mbe nege ki yɔngɔ sara ki fɔ wi yeri. Pa kona yaayogo kugo ki yaa koro wegefɔ wi kan.

³⁵ «Na lere wa nege ka lere wa nege gbɔn mbege gbo, pe yaa nawee wi pere mbege penjara ti ye ele poro yaayoro fenne shyen pe ye na, mbe yaayogo kugo ki wali pe ye na fun. ³⁶ Eɛn fɔ, na kaa pye

†21.24: Levi 24.19-20; Dete 19.21; Mati 5.38.

ki jen faa fɔ ki nege ki maa gbɔɔn, nege fɔ wi si woro na wele ki na, wi daga mbe nawee kan nakugofɔ wi yeri ki yɔngɔ. Pa kona nakugo ki yaa koro nawee wɔfɔ wi kan.

Ŋgasegele ŋgele kè tege yaayoro yuro ti wogo na

³⁷ «Na lere wa ka nege yu, nakoma sumbyɔ, nakoma sugbɔ, mboo gbo nakoma mboo pere, wi daga mbe nere kanjurugo kan nege ŋga wì yu ki yɔngɔ, mbe simbaala nakoma sikaala tijere kan ŋa wì yu wi yɔngɔ.

22¹ «Na paga yoo yigi wi yen na go ka kɔrɔ kaari, paga wi gbɔn wiga ku, ŋa wi gbɔnrɔ ti pye pe se kaa jate legbolere. ² Ɛen fɔ, na ki kala liga pye yɔnlɔ na, lere ŋa wì gbɔnrɔ ti pye, wi daga mbaa jate legbolere. Yoo wi daga mbe yaraga ŋga wì yu ki sara. Na yaraga woro wi yeri, wi daga poo pere kulo pe yaraga ki fɔgɔ tɔn.

³ «Yaayogo ŋga wì yu, na ki ka pye nege, nakoma sofile, nakoma sumbyɔ, nakoma sugbɔ, a pè saa ki yan wa wi yeri wege, wi yaa ki yɔngɔ shyen sara.

⁴ «Na lere wa kaa yaayoro yaga, ti ka sa lere wa kere nakoma wi erezen* kere jɔgɔ, yaayoro fɔ wi daga mboo kere ti yarilire jende nakoma wi erezen pire jende ta kan kere fɔ wi yeri ki yɔngɔ.

⁵ «Na lere wa ka kasɔn le wuuro ni, a tì sogo ma saa ye lere wa kere nawa, mbe bile* pɔgɔlɔ kele sogo, nakoma bile ŋa wi yen yere

na ma yanlaga, nakoma mbe kere ti ni fuun ti sogo, kasɔn lefɔ wi daga mbe yaara nda tì sogo ti yɔngɔ kan kere fɔ wi yeri.

⁶ «Na lere wa ka penjara nakoma wi yarijende kan lere wa yeri wiri tege wi kan, na yoo wa ka sari yu wa wi go, na paga yoo wi yigi, wi yaa ti yɔngɔ shyen sara. ⁷ Ɛen fɔ, na pee yoo wi ta mboo yigi, ŋa wì yaara ti shɔ mari tege wi yaa Yenŋele li pye wi serefɔ, mbe wugu mbege naga fɔ wo yere ma wùu lewee yenle wi yaara ti le mari ta.

⁸ Na leele shyen kaa kiti nege go na, nakoma sofile, nakoma sumbyɔ, nakoma sugbɔ, nakoma yaripɔgɔ nakoma yaraga ŋga ki pɔngɔ ka go na, pe ni fuun shyen pe yaa kari wa Yenŋele li yege sɔgɔwɔ. Na Yenŋele li ka ŋa jeregi, wi yaa ki yaraga ki yɔngɔ shyen kan sanŋa wi yeri.

⁹ «Na lere wa ka sofile, nakoma nege, nakoma sumbyɔ nakoma sugbɔ nakoma yaayoro sannda pyew ka kan wi lewee yenle wa yeri wila ki wele wi kan, na yaayogo ki ka ku, nakoma ki tɔlɔgɔ mbe kaw ki na, nakoma yoolo mbege yu, lere ka kaga yan, ¹⁰ lere ŋa pè yaayogo ki kan wi yeri wila ki wele, wi yaa wugu Yawe Yenŋele li mege ki na mbege naga fɔ wo yere ma wùu lewee yenle wi yaayogo ki le mbege ta. Yaayogo fɔ wi yere ki wuguro ti na, wiga ka yaraga ka shɔ ki yɔngɔ. ¹¹ Ɛen fɔ, na wi ka ti paga yaayogo ki yu wi yeri, wi yaa ki yɔngɔ kan yaayogo fɔ wi yeri.

¹² Na kaa pye cenge kigi gbo maga

ka, maga kɔɔnɔ yuroyuroyuro, wi daga mbe pan ki kɔnrɔkɔnrɔ ti ni, mbege naga fɔ cɛngɛ kigi gbo. Pa kona wi sege yɔngɔ kan.

¹³ «Na lere wa ka yaayogo jin lere wa yeri, na yaayogo ki ka ki yɛ wɛlɛgɛ nakoma na ki ka ku yaayogo fɔ wi puŋgo na, lere ɲa wigi jin wi yaa ki yɔngɔ kan ki fɔ wi yeri.

¹⁴ Ɛn fɔ, na kaa pye ki kala li pye yaayogo fɔ wi yɛgɛ na, ɲa wigi jin wi sege yɔngɔ kan ki fɔ wi yeri. Na kaa pye wila yaayogo ki lɛ sara na, ki penjara ti yaa koro wa ki yɔnɔ.

Ŋgasegele ɲgele kɛ tɛgɛ kasiŋgɛ naa kambasiŋgɛ ki wogo na

¹⁵ «Na naɲa wa ka sumboro ɲa wi fa naɲa kala jen, pe fa suu kan naɲa yeri wa fanla mbe sinlɛ wi ni, wi daga mbe japɔrɔgɔ yariwɔndɔ ti kan sumboro wi to wi yeri mboo pɔri wi jɔ. ¹⁶ Na sumboro wi to wiga je mbe yo wi soo kan wi yeri, japɔrɔgɔ yariwɔndɔ nda ti ma wɔ sumboro naɲa mbanjɛn wogo na, ɲa wɪ sumboro wi fanla, wi yaa ti wɔ mberi kan sumboro wi to wi yeri.

Ŋgasegele ɲgele kɛ tɛgɛ shɛrɛgɛ konɔ li wogo na

¹⁷ «Yaga ka lekaajɔ wa yaga go na†.

¹⁸ «Lere ɲa fuun ka sinlɛ yaayogo ni, ki daga poo gbo†.

¹⁹ «Lere ɲa fuun ka saara* wɔ yarisunŋgo ka yɛgɛ yeri, na wi siri wɔ Yawe Yenjele lo nuŋgba yeri, wi daga poo gbo†.

²⁰ «Nambanmbala mbele pe yen ma cɛn wa ye sɔgɔwɔ, yaga kaa pe fanla la pe nii, yaga si kaa pe jɔlɔ; katugu yoro fun yaa pye nambanmbala wa Ezhipiti tara†.

²¹ Yaga kaa nangunjaala poro naa pijiriwele pe jɔlɔ. ²² Na ye kaa pe jɔlɔ, paga gbele mbanla yenri mbe pe saga, pa mi yaa pe yenrɛgɛ ki logo†. ²³ Mi yaa nawa ŋgban ye ni mbe ti ye ku malaga. Pa kona ye jɛle pe yaa pye nangunjaala, ye piile pe yaa pye fun pijiriwele.

²⁴ «Na yaga penjara fɔgɔ taga yoro mbele na woolo wa na, ɲa wi yen fyɔnwɔ fɔ, yaga kaga pye paa fɔgɔ tagafenne pe wogo ki yen, mbaa tɔnli jaa ki go na.

²⁵ «Na maga ma lewee yenlɛ wa derigbɔgɔ shɔ wi yeri mbege tɛgɛ ma kɛɛ yaraga ɲga wɪ shɔ mbe kaga sɔngɔrɔ ma na ki yɔnɔ, ki daga maa derigbɔgɔ ki sɔngɔrɔ wi na sanni yɔnɔ ki sa kɔ†; ²⁶ katugu ko nuŋgba ki yen wi yeri wi paritɔnŋgɔ mboo yɛ tɔn ki ni were ti na. Na ko woro wa, wi yaa wi yɛ tɔn yinŋi ni mbe ta mbe wɔnɔ? Na wiga

†22.16-17: Dete 22.28-29.

†22.18: Dete 18.10-11.

†22.19: Levi 18.23; 20.15-16; Dete 27.21.

†22.20: Dete 17.2-7.

†22.21-22: Ɛki 29.9; Levi 19.33-34; Dete 24.17-18; 27.19.

†22.25: Levi 25.35-38; Dete 15.5-11; 23.19-20.

gbele mbanla yeri mboo saga, mi yaa wi yenrege ki logo, katugu mi yen Yenjele na li yen yinriwe tafu.

²⁷ «Yaga ka mi na ye Yenjele na tegede, yaga si ka ye woolo pe to wi danja†. ²⁸ Yarikanra nda ye daga mbe kan na yeri mbe yiri wa ye yarilire fonndo konjbannda to naa ye ezen pire tonmo konjbanmba pi ni, yaga ka mo mbe pan ti ni. Ye ye pinambiile konjbanmbala pe kan na yeri fun†.

²⁹ «Ye naneele, naa simbaneele konaa ye sikaneele pe pinambire konjbannda, yeri kan na yeri yarikanra fun. Ti senjolo, yeri yaga wa ti neele pe tanla piliye kolshyen, ki koltaanri wogo ki na, yee ti kan na yeri yarikanra.

³⁰ «Ye daga mbe pye na woolo mbele pe yen kpoyi* na kan. Cenge ka yaraga gbo mbe ka ki na, yaga kaga kara ta ka; yeri wa pyonlo pe kan†.

Ngasegele ngele ke tege kaselege naa kasinnye ki wogo na

23 ¹ «Yaga kaa yagbogolo senre yari, yaga si ka gbogolo lepee wa ni mbe yagbolo seraya yo†. ² Yaga ka taga lelegere senre na

mbe kapege pye. Na paga ye yeri kiti kongu na mbe yo ye sa seraya yo, yaga ka wele lelegere senyoro to na, mbe seraya wi yo mbe ton kaselege ki na. ³ Yaga ka kiti kon mbege tanla lere wa na, ali mbege ta wi yen fyonwo fu†.

⁴ «Na yaga ye jugu wi nege nakoma wi sofile yan wi pungo, yoo konri ye kari wi ni wi kan. ⁵ Na yaga ye jugu wi sofile wi yan wi to wi tuguro ti ni, yaga kaa toro, en fu, yoo saga wuu yirige, wuu yerege wi tonro ti na†.

⁶ «Yaga ka wele lere wa yen fyonwo fu ko kala na mbe kiti kon mbe ton kaselege ki na. ⁷ Yaga ka ye yee le yagbogolo senre ta ni. Yaga ka lere na wi yen jeregisaga fu ma pye sinje wa gbo; katugu mi se ka kapere pyefu wa yaga mbajolowo†.

⁸ Yaga ka yarikanga sho, nga ki yaa ye go joko kala la yege womo na; katugu yarikanga ki ma leele mbele pe yengele ke yen ma yenge pe pye paa fyonlo yen. Yarikanga ki ma ti lesinmbele paa ya mbe kaselege ki yo.

⁹ «Yaga kaa nambanmbala mbele pe yen ma cen wa ye tara pe jolo. Nambanra kapyege ki yen yege

†22.26-27: Dete 24.10-13.

†22.28: Kapye 23.5.

†22.30: Levi 17.15.

†23.1: Eki 20.16; Levi 19.11-12; Dete 5.20.

†23.3: Levi 19.15.

†23.5: Nga ki yo fu: *Yoo saga wuu yirige wuu yerege wi tonro ti na*, Yenjele senre seweele pele ni, ki yen ma yonlogo wa ma yo fu: *Yoo saga wi tuguro ti laga wi na* (Dete 22.1-4.)

†23.6-7: Levi 19.5; Dete 16.19.

nga na, yège jen, katugu yoro fun yaa pye nambanmbala wa Ezhipiti tara†.

Ye daga mbe cen mbe wogo yele na ni konaa cenpilige ki wogo

¹⁰ «YeLe kəgəloni mbe taga yee na, ye yaa la fali tara ti na mbaa yariluguro nuru mbaa ti koon.

¹¹ Een fə, yeLe kələshyen wolo li na, ye tara ti yaga ti wogo, yaga ka fali ti na. Ye sefenne mbele pe yen fyənwə fenne, paga sa yaraga nga ta wa, ko ki yaa pye pe yaakara. Nda ka koro wa, to yaa pye wəngaalə pe yaakara. Ko nungba ko ye yaa pye ye erezən* kəere naa ye oliviye tire kəere wogo ki na fun†.

¹² «Ye yaa la ye tunndo ti piin piliye kəgəloni ni, een fə, pilige kələshyen wogo ki na, ye yaa ye tunndo ti yerege, jaŋgo ye nere, naa ye sofilele ti ta ti wogo; ye kulojaala pe pinambiile poro naa ye nambanmbala pe ta pe wogo fun†.

¹³ «Senre nda fuun mi yo ye kan, yaa tanri ti na. Yaga kaa

yarisunndo ta yege yinri ti ye saga. Yaga kaa para ti senre na yere.»

Fetiye mbele Izirayeli woolo pe daga mbaa piin

¹⁴ Kona, a Yawe Yenjele li sho naa fə: «YeLe nungba nungba pyew, feti taanri ye yaa pye na mege ni mbanla gbəgə. ¹⁵ Feti kəngbanŋa ŋa ye yaa pye, wo wi yen leve fu buru feti* we. Ye yaa leve* fu buru ka sa gbən piliye kələshyen, Abibu† yenje ki ni, mbe yala wagati ŋa mi kən ma tege wi ni, katugu Abibu yenje ki ni, ko yaa yiri wa Ezhipiti tara. Ye ni, wa kpe ka ka pan laga na yege səgəwə kəwara. ¹⁶ Ko puŋgo na, yaara nda ye lugu wa ye kəere ti ni, ye maa ki yarilire fənnəwə kəngbannda ti koon sanga ŋa ni, ye yaa yarilire kəngə feti*† wi pye. Ko puŋgo na, mbaa kee wa yeLe li kəsaga yeri, na yaga ye yarilire kəngə tunndo ti pye wa ye kəere mbe kə, ye yaa yarilire kəngəwə feti*† wi pye. ¹⁷ YeLe nungba nungba pyew, nambala pe ni fuun pe yaa pan

†23.9: Eki 22.21; Levi 19. 33-34; Dete 24.17-18; 27.19.

†23.10-11: Levi 25.1-7.

†23.12: Eki 20.9-11; 31.15; 34.21; 35.2; Levi 23.3; Dete 5.13-14.

†23.15: Kila pye Abibu yenje ki ni, ko nga ki yen yarilire kənyenge ye, pe maga le na yarilire nda pe yinri ɔrizhi to koon (Eki 12.14-20; Levi 23.6-8; Nombu 28.17-25).

†23.16: Yarilire kəngə feti paa pye naa yinri fun Pantikoti; katugu Paki feti wi torəngəwə ki piliye nafa shyen ma yiri ke wogo ki na pe mee wi le naa piin; ki ma saa yala bile wi kənsanga wi ni (Levi 23.15-21, 39-43; Nombu 28.26-31).

†23.16: Yarilire kəngəwə feti paa kaa naa yinri puŋgo na Gbataala nəgə feti. Paa pye naa piin yeLe li yenje kələshyen wogo ki pilige ke ma yiri kəngurugo wogo ki na. Ko feti wo la pye naga nari ma yo pə yarilire sannda ti kən ti kə; to lari nda erezən pire naa oliviye tige pire (Levi 23.24, 33-43; Nombu 29.12-38 Dete 16.13-15).

pansaga taanri mi ɲa ye Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle na yege sɔgɔwɔ.

¹⁸ «Yarikanga ɲga leve ma ye ki ni, yaga ka ka pinle yaayoro saara* kasanwa ni mbe wɔ na yeri. Yaga ka yaayoro nda yè gbo ma wɔ na yeri saraga ti yanlaga ki tege ki wɔnɔ ki yiri. ¹⁹ Yaa paan ye kere yarilire fɔnndɔ konɲbannda ti ni wa mi ɲa Yawe Yɛnɲɛle, ye Yɛnɲɛle na gbɔgɔgo ki ni. Yaga ka sugbɔ yirifɔnɲɔ sɔgɔ wa wi nɔ yinriwe pi ni†.»

Yɔn fɔgɔɔ ɲgele Yɛnɲɛle làa le konaa li senyoro sanni Izirayeli woolo pe sa ye wa Kana tara

²⁰ Kona, a we Fɔ wì sho naa fɔ: «Ye wele, mi yaa na mɛrɛge* wi kelegi wa ye yege, wila wele ye na wa ye kondangala li ni, fɔ sa ye ye ni wa tara nda m̀ gbegele ye kan ti ni. ²¹ Yaa wi gbogo yaa tanri wi senre ti na. Na yaga yiri mbe je, wi se kaga kala yaga ye na, katugu wo wi yen wa na yɔnɔ. ²² Ɛɛn fɔ, na yaga la nuru wi yeri sanga pyew, mbaa tanri na senre ti ni fuun ti na, pa mi yaa pye ye mbenfenne pe mbenfɔ konaa ye winfenne pe winfɔ.

²³ «Na mɛrɛge wi yaa keli ye yege mbaa ye yege sinni sa ye ye ni wa Amɔri cenle woolo, naa Heti cenle woolo, naa Perezɪ cenle

woolo, naa Kana tara fenne, naa Hevi cenle woolo konaa Zhebusi cenle woolo pe tara. Mi yaa ki leele pe ni fuun pe tɔngɔ pew. ²⁴ Yaga ka fɔli pe yarisunndo ti yege sɔgɔwɔ mbaa ti gbɔgɔ. Yaga kaa pe kapyere pyelɔmɔ pi fɔrɔgi. Ɛɛn fɔ, ye pe yarisunndo nda pe gbegele ti jɔgɔ, sinndɛere nda pè yerege yerege na sunnu ti na, yeri gbɔn yeri jaanri yeri yaari. ²⁵ Mi ɲa Yawe Yɛnɲɛle, ye Yɛnɲɛle le, yaa mi nuɲgba gbogo. Pa kona mi yaa duwaw ye na mbe yaakara jende kan ye yeri, naa wɔtɔnmɔ ni, mbe ye sho yama pi keɛ. ²⁶ Wa ye tara, jele kugbɔ se ka jɔgɔ, jambasee se ka pye wa. Mi yaa yinwetɔnɔgɔ kan ye yeri.

²⁷ «Ye kaa yɔngɔ tara nda ni, mi yaa ti fyere gbɔrɔ mbe ki leele pe yigi. Yaga ye leele mbele fuun tara, mi yaa ti paa fee ye yege. Mi yaa ti ye mbenfenne pe ni fuun paa fee ye yege. ²⁸ Mi yaa ndagasere tugbɔrɔ† torogo wa ye yege, ti sa Hevi cenle woolo, naa Kana tara fenne konaa Heti cenle woolo pe puro wa ye yege. ²⁹ Ɛɛn fɔ, mi se ka ki leele pe ni fuun pe puro wa ye yege yele nuɲgba li ni, nakoma tara ti yaa koro waga, yanyaara ti yaa lege, mbe yiri ye kɔrɔgɔ. ³⁰ Mi yaa la ye mbenfenne pe puro wa ye yege jɛennjenri sanni ye sa lege ye

†23.19: Ye wele wa Ɛki 34.26; Dete 14.21; 26.2 lara ti ni. Kapyege kayi ɲga Kana tara fenne paa pye na piin na pe yarisunndo ti gbogo. Izirayeli woolo pe sila daga mbaa ki piin.

†23.28: Ndagasere tugbɔrɔ senre nda t̀ yo, Yɛnɲɛle senre seweɛle pele ni, ki yen ma yɔnɔgɔ ma yo fɔ leele pe wire tila fanla pe na fyere ti kala na.

tara ti sho yeri ta. ³¹ Mi yaa ti ye tara ti kɔnlɔ li le wa Kɔɔje yeen wi na fɔ sa gbɔn wa Filisiti tara fenne pe kɔɔje wi na, konna mbe le wa Sinayi* gbinri* wi na fɔ sa gbɔn wa Efirati gbaan wi na; katugu mi yaa ki tara woolo pe le ye kee, ye pe purɔ wa ye yegɛ. ³² Yaga ka yɔn finliwɛ* le pe ni, yaga si ka pye yɔn finliwɛ na pe yarisunndo ti ni. ³³ Yaga ka pe yaga pe cɛn ye ni wa ye tara, janɔgo paga ka ye fanla ye kapege pye na na. Na yaga la pe yarisunndo ti gbogo ti yaa pye paa penɛ yen mbe ye yigi.»

Yenɔle lɔa li yɔn finliwɛ pi senre yo Izirayeli woolo pe kan

24 ¹ Kona, a Yenɔle li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Lugu ma pan laga yanwiga ki na mi ŋa Yawe Yenɔle na yeri, mboro naa Arɔn*, naa Nadabu, naa Abiyu konna Izirayeli* lelele* nafa taanri ma yiri ke ni. Ye yaa koro wa lege mbe fɔli mbanla gbɔɔ. ² Ko puɔgo na, Moyisi mboro nuɔgba ma yaa fulo laga na tanla. Mbele pɛ pinle ma lugu ma ni, paga ka fulo laga na tanla; leele sanmbala paga ka lugu wa yanwiga ki na.»

³ A Moyisi wɔ si sɔngɔɔ ma saa Yawe Yenɔle li senyoro to naa li kakɔndegɛɔ ke ni fuun ke yo Izirayeli woolo sanmbala pe kan. A leele pɛ si yɔn wa nuɔgba ma pinle ma yo fɔ: «Ŋga fuun Yawe

Yenɔle li yo, we yaa ki pye.» ⁴ Kona, a Moyisi wɔ si Yawe Yenɔle li senyoro ti ni fuun ti yɔnlɔɔ. Ki goto yirifaga ki na, a wɔ si yiri ma saraga wɔsaga* kan wa yanwiga ki nɔɔ, mɛɛ sinndɛere ke ma yiri shyen yerege ma yala Izirayeli cengele ke ma yiri shyen ke yɔn ki ni. ⁵ A wɔ si Izirayeli tara lefɔnmbɔlɔ pele wɔ ma yo pe sa saara sogoworo* wɔ Yawe Yenɔle li yeri, pe napene pele gbo, pe pe wɔ nayinmɛ saara* li yeri. ⁶ A Moyisi wɔ si yaayoro nda paa gbo ti kasanwa pi tɔɔ maa walaga le leyaara ta ni, mɛɛ pi walaga sanmba pi yanragi yanragi saraga wɔsaga ki na. ⁷ Ko puɔgo na, a wɔ si yɔn finliwɛ* sewɛ wi le maa kara ŋgbanga leele pe kan. A Izirayeli woolo pɛ sho fɔ: «Ŋga fuun Yawe Yenɔle li yo we yaa ki pye. We yaa la tanri li senre ti ni fuun ti na†.»

⁸ Kona, a Moyisi wɔ si kasanwa mba pɔla pye wa leyaara ti ni pi le maa yanragi yanragi leele pe na, mɛɛ pe pye fɔ: «Yɔn finliwɛ mba Yawe Yenɔle li le ye ni, mbe yala senre nda fuun li yo ti ni, kasanwa mba po pi yen naga wogo ki nari naga finligi†.»

⁹ Ko puɔgo na, a Moyisi wɔ si lugu wa yanwiga ki na wo naa Arɔn, naa Nadabu, naa Abiyu, konna Izirayeli lelele nafa taanri ma yiri ke ni. ¹⁰ A pɛ si poro Izirayeli woolo Yenɔle li yan. Li tɔɔɔ nɔɔ kee

†24.7: Yɔn finliwɛ senre ti yen ma yɔnlɔɔ sewɛ ŋa ni, wo wi yen ŋa Moyisi wɔla yɔnlɔɔ we.

†24.8: Mati 26.28; Maki 14.24; Luki 22.20; 1 Koren 11.25; Ebu 9.19-20, 10-29.

kila pye paa yaraga ka yen ma yiri safiri*† sinndelege sɔnɔgbanga wogo kɔrɔɔ, ma laga kpoyi* paa yege nɔga na yenjele li yege ki ma kaa sulu we. ¹¹Ɛen ƒ, ali mbege ta paa Yenjele li yan, li sila kapege pye Izirayeli woolo teele pe na. Paa li wele jɛnɔge, ko puɔgo na, a pɛ si li ma wɔ.

Moyisi wila kari Yenjele li kɔrɔɔ wa yanwiga ki go na

¹²Kona, a Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye ƒ: «Lugu ma pan na kɔrɔɔ laga yanwiga ki go na, ma koro laga. Sindeere papara papara nda mila lasiri* senre to naa na nɔgasegele ke yɔnlɔɔ ti na, mi yaa ti kan ma yeri, janɔgo ma saa Izirayeli woolo pe nari ti ni.»

¹³A Moyisi wi si yiri wo naa wi tunmbyee Zhouwe wi ni, mɛ lugu wa Yenjele li yanwiga ki na.

¹⁴Wila Izirayeli lelele pe pye ƒ: «Ye we sige laga Arɔn naa Huri pe ni ƒ we sa sɔnɔɔ we pan. Na kala ka wa ta ye ni, wi kaa jaa peli yege wɔ, yege yo pe kan.»

¹⁵Moyisi wila lugu ma kari wa yanwiga ki go na, kambaaga kila pye maga tɔn. ¹⁶A Yawe Yenjele li gbɔɔwɔ yanwa pi si tigi wa Sinayi yanwiga ki na. A kambaaga ki sige tɔn ma saa gbɔn piliye kɔɔlɔni. Piliye kɔlɔshyen wogo ki na, a li si koro wa kambaaga ki nandogomɔ ma Moyisi wi yeri. ¹⁷Yawe Yenjele

li gbɔɔwɔ yanwa pila pye Izirayeli woolo pe yege na wa yanwiga ki na paa kasɔn yen nɔga ki yen na yiin. ¹⁸A Moyisi wi si ye wa kambaaga ki nandogomɔ, mɛ lugu bere ma kari wa yanwiga ki go na. Wila koro wa yanwiga ki na piliye nafa shyen, ki yɔnlɔ naa ki yembine†.

YENJELE LI CENSAGA PARAGA GO KI KANLɔMɔ

25--31

Izirayeli woolo pe yarikanra Yenjele li censaga paraga go ki kanwa pi wogo na

(Ɛki 35.4-9)

25 ¹Kona, a Yawe Yenjele li si para Moyisi wi ni naa ma yo ƒ: ²«Ki yo Izirayeli* woolo pe kan ƒ pe yarikanra lagala wa pe yarijende ti na, peri kan na yeri. Ye yaa ti shɔ mbele pe yaa ti kan nayinme ni poro yeri. ³Yarikanra nda ye yaa shɔ pe yeri ti nda: Te, naa warifuwe naa tuguyenre, ⁴naa nɔganra jese, naa jese yeen kpanyi, naa kondoro jese, naa len* jese nɔgbaan, naa jese nɔga pe pili sikanɔ sire ni, ⁵naa simbapene seere nda pe le kondoro, naa seere liire ni, naa akasiya tire ni, ⁶naa fitanla* sinme ni, naa nuwɔ taanyaara nda pe ma gbegele sinme kpoyi* ta ni konaa wusuna nuwɔ taan* nɔga pe ma sogo; ⁷naa sindeere sɔnɔgbanga woro

†24.10: *Safiri*: Sinndelege sɔnɔgbanga wogo kayi, ki yege cenwe pi yen pa bura yen (Naga 4.6).

†24.18: Dete 9.9.

Yenŋele li yɔn finliwe senre kesu (Ɛki 25.10-22)

Yɔn finliwe senre kesu wi gbewe

(Ɛki 37.1-9)

¹⁰ «Ye yaa kesu wa gbegele akasiya tire ni. Wi titɔnlɔwɔ pi yaa pye metere nungba naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Wi gbeme pi yaa pye metere kɔngɔ naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Wi yagawa pi yaa pye fun metere kɔngɔ naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. ¹¹Ye yaa tɛ piiri wo kesu wi nawa naa wi punɔ ki na mboo tɔn, mbe wa wo wi yɔn ki na mbege maga mbege fili. ¹²Ye yaa tɛ wa gbɔn ŋgereye tijerɛ, mbeyi le kesu wi yengele tijerɛ ke na. Ye yaa shyen le kanngɔlɔ nungba na, mbe shyen le kanngɔlɔ sanngɔ ki na. ¹³Ye yaa akasiya tige kanngagala shyen tɛ, mbe tɛ wo ke na mbe ke tɔn. ¹⁴Ye yaa ke le wa ŋgereye yi ni wa kesu wi kanngara ti na, mbe ke tɛge mbaa wi lee. ¹⁵Kanngagala ke daga mbe koro wa kesu wi na, pe se ka ke wɔ wi na. ¹⁶Yɔn finliwe* senre sewɛ ŋa mi yaa kan ma yeri†, maa le wa kesu wi ni.

nda pe yinri ɔnikisi*, naa sinndeere sɔnngbanga woro ta yege ni, nda pe yaa maramara yaripɔɔ ŋga pe yinri Efɔdi*† ki na, konaa yaripɔɔ ŋga pe ma le ma wa kotogo na ki na. ⁸Yoro Izirayeli woolo ye yaa censaga kpoyi* ka kan na kan, jango mbe cen wa ye sɔɔwɔ. ⁹Ye yaa na censaga paraga go*† ko naa ki tunngɔ pyeyaara ti gbegele mbe yala cenlɔmɔ mba mi yaa naga ma na po ni.»

†25.7: Efɔdi, yaripɔɔ kayi, ŋga Izirayeli saraga wɔfenne to wila pye na nii yaripɔɔ sannda ti go na, na saraga wɔɔtunngɔ ki piin wa sherigo gbɔɔ ki ni (Ɛki 28).

†25.9: Censaga paraga go: Ki yen go ŋga paa gbegele paraga ni, a ki pye Yenŋele li censaga wa li woolo pe sɔɔwɔ. Yɔn finliwe senre tila pye ma yɔnlɔɔ ma tɛge kesu ŋa ni pa wila pye ma tɛge wa ki censaga paraga go ki lajenge kpoyi ki ni, konaa tunngɔ pyeyaara ta yege ni, to la pye ma tɛge wa ki laga kpoyi ki ni. Paa jasa gbegele paara ni ŋa pe ma sanga maga maga, maga fili. Kila pye pe kaa kee, pe mari kɔlogi mari kaari kaari na kee ti ni (Ɛki 25.9; 26; Levi 8.10).

†25.16: Yɔn finliwe senre tila pye ma yɔnlɔɔ sinndeere papara papara shyen na. Ki senre to tila pye Yenŋele li ŋgasegele ke wele.

¹⁷ «Ye yaa kapere ti kasulugo pyesaga*† ki gbegele te piiri ni. Ki titonlowo pi yaa pye metere nungba naa metere kongo ki kongo. Ki gbeme pi pye metere kongo naa metere kongo ki kongo. Ko ki yaa pye kesu wi yaritonngo†. ¹⁸ Ye te gbɔn wi yee na ye sherubenye* yanlele shyen gbegele wa kasulugo pyesaga ki yinre shyen ti na.

¹⁹ «Ye yaa sheruben nungba gbegele go nungba na, mbe sanja wi gbegele go sanja ki na. Ye yaa pe gbegele wa kapere ti kasulugo pyesaga ki yinre shyen ti na, pe yiri ki go na. ²⁰ Ki sherubenye pe yaa pe kanwira ti yirige, mberi jaraga kapere ti kasulugo pyesaga ki go na, mbege ton ti ni, mbe yege wa pe yee yeri, mbaa kapere ti kasulugo pyesaga ki wele. ²¹ Na maga ka yon finliwe* senre sewe wi le wa kesu wi ni mbe ko, ye kapere ti kasulugo pyesaga nga ki yen wi yaritonngo ki taga wi na yoo ton. ²² Pa mi yaa lanla yee nari ma na wa kapere ti kasulugo pyesaga ki go na, wa kesu wi na sherubenye shyen pe sɔgɔwɔ; pa mi yaa lanla ngasegele ke ni fuun

ke kaan wa ma yeri, maa ke yuun Izirayeli woolo pe kan.

**Buru ɲa pe ma kan Yenjele yeri
wi ma tege tabali ɲa na
wi gbegewe**

(Eki 37.10-16)

²³ «Ye tabali wa kan akasiya tire ni. Wi titonlowo pi yaa pye metere nungba, wi gbeme pi pye metere kongo, wi yagawa pi pye metere kongo naa metere kongo ki kongo. ²⁴ Ye yaa te piiri wo wi na mboo ton, mbe wa wo wi yon kongo ki na mboo maga mboo fili. ²⁵ Ye yaa tige papagapa ka kan tabali wi kanngara ti na, mboo maga mboo fili, ki gbeme pi pye paa kendala gbeme yen. Ye te wo ki yon kongo ki na keere yege maga, yege fili. ²⁶ Ye yaa ngereye tijere gbegele te ni, mbeyi kan tabali wi yengele tijere ke na, mbe mara wi jegele tijere ke na. ²⁷ Ngereye yi yaa pye wa tabali wi kanngara ti na, tige papagapa ki tanla. Pa ye yaa la kanngagala ke nii wa yi ni, mbaa tabali wi lee. ²⁸ Ye yaa akasiya tige kanngagala shyen te, mbe te wo ke na mbe ke ton. Koro ye yaa tege mbaa tabali wi lee. ²⁹ Ye yaa yaapire nda pe yaa la gbegele ti ni wa tabali wi

†25.17: Yenjele li yon finliwe senre tila pye kesu ɲa ni, kapere ti kasulugo pyesaga ko kila pye wi yaritonngo ye. Eburuye senre ti ni nga ki yo fo kasulugo pyesaga ki senpyo wi korɔ wo yen mbe kapere ti ton. Kasanwa mba paa pye na wuun yon finliwe senre kesu wi na po pila ti Yenjele laa pye na kajenge piin leele pe kan na pe kapere ti tonni. Kasulugo pyesaga kila pye na Yenjele li yinriwe taga wogo ko nari; li ngasegele ngele leele paa pye na jogo li sila pye na ko wele; een fo, saara nda paa pye na woo kapere ti kala yagawa wogo ki na to laa pye na wele. Wa Dɔɔmu 3.25 wi ni Zhezu Kirisi wo wi yen kasulugo pyesaga ye.

†25.17: Ebu 9.5.

na ti gbegele. To ti yen tasaala kpakpalakpa, naa wɔɲɲɲɲɲɲɲɲ, naa kugbogolo konaa duven saraga* ɲga pe ma wo wi leyaara ti ni. Ye ti ni fuun ti gbegele te piiri ni. ³⁰Buru ɲa pe ma kan na yeri, yaa wi teri wa ki tabali wi na, na yege sɔgɔwɔ sanga pyew†.

Fitanladaga naa wi njegele kɔlɔshyen ke gbegele

(Eki 37.17-24)

³¹«Ye yaa te piiri gbɔn mbe fitanladaga gbegele, wi nɔgɔ, naa wi njegele, naa wi leyaara yanlere ti ni, naa wi gbunɲgbunɲgolo, konaa wi yarifyɛnre yanlere ti ni, yeri pinle yeri gbegele nunɲba fitanladaga wi ni. ³²Njegele kɔgɔlɔni yaa pye fitanladaga wi keyen shyen yi na; taanri yaa pye kee ɲga na, taanri mbe pye kee sanɲga ki na. ³³Ye yaa leyaara yanlere taanrindaanri gbegele fitanladaga wi njegele kɔgɔlɔni ke ni fuun nunɲba nunɲba ke na, paa amandi tige pige yen, naa ki gbunɲgbunɲgolo konaa ki fyɛnre yen. ³⁴Leyaara yanlere tijere yaa pye fitanladaga wi na paa amandi tige pire yen, naa wi gbunɲgbunɲgolo konaa wi fyɛnre yen. ³⁵Gbunɲgbunɲgolo nunɲba nunɲba daga mbe pye fitanladaga wi keyen shyen njegele ke filisaga pyew ki nɔgɔ, wa fitanladaga

wi na. ³⁶Gbunɲgbunɲgolo koro naa njegele ke ni ke yaa pinle mbe gbegele mbe pye nunɲba fitanladaga wi ni, ti ni fuun ye yaa te piiri gbɔn mberi gbegele. ³⁷Ye yaa fitanlaye kɔlɔshyen gbegele wa fitanladaga wi na, mbe ti paa yiin paa yanwa kaan wa wi yege. ³⁸Ye yaa fitanla yɔn yirigeyaara naa wi cɔnrɔ leyaara ti gbegele te piiri ni. ³⁹Ye te piiri culo nafa ma yiri ke le, yoo tege ye fitanladaga wo naa wi tunɲgo pyeyaara ti gbegele. ⁴⁰Mboro Moyisi, cɛnlɔmɔ mba mi naga ma na wa yanwiga ki na, ma yeɛ yigi, ma sa yaara ti gbegele ma yala pi ni†.

Yenɲele li censaga paraga go ki kanlɔmɔ

(Eki 36.8-38)

26 ¹«Mboro Moyisi, ma yaa kapyɔ jenfenne pe pye pe paara titɔnrɔ ke ti len* jese ɲgbaan ni, naa ɲganra jese, naa kondoro jese konaa jese yeɛn kpanyi ni, yeri tege yanla censaga paraga go*† ki gbegele. Pe sherubenye* yanleɛle gbegele wa paara ti na; kapyɔ jenfenne mbege tunɲgo ki pye. ²Paraga nunɲba nunɲba pyew, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye metere ke ma yiri tijere, ki gbeme pi yaa pye metere shyen. Paara ti ni fuun ti daga mbe pye ma. ³Ye yaa paara ti kanɲurugo yɔli mberi kan ti yeɛ na,

†25.30: Levi 24.5-8.

†25.40: Kapye 7.44; Ebu 8.5.

†26.1: *Censaga paraga go*: Ye wele wa Eki 25.9 laga ki ni konaa ki senre ti kɔrɔ wi ni wa ki sewe pyɔ wi nɔgɔna.

ti pye nunḡba, mbe sannda ti yoli mberi kan ti yee na ma fun. ⁴Paara kanḡurugo nda ye yaa keli mbe yoli mberi kan ti yee na, ye ḡganra jese maḡala pɔpɔ paraga kanḡurugo wogo ki yon na. Paara kanḡurugo sannda nda ye yaa yoli mberi kan ti yee na, ye ḡganra jese maḡala kele pɔpɔ fun wa paraga kanḡurugo wogo ki yon na. ⁵Maḡala nafa shyen ma yiri ke ke yaa pye paara konḡbannda ti kanḡurugo wogo ki yon na, maḡala nafa shyen ma yiri ke mbe pye paara sannda ti kanḡurugo wogo ki yon na. Ti ni fuun shyen, ti maḡala ke daga mbe pye yesinme nunḡba na, mbe yala ke yee ni. ⁶Kandɔɔɔ yangala ḡgele pe ma teḡe na yaara yinri ke ni, ye kele gbegele te ni, ke pye nafa shyen ma yiri ke. Koro ye yaa teḡe mbe paara ti yonro ti yigi mberi kan ti yee na, jaḡgo paraga go* ki pye nunḡba.

⁷«Ko punḡo na, ye yaa paara titɔnro ke ma yiri nunḡba gbegele sikaneele sire ni, to mbe pye na censaga paraga go* ki tonparaga. ⁸Ki paara ti ni fuun nunḡba nunḡba, ti titɔnro pi yaa pye metere ke ma yiri kanḡurugo kanḡurugo, ti gbeme pi yaa pye metere shyenzhyen. Ti ni fuun ti yaa pye mbe yala. ⁹Yeri kanḡurugo yoli yeri kan ti yee na, yeri kɔḡɔɔni sannda ti yoli yeri kan ti yee na. Paara kɔḡɔɔni nda ye yaa yoli mberi kan ti yee na, yeri kɔḡɔɔni wogo ki kaw shyen wa paraga go ki yeḡe sɔḡɔɔ.

¹⁰Paara kanḡurugo nda ye keli ma yoli ma kan yee na, ye yaa maḡala nafa shyen ma yiri ke pɔpɔ ti kanḡurugo wogo ki yon na. Paara kɔḡɔɔni sannda nda ye yoli ma kan yee na fun, ye yaa maḡala nafa shyen ma yiri ke pɔpɔ ti kɔḡɔɔni wogo ki yon na. ¹¹Ye yaa kandɔɔɔ yangala gbegele tuguyenre ni, ke pye nafa shyen ma yiri ke. Ye yaa ke lele wa maḡala ke ni, mbe paara kanḡurugo nda ye yoli ma kan yee na kooa kɔḡɔɔni nda ye yoli ma kan yee na ti yonro shyen ti pɔ yee na, jaḡgo paraga go ki pye nunḡba. ¹²Paraga kɔḡɔɔni wogo ki yaa tonro mbe toro censaga paraga go ki titɔnro pi na. Ki walaga nunḡba yaa to wa censaga paraga go ki punḡo na mbeḡe ton. ¹³Metere kɔḡɔɔ nunḡba nunḡba yaa koro paraga titɔnro ki yinre shyen ti ni fuun nunḡba nunḡba ti na, mbe tigitigi mbe censaga paraga go ki keyen shyen yi ni fuun yi ton. ¹⁴Simbapene seere nda pe le kondoro, ye ta le yeri teḡe ye paraga go ki ton ti ni. Ye selege lirige ka pye paritɔnḡo, yeḡe wa ti ni fuun ti go na yeri ton.

¹⁵«Ye akasiya tire te go tire papara papara, yeri kan yanla censaga paraga go ki yereḡe ti ni. ¹⁶Ki tire papara papara ti ni fuun nunḡba nunḡba, ti titɔnro pi yaa pye metere kanḡurugo kanḡurugo, ti gbeme pi pye metere kɔḡɔɔ naa metere kɔḡɔɔ ki kɔḡɔɔ. ¹⁷Ye yaa jeḡele shyenzhyen wɔwɔ tire

papara papara ti ni fuun nunḡba nunḡba ti na, ke sinzin ke yεε ni. ¹⁸Ye yaa ki tire papara papara ti nafa gbegele na censaga paraga go ki yonlɔparawa kalige kεε ki kanwa wogo ki na. ¹⁹Ye yaa tire papara papara ti nɔḡɔna cɛnyaara ti nafa shyen gbegele warifuwe ni, mberi tege shyenzhyen tire papara papara ti ni fuun nunḡba nunḡba ti nɔḡɔ, mberi jegele ke lele wa ti ni. ²⁰Ye yaa tire papara papara ti nafa gbegele na censaga paraga go ki yonlɔparawa kameḡḡe kεε ki kanwa wogo ki na, ²¹konaa ti nɔḡɔna cɛnyaara ti nafa shyen ni, yeri gbegele warifuwe ni. Yeri lele shyenzhyen wa tire papara papara ti ni fuun nunḡba nunḡba ti nɔḡɔ. ²²Ye yaa tire papara papara kɔḡɔloni gbegele na censaga paraga go ki punḡo kεε ki kanwa wogo ki na, wa yonlɔ tosaga yeri. ²³Ye yaa tire papara papara shyen gbegele na paraga go ki yengele punḡo wogolo ke kanwa wogo ki na. ²⁴Ki tire papara papara shyen ti yaa le wa nɔḡɔna mbe laga ti yεε na, mbe kari naayeri. Ye yaa ti yinre ti kan ti yεε na, mberi pɔ ḡgerege nunḡba ni. Ti ni fuun ti yaa pye ki pyelomɔ nunḡba pi na ma; ti yaa pye go yengele shyen ke ni fuun ke na. ²⁵Kiga pye ma, pa tire papara papara ti yaa pye kolɔtaanri, ti nɔḡɔna cɛnyaara nda ti yaa gbegele warifuwe ni, ti yaa pye ke ma yiri kɔḡɔloni. Ti shyenzhyen yaa pye tire papara papara ti ni fuun nunḡba nunḡba ti nɔḡɔ, wa na

censaga paraga go ki punḡo kεε yeri.

²⁶«Ye akasiya tire te yeri pye tipaara. Kanḡurugo yaa tege mbe paraga go ki tire papara papara ti kanḡɔlɔ nunḡba yigi. ²⁷Kanḡurugo yaa tege mbe kanḡɔlɔ sanḡa ki woro ti yigi, kanḡurugo yaa tege mbege punḡo woro ti yigi, wa yonlɔ tosaga yeri. ²⁸Nandogomɔ tiyaparaga ki yaa taga wa tire papara papara ti nandogomɔ, mbe le wa go ḡga na sa yiri wa go sanḡa ki na. ²⁹Ye yaa te wo tire papara papara to naa tipaara ti na mberi tɔn. Ye yaa te ḡgereye gbɔn, pa tipaara ti yaa ka ye wa ti ni. ³⁰Mboro Moyisi, cɛnlomɔ mba pila naga ma na wa yanwiga ki na, ma ti pege kan pe yala po ni.

³¹«Ye yaa paraga ka ti len jese ḡgbaan ni, naa ḡganra jese, naa kondoro jese konaa jese yεen kpanyi ni, ḡga ki yaa pɔ mbanla censaga paraga go ki kɔn shyen. Kapyɔ jenfenne pege ti pe sherubenye yanleεε gbegele wa ki na. ³²Ye yaa te kandɔlɔ yangala tege mbege kan akasiya tige tiyagala tijere na, kila yɔlɔ, ḡgele pε te wo ke na ma ke tɔn. Ye tiyagala ke lele wa ke nɔḡɔna cɛnyaara nda pε gbegele warifuwe ni ti ni. ³³Ye yaa ki paraga ki pɔ wa te kandɔlɔ yangala ke nɔḡɔ na.

«Ye yaa Yɔn finliwe* senre kesu wi tege wa paraga ki punḡo na. Ki paraga ko ki yaa tege mbe laga kpoyi* konaa laga jεḡḡe kpoyi ti

kɔn shyen ti yee na†. ³⁴ Ko punɔgo na, kapere ti kasulugo pyesaga* nɔga ki yen kesu wi yaritɔnɔnɔ, yege tege ye yɔn finliwe senre kesu wi yɔn ki tɔn ki ni, wa laga jenge kpoyi ki ni. ³⁵ Paraga nɔga ki pɔ mala censaga paraga go ki kɔn shyen, ye yaa tabali wi tege wa ki yege, wa yɔnlɔparawa kameɔge kee yeri; ye fitanladaga wi tege wa tabali wi yesinme na, wa yɔnlɔparawa kalige kee yeri.

³⁶ «Mbele pe maa paara ti tiin nari sɔɔ, pe yaa paraga ka yege ti mbege sɔɔ len jese nɔgbaan ni, naa nɔganra jese naa kondoro jese konaa jese yeen kpanyi ni mbaa yeyɔngɔ ki tɔnni ki ni. ³⁷ Ye akasiya tige tiyagala kanɔgurugo te ye te wo ke na ye ke tɔn. Ye te kandɔɔɔɔ yangala tege yege paraga ki kan wa tiyagala ke na, yeyɔngɔ ki na. Ye tuguyenre yan ye tiyagala ke nɔɔna cɛnyaara ti gbegele.

Saara wɔsaga ki kanlɔmɔ senre

(Ɛki 38.1-7)

27 ¹ «Ye akasiya tire tege ye saraga wɔsaga* gbegele. Ki kanɔngɔɔɔɔ tijere yi yaa pye ja. Ki nunɔgba nunɔgba pyew ki yaa pye

metere shyen naa kɔngɔ. Ki yagawa pi yaa pye metere nunɔgba naa kɔngɔ. ² Ye yaa yenɔgele† tijere te mbe ke yirige wa saraga wɔsaga ki yengele tijere ke na, ke pinle ke pye nunɔgba ki ni. Ye yaa tuguyenre yan mbe wo ki na mbege tɔn. ³ Ye yaa saraga wɔsaga ki tunɔgo pyeyaara ti ni fuun ti gbegele tuguyenre ni, to ti yen ki cɔnrɔ leyaara, naa ki cɔnrɔ koliyaara, naa ki tasaala†, naa ki kara wɔwangala konaa ki nanɔanra wɔyaara ti ni. ⁴ Ye yaa tuguyenre tege mbe mere gbegele saraga wɔsaga ki keyen tijere yi na. Ye nɔgereye tijere gbegele tuguyenre ni, yeyi lele mere ti yengele tijere ke na. ⁵ Yege mere ti kan saraga wɔsaga ki na, mbege le wa nɔɔna sa gbɔn wa ki nandogomɔ, mbege maga mbege fili. ⁶ Ye yaa akasiya tige kanɔngagala shyen te, mbe tuguyenre wo ke na mbe ke tɔn. ⁷ Ye ki kanɔngagala ke lele wa nɔgereye yi ni saraga wɔsaga ki keyen shyen yi na mbaa ki lee. ⁸ Ye yaa tire papara papara tege mbe saraga wɔsaga ki gbegele, ki nawa pi yaa pye waga. Yege gbegele ye yala cenlɔmɔ mba mila naga Moyisi ma na wa yanwiga ki na pi ni.

†26.33: Ebu 6.19; 9.3-5.

†27.2: Yenɔgele ngele senre ti yo koro yen na Yenɔgele li yawa wogo ko nari. Kila pye, saraga wɔfɔ wi ma yaayoro nda pɛ gbo ti kasanwa pi tege maa fa yenɔgele ke na (Levi 4.7,18,25,30,34; 8.15; 9.9. Yuuro 118.27). Kila pye, na lere ka fara lere ni mboo gbo, mbe fe saga yenɔgele ke yigi paa wi gbo (1 Wunlu 1.50; 2.28; Yuuro 18.2).

†27.3: Tasaala mbele senre ti yo, pa paa pye na yaayoro kasanwa pi nii wa pe ni naa yanragi.

**Paara nda pàa tēge
ma Yenjele censaga paraga go
ki lonjo ki jasa**

(Eki 38.9-20)

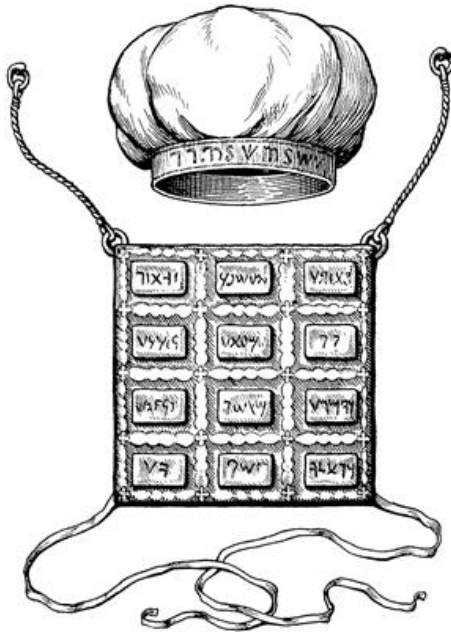
⁹«Ye yaa na paraga go* ki lonjo ki jasa. Jasa wi yonloparawa kalige kee paara yeri ti len* jese ngbaan ni. Ki kee ki titonlwo pi yaa pye metere nafa shyen ma yiri ke. ¹⁰Ki tiyagala ke yaa pye nafa. Ye tiyagala ke nagona cencyaara ti nafa gbegele tuguyenre ni, ye kandoolo yangala naa paara yangakanngagala gbegele warifuwe ni, ye ke tēge ye paara ti kankan wa tiyagala ke na. ¹¹Na censaga paraga go* ki yonloparawa kamenje kee, yege gbegele ki pyelomo nunjba pi na fun. Ki paara ti titonlwo pi yaa pye metere nafa shyen ma yiri ke; ki tiyagala ke yaa pye nafa, ke nagona cencyaara ti yaa pye nafa fun, yeri gbegele tuguyenre ni. Ye kandoolo yangala naa paara yangakanngagala gbegele warifuwe ni, ye ke tēge ye paara ti kankan wa tiyagala ke na. ¹²Wa censaga paraga go ki yonlo tosaga yeri, lonjo ki gbeme pi na, jasa paara ti titonlwo pi yaa pye metere nafa ma yiri kangurugo. Wi tiyagala ke yaa pye ke, ke nagona cencyaara ti yaa pye ke fun. ¹³Wa censaga paraga go ki yonlo yirisaga yeri, lonjo ki gbeme pi yaa pye fun metere nafa ma yiri kangurugo. ¹⁴⁻¹⁵Lonjo ki jasa yeyongo ki keyen shyen yi ni fuun nunjba

nunjba yi na, paara ti titonlwo pi yaa pye metere kolshyen kolshyen naa konrakonro, naa tiyagala taanrindaanri konaa ke nagona cencyaara taanrindaanri. ¹⁶Lonjo ki yeyongo tonparaga ki yaa pye metere ke. Ye yaa ki ti mbege sogo len jese ngbaan ni, naa nganra jese, naa kondoro jese konaa jese yeen kpanyi ni. Yege po tiyagala tijere na, ye tiyagala ke taga nagona cencyaara tijere na. ¹⁷Ye paara yangakanngagala gbegele warifuwe ni, ye ke tēge ye lonjo ki jasa tiyagala ke yigiyigi ke sogo pi ni. Ye tiyagala ke nagona cencyaara ti gbegele tuguyenre ni. ¹⁸Lonjo ki jasa wi titonlwo pi yaa pye metere nafa shyen ma yiri ke, wi gbeme pi yaa pye metere nafa ma yiri kangurugo, wi paara nda ti yaa ti len jese ngbaan ni ti yagawa pi yaa pye metere shyen naa kongu. Jasa tiyagala ke ni fuun ye ke nagona cencyaara ti gbegele tuguyenre ni. ¹⁹Yanla censaga paraga go ki tunngo pyeyaara ti ni fuun ti gbegele tuguyenre ni, ki kankanngagala naa lonjo ki jasa kankanngagala ke yaa gbegele tuguyenre ni.

**Yenjele censaga paraga go
ki fitanladaga kala**

(Levi 24.1-4)

²⁰«Mboro Moyisi, maga yo Izirayeli* woolo pe kan fo oliviye tige pire nda pe sun pe pan ti sinme piiri ni, maa pi nii wa fitanladaga wi ni, jango fitanlaye

Efɔdi naa gbɔɔwɔ njala (Ɛki 28.4)

paa yiin sanga pyew yembinɛ.
 21 Arɔn* naa wi pinambiile pe yaa fitanladaga wi gbegele mboo tege wa filisaga paraga go*† ki ni, wa paraga nga pɛ pɔ maga kɔn shyen ki yegɛ, ko nga kɔ yɔn finliwe senre kesu* wi yegɛ tɔn we; janɔo fitanlaye paa yiin mi ɔa Yawe Yenɔele na yegɛ sɔɔwɔ, mbege le yɔnɔkɔɔɔ fɔ sa gbɔn lalaaga ki na. Ki yaa pye kondɛgele na li yen kɔsaga fu, yoro Izirayeli woolo ye kan, naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri punɔo na pe kan.

**Saraga wɔfenne
 pe yaripɔɔ ti gbegewe**

(Ɛki 39.1-31)

28 1 «Mboro Moyisi, ma ndɔ Arɔn* naa wi pinambiile Nadabu, naa Abiyu, naa Eleyazari konaa Itamari pe wɔ wa Izirayeli* woolo sanmbala pe sɔɔwɔ, ma pe fulo ma yɛ tanla, janɔo paa saraga* wɔɔɔtunɔɔo piin na kan. 2 Ma yaripɔɔ gbegele ma ndɔ Arɔn wi kan, nda ti yaa tege ti ye Yenɔele kan, tila wi gbɔɔwɔ pi nari konaa mbe ti paa wi jate. 3 Maga yo kapyɔ jenfenne pe ni fuun pe kan, poro mbele mɔ tijinliwe pi kan pe yeri, fɔ pe Arɔn yaripɔɔ ti gbegele, mboo tege wi ye, wila saraga wɔɔɔtunɔɔo ki piin na kan. 4 Yaripɔɔ nda pe yaa gbegele ti nda: Yaripɔɔ ɔga pe ma le ma wa kotogo na, naa efɔdi*, naa derigbɔɔ, naa deritɔnɔɔɔ ɔga pɛ sɔɔ, naa gbɔɔwɔ njala na pe yinri turiban* konaa kurusijara ni. Pe yaa ki yaripɔɔ nda tɔ tege ti ye ti gbegele ma ndɔ Arɔn wo naa wi pinambiile pe kan, paa ti nii paa saraga wɔɔɔtunɔɔo ki piin na kan. 5 Pe yaa ti ti te manɔala ni, naa ɔganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛen kpanyi konaa len* jese ɔgbaan ni. 6 «Kapyɔ jenfenne pe yaa efɔdi wi ti mboo sɔɔ te manɔala ni, naa ɔganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛen kpanyi konaa len jese

†27.21: Filisaga paraga go ko nunɔba ko paa pye na yinri Yenɔele censaga paraga go. Pa Yenɔele laa pye na finli wa Moyisi wi ni na para wi ni, ma pe ta wa gbinri wi ni (Ɛki 29.42; 33.7-11).

ngbaan ni. ⁷Ye pajogo mangala shyen yoli efodi wi yinre shyen ti na, jango ti pinle ti pye nungba. ⁸Kurusijara wo naa efodi wi ni ti gbegelelɔmɔ pi yaa pye nungba. Ti yaa gbegele fun te mangala ni, naa nganra jese, naa kondoro jese, naa jese yeen kpanyi konaa len jese ngbaan ni. ⁹Ye onikisi* sinndeeere sɔngbanga woro shyen le, ye Izirayeli pinambiile pe mere ti keregi keregi wa ti na. ¹⁰Ye mere kɔgɔloni keregi keregi wa sinndelege kɔngbannga ki na, ye mere kɔgɔloni sannda ti keregi keregi wa sinndelege shyen wogo ki na, mbe yala pe se ma tagala pe yee na yege nga na ki ni. ¹¹Ma ti pe Zhakɔbu† pinambiile pe mere ti keregi keregi wa ki sinndeeere shyen ti na paa yege nga na pe ma mege tegere tegyaraga ki keregi keregi sinndelege na we. Sinndelege keregi keregifo mbege tunngo ki pye; pege sinndeeere ti maramara te piile shyen nawa. ¹²Ye yaa ki sinndeeere shyen ti mara efodi wi pajogo mangala shyen ke na. Ti yaa la nadowo kaan Izirayeli woolo pe wogo ki na†. Arɔn wi yaa pe mere ti le wa wi pajoro ti na, wa na censaga paraga go* ki ni, mi na Yawe Yenjele na yege sɔgɔwɔ; pa

kona mi se ka fege ye na. ¹³Ma yaa ti pege sinndeeere ti maramara te piile nawa. ¹⁴Ye te piiri le ye yɔngɔwɔ shyen gbegele, pi pye paa yege nga na pe ma kaa mana pili we; sinndeeere nda ti maramara wa te piile pe nawa yoo le ti na.

**Yaripɔgo nga pe ma le
ma wa kotogo na ki gbegewe**

(Eki 39.8-21)

¹⁵«Yaripɔgo nga pe ma le ma wa kotogo na mbaa kiti kɔnkagala ke yege woo ki ni, ma ti kapyɔ jenfenne pege gbegele gbegelelɔmɔ nungba pi na. Ma yaa ti pege gbegele pege sɔgo te mangala ni, naa nganra jese, naa kondoro jese, naa jese yeen kpanyi konaa len jese ngbaan ni. ¹⁶Yege kuru yege taga ki yee na, ki keyen tijere yi pye yi yala. Ki kee nungba nungba pyew, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye siwiri nungba. ¹⁷Ye sinndeeere sɔngbanga woro maramara wa ki ni, ti pye kologo tijere. Ki kologo kɔngbannga ki yaa pye sariduwani* sinndeeere, naa topazi* konaa emerodi*. ¹⁸Ki kologo shyen wogo ki sinndeeere ti yaa pye esikaribukili*†, naa safiri* konaa lulu. ¹⁹Ki kologo taanri wogo ki sinndeeere ti yaa pye opali*†, naa agati*† konaa

†28.11: Izirayeli wo nungba wo paa pye na yinri Zhakɔbu.

†28.12: Ki sinndeeere tila pye naga nari ma yo Arɔn wila pye wa leele pe yɔnlɔ Yenjele li yege na, li ta laa nawa tuun pe na.

†28.18: *Esikaribukili*: Sinndelege sɔngbanga wogo kayi, nga ki yen yenge kpanyi.

†28.19: *Opali*: Sinndelege sɔngbanga wogo kayi, nga ki yen ma filige lugulugu.

†28.19: *Agati*: Sinndelege sɔngbanga wogo kayi, nga ki maa yengele ma pye yɔngɔyɔngɔ.

ametisiti*. ²⁰ Ki kologo tijere wogo ki sinndæere ti yaa pye kirizoliti*, naa ñnikisi* konaa zhasipi*. Ye ki sinndæere ti ni fuun ti maramara te pyo nawa. ²¹ Sinndæere ti yaa pye ke ma yiri shyen mbe yala Izirayeli pinambiile pe mere ti ni. Cengele ke ma yiri shyen ke ni, cenle nuŋgba mege daga mbe keregi keregi sinndelege nuŋgba na, paa yege nga na pe ma mege tegere tegeyaraga ki keregi keregi we.

²² «Ma ti pe yongowo shyen gbegele te piiri ni, paa yege nga na pe ma kaa mana pili, mboo le yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki na. ²³ Ma ti pe te ngereye shyen gbegele fun, peyi to wa yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki yinre shyen ti na. ²⁴ Te yongowo shyen poo nuŋgba po ngerege nuŋgba na, poo sanmba pi po ngerege sannga ki na, wa yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki yinre shyen ti na. ²⁵ Sinndæere shyen peri maramara te piile mbele ni, ma yaa ti pe yongowo shyen pi yinre sannda ti ppo ki te piile pe na, wa efodi wi pajogo mangala ke na, jango yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki pye wa yege. ²⁶ Ma yaa ti pe te ngereye ya yege gbegele shyen, peyi to yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki na, wa ki nagona yinre shyen ti na, wa ki yege nga ki yen ma

mara efodi wi na ki na. ²⁷ Ma ti pe te ngereye ya yege gbegele shyen, peyi to wa efodi wi pajogo mangala shyen ke ngo, wa yege kee ki na, ke yolikologo ki tanla, kurusijara nga wi yaa tege mbe efodi wi po ki go na. ²⁸ Yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na, pe yaa ki ngereye yi po efodi wi te ngereye yi na nganra mana ni, jango yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki pye kurusijara nga wi yaa tege mbe efodi wi po wi go na, kiga ka sanga mbe laga wa efodi wi na. ²⁹ Yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na mbaa kiti konkagala ke yege woo, ko nga Izirayeli cengele ke mere ti yen ma keregi keregi ki na, na Aron wi kaa yiin sanga nga ni wa na censaga paraga go ki ni, wigi le wigi wa wa wi kotogo ki na. Pa kona, mi nga Yawe Yenjele, mi se fege ye na. ³⁰ Mboro Moyisi, yaara nda pe yinri Urimu naa Tumimu†, mari le wa yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na mbaa kiti konkagala ke yege woo ki ni, jango na Aron wi kaa paan wa mi nga Yawe Yenjele na yege sogowo sanga nga ni, ti pye wa wi kotogo ki na. Aron wi yaa lari nii lari waa wa wi kotogo ki na sanga pyew mi nga Yawe Yenjele na yege sogowo, mbe ti wila na nandanwa kala li jenni, na wi kaa yoro Izirayeli woolo ye kiti konkagala ke yege woo we.

†28.30: Urimu naa Tumimu tila pye yaara shyen ta, nda wee jen nala. Kana kanngagala la wele nakoma yaanngumbigile. Paa ke tege na we Fo wi yewe ke ni, mbe ta mbaa wi nawa kagala ke jenni. Ye wele wa Eki 2.63; Nombu 27.21; Nehe 7.65 lara ti ni.

Saraga wɔfenne to wo naa wi pinambiile pe yaripɔɔ sannda

³¹ «Arɔn wi yaa efɔdi wi le mboo taga deritɔnɔɔ ɲga na, ma ti pege gbegele ɲganra jese ni. ³²Ma ti pege yɔɔɔ ki wɔ wa ki nandogomɔ, pe mana ɲganla taga wa ki yɔn ki na, pege yɔn ki kaw, paa yege ɲga na pe ma selege derege yɔɔɔ yɔn ti we. ³³Ma ti pe girenadi tige pire yanlere gbegele ɲganra jese, naa kondoro jese konaa jese yɛn kpanyi ni, peri toto derigbɔɔ ki nɔɔna yɔn ki na mbege maga mbege fili, naa te kenjengele ni, pe ke toto ki tige pire yanlere ti sɔɔwɔ pi ni. ³⁴Na paga girenadi tige pige yanlege nunjba to, pe yaa te kenjene la to, mbege pye ma mbe derigbɔɔ ki nɔɔna yɔn ki maga mbege fili. ³⁵Arɔn wi yaa kaa ki derigbɔɔ ki nii mbaa saraga wɔɔtunɲgo ki piin. Na wiga kaa paan wa na censaga paraga go ki ni na yege sɔɔwɔ, konaa na wiga kaa yinrigi, pe yaa la kenjengele ke tinme taa[†], pa kona wi se ku.

³⁶ «Ma ti pe te piiri gbɔn paparapa, maga yɔnɔɔ wa wi na fɔ: «MBE PYE KPOYI* YAWE YENJELƐ LI KAN», paa yege ɲga na pe ma mege ki tegerɛ tegeyaraga ki keregi keregi we. ³⁷Ma yaa ki te paparapa wi pɔ ɲganra mana ni wa gbɔɔwɔ njala li na, wa ki

yege. ³⁸Ki te paparapa wi yaa pye wa Arɔn wi walege ki na. Kiga pye ma, yarikanra nda fuun Izirayeli woolo pe yaa la teri ti ye, mbaa paan ti ni na kan kapere nda pe mbe ya mbaa piin ti wogo na, wi yaa ti go kala li le. Ki te paparapa wi yaa pye wa Arɔn wi walege ki na sanga pyew, janjo mi ɲa Yawe Yenjele, mbe yenle ki yarikanra nda ti tege ti ye ti na.

³⁹ «Ma ti pe deritɔnɔɔ gbegele Arɔn wi kan, naa njala ni konaa kurusijara ni, pege gbegele pege sɔɔ len jese ɲgbaan ni.

⁴⁰ «Ma ti pe deritɔnɔɔ gbegele Arɔn wi pinambiile pe kan, naa kurusijaraye ni, konaa gbɔɔwɔ njagala ni; tila pe gbɔɔwɔ pi nari konaa paa pe jate.

⁴¹ «Maga yaripɔɔ ti lele ma ndɔ Arɔn wo naa wi pinambiile pe kan. Ma sinme kpoyi* wo pe na, ma pe wɔ ma pe tege pe tunɲgo ki na, ma pe pye kpoyi paa saraga wɔɔtunɲgo ki piin na kan. ⁴²Ma kurusiile wengele gbegele pe kan len jese ni paa pe nii paa pe fere ti tɔnni, mbege le wa pe senjele ke na mbe tigi mbe pe jegbɔɔɔ ke tɔnndɔ. ⁴³Arɔn naa wi pinambiile pe ni, pe yaa la pe nii pe ye na, na pe kaa kee wa filisaga paraga go* ki ni sanga ɲa ni we, nakoma na paga fulo wa saraga wɔsaga* ki tanla mbe tunɲgo pye wa laga kpoyi* ki ni. Ki ka pye ma, pe se

[†]28.35: Kenjengele ke tinme po na, legere naga jate nde ke tunɲgo ko layi ɲga mbe sara Yenjele li na, lo na lere na yan yenle ni, fɔ li tunmyee wo wila yiin wa li censaga paraga go ki ni mbe tunɲgo pye; ɛn fɔ, nambanɲa la ma, janjo liga kaa gbo.

jate pe kapege pye, nga ki yaa ti pe ku ki kala na. Ki yaa pye kondegele na li yen kosaga fu Aron naa wi setirige piile pe kan.

Saraga wafenne pe tegewe

(Levi 8.1-36)

29¹«Nga ma yaa pye mbe Aron* naa wi pinambiile pe pye kpoyi* mbe pe tege pe ye, jango paa saraga* wogotunngo piin na kan ki nga:

«Ma yaa napolo yirifonngo nungba naa simbapene shyen yigi, pe pye jeregisaga fu, ²mbe leve* fu buru taga wa, naa leve fu gato na pe gbun sinme ni, naa leve fu won na pe wa yarilire nda pe yinri furoma† ti muwe pa ni, ma sinme yanragi yanragi wi na. ³Ma ti ni fuun ti le kanjapige nungba ni, ma kari ti ni wa censaga paraga go* ki ni, mbe pinle napolo wo naa simbapene shyen pe ni.

⁴«Ma kari Aron naa wi pinambiile pe ni wa filisaga paraga go* ki yon na wa nawa, ma ti pe woli tonmo ni. ⁵Ko punngo na, yariporo nda ti tege ti ye Yenjele kan, mari le Aron wi na, to ti yen derigbogo naa deritonggo, naa efodi* wo naa yaripogo nga pe ma le ma wa kotogo na ki ni; Kurusijara na wi yaa tege mbe efodi wi po mee wi po. ⁶Ma gbogowo njala li kan Aron wi kan. Yoonro ti yen te paparapa na, maa po wa gbogowo njala li na. ⁷Ma sinme kpoyi* pa le maa wo

wa Aron wi go ki na, mboo wo na kan. ⁸Ko punngo na, mee Aron wi pinambiile pe pye pe fulo wa ma tanla, mee pe deritongro ti lele pe kan, ⁹ma pe kurusijaraye pe popo pe kan, ma pe njagala ke kankan pe kan. Saraga wogotunngo ki yaa pye pe wogo fo sanga pyew.

«Pa ma yaa Aron wo naa wi pinambiile pe tege saraga wogotunngo ki na yeen.

¹⁰«Ma kari napolo yirifonngo wi ni wa filisaga paraga go ki yege wa laga nawa, Aron naa wi pinambiile pe pe keyen yi tagataga wa wi go ki na. ¹¹Mee napolo yirifonngo wi konli na yege sogowo, wa filisaga paraga go ki yon na wa nawa.

¹²Ma napolo yirifonngo wi kasanwa pa le ma yombele li ni, maa fafa wa saraga wasaga* ki yengele ke na, mee sanmba pi wo wa saraga wasaga ki nagona cenyaraga ki na maga maga, maga fili. ¹³Ko punngo na, ma yanlaga nga ki lara ti ton ki laga, naa yiripolo wi ni, naa jinjele shyen koro naa ke yanlaga ki ni. Ma ti ni fuun ti sogo wa saraga wasaga ki na. ¹⁴Een fo, ma yaa napolo wi kara sannda, naa wi selege konaa wi lara ti sogo wa paara yinre censaga* ki punngo na. Ko yaa pye saraga mbe kapere kala yagawa ja.

¹⁵«Ko punngo na, ma yaa simbapene nungba le, Aron naa wi pinambiile pe yaa pe keyen yi tagataga wa wi go ki na. ¹⁶Ma yaa simbapolo wi konli mboo kasanwa

†29.2: Yarilire nda pe yinri bile to nungba to pe yinri furoma. Ti yen paa mali yen.

pi tɔɔ, mboo yanragi yanragi saraga wɔsaga ki kanɔgara ti ni fuun ti na. ¹⁷Ko punɔgo na, ma simbapɔɔ wi kɔɔnɔ, maa lara naa wi saanra ti jogo, mari taga wa wi kara nda mɔ kɔɔnɔ to naa wi go ki na. ¹⁸Ma yaa simbapɔɔ wi kara ti ni fuun ti sogo wa saraga wɔsaga ki na. Ki yaa pye saraga sogowogo* nga yè wɔ mi ɔa Yawe Yenɔjele na yeri, saraga nga pe ma sogo, ki nuwɔ taan pi yen mala ndanla†.

¹⁹«Ma yaa simbapɔɔ shyen woo wi le, Arɔn naa wi pinambiile pe pe keyen yi tagataga wa wi go ki na. ²⁰Mɛɛ simbapɔɔ wi kɔnli maa kasanwa pa le maa fafa wa Arɔn naa wi pinambiile pe kalige nɔngbogo ke na, wa laga nga pe ma nɔngbolo li furu, mbe pa fafa wa pe kalige keyen yombegbɔɔ naa pe kalige tɔɔɔ yombegbɔɔ ti na†. Ko punɔgo na, mɛɛ kasanwa sanmba pi yanragi yanragi wa saraga wɔsaga ki kanɔgara ti na. ²¹Kasanwa mba wa saraga wɔsaga ki na, ma pa le, naa sinme kpoyi pa ni, mari yanragi yanragi Arɔn naa wi yaripɔɔ ti na konaa wi pinambiile naa pe yaripɔɔ ti na. Ki ka pye ma, Arɔn wo naa wi pinambiile pe ni, pe yaa pye kpoyi, konaa pe yaripɔɔ ti ni.

²²«Ma yaa simbapɔɔ wi yanlaga ki le, naa wi naga ki ni, naa wi

yanlaga nga ki ma lara ti tɔn ki ni, naa yiripɔɔ wi ni, naa wi jinɔgele koro naa ke yanlaga ki ni konaa wi kalige jegbɔɔ li ni. Wo wi yen simbapɔɔ ɔa pe ma wɔ saraga mbe lere teɔe tunɔgo na. ²³Leve fu buru wi yen kanɔpige ɔa ni, ko ɔa ki yen ma teɔe wa na yeɔe sɔɔwɔ, ma buru wa wɔ wa ki ni nɔngba, naa gato ɔa pè wa sinme ni nɔngba ni konaa wɔn nɔngba ni. ²⁴Ma ki yaara ti ni fuun ti le Arɔn naa wi pinambiile pe kɛɛ, peri yirige peri kan saraga mi ɔa Yawe Yenɔjele na yeri. ²⁵Ko punɔgo na, mari shɔ pe yeri, ma ti peri sogo wa saraga wɔsaga ki na, wa saraga sogowogo ki go na. Ki yaa pye saraga nga pe ma sogo, ki wirige nuwɔ taan pi yen ma mi ɔa Yawe Yenɔjele na ndanla. ²⁶Ma simbapɔɔ shyen woo ɔa wɔ saraga mbe Arɔn wi teɔe tunɔgo ki na, wi ndige ki le, maga yirige maga kan saraga mi ɔa Yawe Yenɔjele na yeri. Ko punɔgo na, ki ndige ki yaa pye ma tasaga.

²⁷«Simbapɔɔ ɔa wi yaa pye saraga mbe Arɔn naa wi pinambiile pe teɔe tunɔgo ki na, maa ndige naa wi jegbɔɔ li ni ti le, mari yirige mari kan saraga mi ɔa Yawe Yenɔjele na yeri. ²⁸Ti yaa pye Arɔn naa wi pinambiile pe tasaga. Ki yen kondegele na li yaa pye kɔsaga fu Izirayeli* woolo pe kan; katugu ki yen yarikanga, pe yaa la ki

†29.18: Efe 5.2; Fili 4.18.

†29.20: Mbe kasanwa pi fafa wa kalige nɔngbolo li na, konaa kalige yombegbɔɔ naa kalige tɔɔɔ yombegbɔɔ ki na, ko la pye naga nari fɔ pè ki lerefɔ wi pye kpoyi Yenɔjele yeɔe na.

yarikanra ti lagala wa nayinme saara* ti na, mbaa ti kaan mi ŋa Yawe Yenŋele na yeri.

²⁹ «Arɔn wi kuŋɔɔ, wi yariɔɔrɔrɔ nda ti tege ti ye Yenŋele kan, yeri kan wi pinambiile pe yeri, na paga sinme kpoyi wo pe na mbe pe tege tunŋgo ki na pilige ŋga ni we. ³⁰ Arɔn wi pinambiile pe ni, ŋa wi yaa ka cen wa wi yɔnɔ, mbe pye saraga wɔfɔ*, mbaa yiin wa filisaga paraga go ki ni, mbaa tunŋgo piin wa laga kpoyi* ki ni, wi yaa ki yariɔɔrɔrɔ ti le sa gbɔn piliye kɔɔshyen.

³¹ «Ko punŋo na, simbapɔɔ ŋa pe ma wɔ saraga ma lere tege saraga wɔgɔtunŋgo ki na, yoo kara ti sɔgɔ laga kpoyi ka ni. ³² Arɔn naa wi pinambiile pe ni, pe yaa simbapɔɔ wi kara ti ka konna buru ŋa wa kanjapige ki ni wi ni, wa filisaga paraga go ki yɔn na. ³³ Poro ce pe yaa ki yarikanra ti ka, to nda pɛ tege ma pe kapere ti kasulugo ki pye, ma pe pye kpoyi, naa pɛ pe tege saraga wɔgɔtunŋgo ki na we. Lere wa yege si daga mbe ta ka, katugu ti yen kpoyi. ³⁴ Ki yaayogo ŋga pɛ gbo ma lere wi tege tunŋgo ki na, na ki kara ta ka wɔnɔ mbe yiri, naa buru wa ni, yeri sogo. Lere si daga mbe ta ka, katugu ti yen yaara nda ti yen kpoyi.

³⁵ «Kapyege ŋga ki yaa pye Arɔn naa wi pinambiile pe kan mbe pe tege tunŋgo ki na, maga pye

ma ce piliye kɔɔshyen ni, paa yege ŋga na mila ki yo ma kan we. ³⁶ Pilige nunŋba nunŋba pyew, ma yaa napɔɔ nunŋba wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja. Ki saraga ŋga ma yaa wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, ko ma yaa tege mbe saraga wɔsaga ki pye kpoyi. Ko punŋo na, ma yaa sinme kpoyi wo ki na mbege le mi ŋa Yenŋele na kee. ³⁷ Ma yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye saraga wɔsaga ki na sa gbɔn piliye kɔɔshyen, mbege le na kee. Ko punŋo na, ki yaa pye jɛnŋe kpoyi, yaraga o yaraga ka jiri ki na, ki yaa pye kpoyi fun†.

Saara sogoworo nda ti yaa la woo pilige pyew

(Nɔmbu 28.1-8)

³⁸ «Saraga ŋga ma yaa la woo wa saraga wɔsaga ki na pilige pyew ki ŋga: Simbapene yirifɔnmbɔɔ shyen, mbele pɛ ta yeɛ nunŋba nunŋba. Ki saraga ki daga mbaa woo suyi. ³⁹ Ma yaa nunŋba wɔ saraga pinliwe ni, mbe sanŋa wi wɔ saraga yɔnɔkɔgɔ yege ni. ⁴⁰ Ma yaa muwe saraga culo taanri taga simbapɔɔ yirifɔnŋɔ ŋa wi yaa wɔ pinliwe ni wi na, mba pɛ oliviye tige pire sinme piiri litiri nunŋba naa kɔngɔ pinle pi ni, mberi wɔ saraga. Duvɛn saraga ŋga pe ma wo, ma yaa wi litiri nunŋba naa kɔngɔ taga simbapɔɔ

†29.37: Mbe wɔ saraga wɔfenne poro ni, yaraga ka sila daga mbe jiri yaraga ŋga ki tege ki ye Yenŋele kan ka na. Yaraga ŋga fuun ka jiri yaara nda ti tege ti ye Yenŋele kan ka na, ki ma daga mbe ku; katugu ki ma kanŋa ma pye kpoyi.

mbele fuun pe yaa ka yiri punḡo na pe ni. ⁹Yaga ka wusuna nuwɔ taan wa yege sogo wa ki na, na ḡa cenle m̀i naga wo wa ma. Yaga ka saraga sogowogo*, naa muwe saraga* konaa duven saraga ḡa pe ma wo to ta wɔ wa ki na saraga. ¹⁰Yeḡe pyew, Arɔn wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye saraga wɔsaga ki yenḡeḡe ke na pyesaga nuḡba. Yaayogo ḡa pè gbo mbe kapere ti kala yagawa ja, wi yaa ki kasanwa pa fafa ke na. Ye setirige piile mbele fuun pe yaa yiri punḡo na, paa ki kapyege ḡa ki piin yeḡe pyew pyesaga nuḡba. Ki saraga wɔsaga ki yaa pye jɛḡe kpoyi* mi ḡa Yawe Yenḡeḡe na kan.»

Yaara nda ti yaa wɔ mbe Izirayeli woolo pe go shɔ

¹¹Kona, a Yawe Yenḡeḡe li si para Moyisi wi ni naa ma yo fɔ: ¹²«Na ma kaa Izirayeli* woolo sanmbala pe jinri sanga ḡa ni, pe ni fuun nuḡba nuḡba pe yaa penjara ta sara mi ḡa Yawe Yenḡeḡe na yeri mbe pe yeḡe go shɔ; janḡo ki jirige ki ka ka ti jɔlɔḡɔ mbe to ye na. ¹³Lere ḡa fuun pe yaa ka jiri, wi yaa warifuwe pyɔ nuḡba sara, ḡa wi nuguwɔ pi yaa pye giramu kanḡurugo, mbe yala laga kpoyi* ki warifuwe pyɔ walaga ki nuguwɔ pi ni. Ki warifuwe pyɔ wi yaa wɔ yarikanga mi ḡa Yawe Yenḡeḡe na

yeri†. ¹⁴Lere o lere pe yaa ka jiri ki jirige ki na, mbege le mbele pè ta yeḡe nafa nafa konaa pe yege fenne pe ni, pe yaa yarikanga ki kan mi ḡa Yawe Yenḡeḡe na yeri. ¹⁵Penjara fɔ wii daga mbe kan mbe we ki warifuwe pyɔ walaga ki na; fyɔnwɔ fɔ wii daga mbe kan mbe tigi ki warifuwe pyɔ walaga ki na. Lere nuḡba nuḡba pyew wi yaa ki penjara ti wɔ mberi kan mi ḡa Yawe Yenḡeḡe na yeri yarikanga, mbe ta mboo yeḡe go shɔ. ¹⁶Ma yaa ki go shɔḡɔ penjara ti shɔ Izirayeli woolo pe yeri mberi teḡe mbaa filisaga paraga go* ki tunḡo ki piin ti ni. Ti yaa ti mi ḡa Yawe Yenḡeḡe mbaa jatere piin ki na fɔ yeḡe go shɔḡɔ penjara ti kan.»

Jogoyaraga ki gbeḡewe

¹⁷Ko punḡo na, a Yawe Yenḡeḡe li si para naa Moyisi wi ni ma yo fɔ: ¹⁸«Ma ti pe jogoyaraga gbeḡele tuguyenre ni, naa ki nɔḡna cɛnyaraga ni. Maga teḡe filisaga paraga go konaa saraga wɔsaga† ti sɔḡwɔ pi ni, ma tɔnmɔ le wa ki ni maga yin saraga wɔfenne pe yeḡe jogowo pi meḡe ni. ¹⁹Arɔn naa wi pinambiile pe yaa ki tɔnmɔ pi teḡe mbaa pe keyen naa pe tɔwɔ ti jori pi ni. ²⁰Na pe kaa yiin wa filisaga paraga go sanga ḡa ni, pe yaa pe keyen naa pe tɔwɔ ti jogo wa ki tɔnmɔ pi ni gben; konaa na pe kaa jaa mbe fulo wa saraga wɔsaga ki

†30.13: Eki 38.25-26; Mati 17.24.

†30.18: Pàa pye na saara sogoworo ti sori saraga wɔsaga ḡa na, ko senre ti yen na yuun laga ki laga ḡa ki ni. Ye wele wa Eki 38.8 laga ki ni.

tanla mbe tunngo pye wa ki na, mbe saara nda pe ma sogo ta wo mi na Yawe Yenhele na yeri we, jango paga ka ku. ²¹Pe yaa la pe keyen naa pe tɔɔɔ ti jori jango paga ka ku. Ko yen kondengele na li yen kosaga fu ma Arɔn naa wi setirige piile mbele pe yaa ka yiri punngo na pe kan.»

Sinme mba pe ma wo yaraga na mbege wo Yenhele kan

²²Kona, a Yawe Yenhele li si para Moyisi wi ni naa ma yo fɔ: ²³«Nuwo taanyaara nda fuun ti yen jende ma we ti ni fuun na, ma ta le: Nda pe yinri miiri* ti tonmo culo kogoloni, naa sinamomu timuwe nuwo taan culo taanri, naa kaneli timuwe nuwo taan culo taanri, ²⁴naa kasi timuwe nuwo taan culo kogoloni, mbe yala laga kpoyi ki taanlayaraga ki nuguwo pi ni, konaa oliviye tige pire sinme litiri kogoloni ni. ²⁵Ma ti nuwo taanyaara gbegelefo wa mberi pinle ti yee ni, wiri gbegele sinme nuwo taan. Pi yaa pye sinme kpoyi*, pe kaa jaa mbe yaraga ka le na kee, pe yaa pa wo ki na. ²⁶Ko sinme po pawo ma yaa wo filisaga paraga go ki na, naa yon finliwe senre kesu wi na, mberi le na kee; ²⁷naa tabali wo naa wi tunngo pyeyaara ti na; naa fitanladaga wo naa wi tunngo pyeyaara ti na; naa wusuna nuwo

taan wi ma sogo saraga wosaga nga na ki na; ²⁸naa saara sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na konaa ki tunngo pyeyaara ti na; naa jogoyaraga konaa ki tatege ki na, mberi le na kee. ²⁹Ma yaa ki yaara ti tege ti ye na kan, pa ti yaa pye jende kpoyi. Yaraga nga fuun ka jiri ka na, ki yaa pye kpoyi fun†. ³⁰Ma yaa ki sinme pa wo Arɔn naa wi pinambiile pe na mbe pe pye kpoyi* jango paa saraga wogotunngo piin na kan.

³¹«Ko punngo na, maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: «Ki sinme mba pi yen sinme kpoyi, ma tege pi ye mi na Yenhele na kan ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri punngo na pe sogowo. ³²Lere si daga mbe pa fa wi yee na; lere si daga mbege sinme cenle pa gbegele ki gbegelelomo nungba pi na. Pi yen kpoyi, yaa pi jate kpoyi fun. ³³Na lere wa ka sinme pa gbegele pi yiri ki woo mba pi korogo, mboo fa lere wa yee na, na wi woro saraga wof*, ki daga pege fo wi wo wa wi woolo pe sogowo.»

Wusuna nuwo taan wi gbegewe

³⁴Kona, a Yawe Yenhele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Nuwo taanyaara ta le naa: Nda pe yinri sitakite, naa onikisi* konaa galibanumu†. Ma wusuna nuwo

†30.29: Ye Eki 29.37 wi korɔ wi yee yowo senre ti wele.

†30.34: Sitakite naa galibanumu ti yen nuwo taanyaara nda ti maa taa tipire ta ni, ma pye paa nguro tonmo yen. Onikisi na senre ti yo lagame, sinndelege songbanga wogo ko ma; een fo, tonmo yaraga ka korogo yi.

taan piiri taga wa ti na; ti ni fuun nuɔgba nuɔgba ti lege ti yalayala. ³⁵Ma ti nuwɔ taanyaara gbegeleƆ wa mberi pinle ti yee ni, wi wusuna nuwɔ taan piiri gbegele, ɲa wi yaa pye kpoyi. Wi yaa wi gbegele kɔ† ni. ³⁶Ma ti pe wa sun poo pye muwe, ma saa tege wa filisaga paraga go ki ni, wa yɔn finliwe senre kesu wi yege sɔgɔwɔ, wa laga ɲga mi yaa la finli ma ni we. Ye yaa laa jate pi yen jembe kpoyi. ³⁷Yaga ka ki wusuna nuwɔ taan cenle wa gbegele ki gbegelelɔmɔ nuɔgba pi na ye yee kan. Yaa wi jate paa yaraga kpoyi yen. ³⁸Na lere wa ka wi cenle wa gbegele, mbaa wi gbɔɔn la yɔgɔri wi nuwɔ taan pi kala na, wi daga poo wɔ wa wi woolo pe sɔgɔwɔ†.»

Yenɲele censaga paraga go ki gbegeleƆenne

(Ɛki 35.30--36.1)

31 ¹Kona, a Yawe Yenɲele li si para naa Moyisi wi ni ma yo Ɔ: ²«Wele, mi Uri pinambyɔ Bezaleyeli wi wɔ ma yiri wa Zhuda cenle li ni. Uri to wo lawi ɲa Huri. ³Milan yinne li le wi ni, a liuu kan kajenme, naa tijinliwe ni konaa kapyɔ tunndo ti yege jenwe pi ni. ⁴Wi mbe ya mbaa kapyɔ tunndo Ɔnndɔ jatere taa, mbaa ti gbegele te ni, naa warifuwe konaa tuguyenre ni. ⁵Wi mbe ya mbaa sinndeere sɔɲɲgbanga woro

ti teni mbaa ti sogolo ti yee ni, konaa mbaa tire teni. Ko kɔrɔ wo yen Ɔ wi mbe ya mbe tunndo cenle pyew ti pye. ⁶Mi Ahisamaki pinambyɔ Oholiyabu wi kan wi yeri wila wi sari, ma yiri wa Dan cenle li ni. Mi tijinliwe gbɔɔ kan kapyɔ jenfenne pele yeri fun, jango pe ɲga fuun mi yo ma kan ki gbegele. ⁷Pe filisaga paraga go* ki gbegele, naa yɔn finliwe senre kesu* wi ni, naa wi yaritɔɲɲɔ ɲga ki yen kapere ti kasulugo pyesaga* ki ni, naa filisaga paraga go ki tunɲgo pyeyaara ti ni fuun ti ni; ⁸naa tabali wo naa wi tunɲgo pyeyaara ti ni, naa fitanladaga wi ni, poo gbegele te piiri ni konaa wi tunɲgo pyeyaara ti ni fuun ti ni, naa wusuna nuwɔ taan* wi ma sogo saraga wɔsaga* ɲga na ki ni; ⁹naa saara sogoworo* ti ma sogo saraga wɔsaga ɲga na ki ni, naa ki tunɲgo pyeyaara ti ni fuun ti ni, naa jogoyaraga konaa ki tatege ki ni; ¹⁰naa yaripɔrɔ nda pe yaa la nii mbaa tunɲgo piin ti ni, naa saraga wɔƆ* Arɔn* wi yaripɔrɔ nda ti yaa tege ti ye Yenɲele kan ti ni, naa wi pinambiile pe yaripɔrɔ nda pe yaa la nii mbaa saraga* wɔgɔtunɲgo ki piin ti ni; ¹¹naa sinme kpoyi* konaa wusuna nuwɔ taan ɲa wi yaa tege wa censaga paraga go* ki ni wi ni. Kapyɔ jenfenne pe yaa ki tunndo ti ni fuun ti pye, mbe yala senre nda fuun mi yo ti ni.»

†30.35: Kila pye pe ma kɔ le wa wusuna nuwɔ taan ɲa pɛ gbegele wi ni, jango wiga ka ta mbe jɔgɔ konaa wi sogowo pi ta pi tanla.

†30.38: Ɛki 37.29.

Zhufuye cēnpilige ki senre

¹²Kona, a Yawe Yenḡele li si para naa Moyisi wi ni ma yo fɔ: ¹³«Ki yo Izirayeli* woolo pe kan fɔ paa cēnpilige* ki cēn, katugu ki yen paa kacēn yen mi naa yoro sɔgɔwɔ, naa ye setirige piile mbele pe yaa ka yiri punḡo na pe sɔgɔwɔ. Ki yen naga nari fɔ muwi mi yen Yawe Yenḡele na li ye pye kpoyi. ¹⁴Ki kala na, yaa cēnpilige ki cēn, katugu ki yen ma teḡe ki ye ye kan. Lere ḡa fuun kaga jɔḡo wi daga poo gbo. Lere ḡa fuun ka tunḡo ka pye ki pilige ki ni, poo purɔ poo wɔ wa wi woolo pe sɔgɔwɔ. ¹⁵Ye yaa la tunḡo piin piliye kɔḡɔlɔni ni yapeleḡe ki ni, pilige kɔlɔshyen wogo ko ki yen cēnpilige ye, ma pye wogopilige ḡa kɔ teḡe ki ye mi ḡa Yawe Yenḡele na kan. Lere ḡa fuun ka tunḡo pye cēnpilige ki ni, wi daga poo gbo†. ¹⁶Yoro Izirayeli woolo yaa cēnpilige ki cēn suyi, yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri punḡo na pe ni; katugu ki yen yɔn finliwe mba pi yen kɔsaga fu. ¹⁷Ki pilige ki yaa pye kacēn ḡa wi yen kɔsaga fu mi naa yoro Izirayeli woolo ye sɔgɔwɔ; katugu mi ḡa Yawe Yenḡele mi naayeri wo naa tara ti gbeḡele piliye kɔḡɔlɔni ni, ki pilige kɔlɔshyen wogo ki na, a mi si wogo†.»

†31.15: Eki 20.8-11; 23.12; 24.21; Levi 23.3; Dete 5.12-14.

†31.17: Eki 20.11.

†32.1: Kapye 7.40.

†32.2: Nambala paa pye na nunḡbogolo nii fun; ye wele wa Kiti 8.24-26 laga ki ni.

Yɔn finliwe senre tɔla pye ma yɔnlɔḡo sinndeere papara papara nda na

¹⁸Naa Yenḡele lāa kaa para Moyisi wi ni ma saa kɔ, wa Sinayi* yanwiga ki na, a li si sinndeere papara papara shyen nda lo jate lāa yɔn finliwe senre ti yɔnlɔḡo ti na ti kan wi yeri.

IZIRAYELI WOULO PAA YENḡELE LI YɔN FINLIWE PI JɔḡO

32--34

Napige ḡa Izirayeli woolo paa gbeḡele te ni

(Dete 9.6-29)

32 ¹Naa Izirayeli* woolo paa kaa ki yan Moyisi wila mɔni wa yanwiga ki na wi woro mbe tigi, a pè si saa gbogolo wa Arɔn* wi tanla, ma suu pye fɔ: «Yiri ma yarisunḡo ka gbeḡele we kan kila we yeḡe sinni. Katugu ki Moyisi ḡa wi yen naja ḡa wɔ we yirige ma we wɔ wa Ezhipiti tara ti ni, yaraga ḡa kuu ta, we sigi jen†.»

²A Arɔn wɔ si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Tɔ nunḡbogolo ḡele ke yen ye jeele, naa ye pinambiile† konaa ye sumborombiile pe na, ye ke wɔwɔ ye pan ke ni na kan.»

³Le ki yɔngɔɔ nungba ke ni, a Izirayeli woolo pe ni fuun pè si te nungbogolo ngele pàa lele ke wɔwɔ ma ke kan Arɔn wi yeri.

⁴A wì sigi te yaara ti shɔ pe yeri, mari yan mari le yaraga ka ni, ma napige yanleɛ gbegele wi ni. Kona, a Izirayeli woolo pè si jɔɔɔ ma yo fɔ: «Woro Izirayeli woolo, we yenjele li na, lo lî we yirige wa Ezhipiti tara.» ⁵Naa Arɔn wîla kaa ki yan leele pè jɔɔɔ ma, a wì si saraga wɔsaga* kan wa napige yanleɛ ki yege sɔɔwɔ, mɛɛ ki yo ngbanga pe kan fɔ: «Goto we yaa feti pye Yawe Yenjele li mege ni†.»

⁶Ki goto yirifaga ki na, a leele pè si yiri ma saara sogoworo* naa nayinme saara* wɔ. Kona, a pè si cen ma li ma wɔ. Ko punɔ na, pè si yiri na jinrigi†.

⁷A Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye fɔ: «Tigi maa kee, katugu ma woolo mbele mà yirige wa Ezhipiti tara, pè kapege pye. ⁸Pè ke fyaw ma konɔ na mila naga pe na li wa. Pè te yan ma napige yanleɛ gbegele pe yeɛ kan, ma fɔli ki yege sɔɔwɔ maga gbɔɔɔ konaa ma saara* wɔ ki yeri. Pè yere yo fɔ: «Ye wele, woro Izirayeli woolo, we yenjele li na, lo lî we yirige wa Ezhipiti tara.» ⁹A Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Migi wele maga yan fɔ ki leele mbele pe yen leele mbele pè yiri ma je. ¹⁰Koni, na yaga mbe nawa ngban pe ni. Mi

yaa pe tɔngɔ mbe pe kɔ. Eɛn fɔ, mi yaa ti cenle gbene mbe yiri wa ma ni.»

¹¹A Moyisi wì si Yawe Yenjele, wi Yenjele li yenri ma yo fɔ: «Yawe Yenjele, yingɔ na mɛɛ nawa ngban ma woolo pe ni? Poro mbele mà pe yirige wa Ezhipiti tara ma yawa gbɔɔ po naa ma fannga gbɔɔɔ ki ni we. ¹²Na maga ki pye ma, pa Ezhipiti tara fenne pe yaa yo fɔ mɔɔ woolo pe yirige wa Ezhipiti tara mbe pan mbe pe jɔɔ, mbe pe gbo laga yanwira wasege ki ni, mbe pe cenle li kɔ mbeli wɔ laga tara ti na pew. Ma nangbanwa gbɔɔ pi yaga. Jɔɔɔɔ nga maa jaa mbe wa ma woolo pe na, mɔɔ jatere wi kannga ki wogo ki na, maga yaga. ¹³Ma jatere pye ma tunmbyeele Abirahamu, naa Izaki konaa Izirayeli pe na, poro mbele màa wugu ma yeɛ mege ki na pe kan ma yo fɔ: «Mi yaa ye setirige piile pe pye pe lege paa naayeri wɔngɔɔ ke yen. Tara nda miri senre yo, mi yaa ti kan pe yeri ti pye pe woro fɔ sanga pyew.»

¹⁴Kona, a Yawe Yenjele li sili jatere wi kannga ma jɔɔɔɔ nga làa yo li yaa wa li woolo pe na ki yaga.

¹⁵A Moyisi wì si songɔɔ ma yiri wa yanwiga ki na ma tigi. Yɔn finliwe* senre tila pye ma yɔnlɔɔ sinndeere papara papara shyen nda na tila pye wi keɛ. Pàa yɔnlɔɔ ti shyen ti keyen shyen yi ni fuun yi

†32.5: Arɔn wîla feti pyewe senre to yo Yawe Yenjele li mege na, jango mbe ti leele pe koro le wi keɛ na, paga ka laga li na pew.

†32.6: 1 Koren 10.7.

na. ¹⁶ Ki sinndere papara papara Yenjele lo laa ti gbegele. Yoonro nda tila pye wa ti na, Yenjele lo laa ti yonloga. ¹⁷ Naa Zhouwe wila kaa leele pe jorogom pi logo, a wi si Moyisi wi pye fo: «Pyeri ma logo, malaga tinme yen na yinrigi wa paara yinre censaga* ki ni.» ¹⁸ A Moyisi wi suu yon sogo ma yo fo:

«Ayoo, cew tafenne ma paa
jorogi,
pe malaga gbom ma ya mbele
ni poro pele si ma paa
jorogi.

Een fo, yuuro tinme mila nuru.»

¹⁹ Naa paa kaa na yong paara yinre censaga ki ni, a Moyisi wi si napige yanlege ki yan konaa leele pe ni paa yoo. A wi si nawa ngban fo jenge, mee sinndere papara papara nda tila pye wi kee ti wa tara mari yaari le yanwiga ki nogo; ²⁰ mee ki napige yanlege nga leele paa gbegele ki le, maga wa wa kason maga sogo a ki pye muwe. A wi sigi muwe pi le maa yanragi wa tonmo pi ni, maa kan Izirayeli woolo pe yeri, a po wo†.

²¹ Ko pungo na, a Moyisi wi si Aron wi yewe ma yo fo: «Yingi ki leele mbele pe pye ma na, a ma si ti a paa ki kapege gbogo nga ki piin?»

²² A Aron wi si Moyisi wi yon sogo ma yo fo: «Na taf, maga ka nawa ngban. Mboro jate maga jen ma yo kapege pyewe pi yen ma ki leele mbele pe ndanla. ²³ Panla pye ma yo fo: «Yarisunngo ka gbegele we

kan kila we yege sinni; katugu ki Moyisi na wi yen naja na wi we yirige ma we wo wa Ezhipiti tara ti ni, yaraga nga kuu ta, we sigi jen.»

²⁴ A mi si pe pye fo: «Te yen lere na fuun yeri, wuu wo na kan. A pe suu wawo ma pan maa kan na yeri. A mi suu le kason, maa yan, mee ki napige yanlege nga ki gbegele.» »

²⁵ A Moyisi wi sigi yan fo leele pe koro pe yee na, fo Aron wila pe yaga a paa tanri pe yee nandanwa kala lo na, ma ti a pe tifaga pe juguye pe yee na. ²⁶ A Moyisi wi si saa yere wa paara yinre censaga yeyong ki na, ma sho fo: «Lere o lere wi yen Yawe Yenjele li korogo, wo mbe pan laga na tanla.»

A Levi setirige piile* pe ni fuun pe si saa gbogolo wa wi tanla maa maga. ²⁷ A wi si pe pye fo: «Yawe Yenjele, woro Izirayeli woolo Yenjele le, nga li yo ki nga: «Naja nungba nungba pyew, wuu tokobi wi le, wi ye wa paara yinre censaga ki ni, wigi yanriyanri, mbe yiri paraga go* ka ni mbe ye ka ni, wuu sefenne, naa wi wenne konaa wi cenyenle pe gbo.» »

²⁸ A Levi setirige piile pe si tanga ma yala Moyisi senyoro ti ni. Ki pilige ki ni, nambala mbele paa ku, paa pye na kee lere waga taanri (3 000) yeri. ²⁹ Kona, a Moyisi wi si Levi setirige piile pe pye fo: «Nala, ye ye yee kan Yawe Yenjele li yeri mbaa tunngo piin li kan, katugu ye yenle ma ye pinambiile, naa

†32.20: Moyisi wila ko pye ma mbege naga fo kala na Izirayeli woolo paa pye, li pye kapege pe go na, nga pe daga mbege kala yagawa ja (Nombu 5.17,24).

ye sefenne pe gbo. Ki kala na, li duwaw ye na nala.»

Moyisi wila Yenjele li yenri li Izirayeli woolo pe kala yaga

³⁰Ki goto, a Moyisi wì si leele pe pye fɔ: «Yè kapege gbɔɔ pye. Koni mi yaa lugu naa mbe kari wa Yawe Yenjele li yeri, kana pa mi yaa ya mbe ye kapere ti kasulugo ki pye.»

³¹A Moyisi wì si sɔngɔɔ naa wa Yawe Yenjele li yeri, ma saa li pye fɔ: «Ki leele pè kapege gbɔɔ pye de! Pè tɛ yarisunɔgo gbegele pe yeɛ kan. ³²Koni, mi yen nɔɔ yenri, ma pe kapege ki kala yaga pe na; nakosima mala meɛ ki gbo maga wɔ wa sɛwe ɲa mà yɔnlɔɔ wi ni†.»

³³A Yawe Yenjele li si Moyisi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ayoo! Lere ɲa wì kapege pye na na, ko fɔ wo meɛ ko mi yaa gbo mbe wɔ wa na sɛwe wi ni. ³⁴Koni, ta kee ma sa ki leele pe yeɛ sin ma kari pe ni wa laga ɲga m̀ naga ma na ki ni. Wele, na mɛreɛ* wi yaa la tanri ma yege. Eɛn fɔ, mi ka ka yiri pe kɔɔɔ pilige ɲga ni, mi yaa pe jɔlɔ pe kapege ki kala na.»

³⁵Yawe Yenjele làa Izirayeli woolo pe jɔlɔ napige yanlɛɛ ɲga pàa ti a Arɔn wì gbegele pe kan ki kala na.

Yenjele làa konɔ kan Moyisi wi yeri ma yo wila kee

33 ¹Kona, a Yawe Yenjele li si para naa Moyisi wi ni ma yo fɔ: «Yiri na ki laga ɲga ki ni, maa kee mboro naa leele mbele mà yirige wa Ezhipiti tara pe ni; ye kari wa tara nda mila wugu Abirahamu naa Izaki konaa Zhakɔbu pe kan ma yo mi yaa kari kan pe setirige piile pe yeri ti ni†. ²Mi yaa na mɛreɛ* wi torogo wi keli ye yege, mbe Kana tara fenne, naa Amɔri cɛnle woolo, naa Heti cɛnle woolo, naa Perezɔ cɛnle woolo, naa Hevi cɛnle woolo konaa Zhebusi cɛnle woolo pe purɔ mbe pe yirige wa ki tara ti ni. ³Wi yaa ye yege sin mbe kari ye ni wa tara nda ti yen ma yin nɔnɔ naa sɛnreɛ ni na fuun† ti ni. Eɛn fɔ, mi jate se pinle ye ni mbe kari, nakoma ye yaa kaga kan mbe ye tɔngɔ mbe ye kɔ konɔ, katugu ye yen leele mbele pe ma yiri ma je.»

⁴Naa leele pàa kaa ki sɛnɲbanra ti logo, a pe jatere wì si piri pe na; ki kala na lere wo wa sila wi yeɛ fere. ⁵Ma si yala, Yawe Yenjele làa ki konɔ kan Moyisi wi yeri ma yo wigi yo Izirayeli* woolo pe kan fɔ: «Ye yen leele mbele pe ma yiri ma je. Na mi ka pinle ye ni sa ye torogo wagati jenri ni, pa mi yaa ye tɔngɔ mbe ye kɔ. Ki kala na, ye ye yeɛ fereyaara ti wɔ, pa kona mi yaa ɲga

†32.32: Mbe yala Yuuro 69.29; Luki 10.20; Fili 4.3; Naga 3.5; 21.27 lara ti ni, yinwege sɛwe yen Yenjele li yeri, ɲa lesinmbele pe mere ti yen ma yɔnlɔɔ wa wi ni.

†33.1: Zhene 12.7; 26.3; 28.13.

†33.3: Eki 3.8.

pye, mi yaa ki jen.» ⁶Mbege le le Izirayeli woolo pe yirisanga wi ni wa Horebu yanwiga ki na, a pè si pe yee fereyaara ti yaga, pe woro nari nii.

Filisaga paraga go ki senre

⁷Kila pye na paga sa paara yinre censaga* ki kan, Moyisi wi ma paraga go*† ki kolɔgi ma saa ki kan wa paara yinre censaga ki punɔgo na, maga lali ki ni, nee ki yinri filisaga paraga go*. Na lere wa kaa jaa mbe Yawe Yenɔele li yewe kala la ni, wi ma yiri wa paara yinre censaga ki ni, mbe kari wa filisaga paraga go ki ni. ⁸Na Moyisi wi kaa kee wa ki paraga go ki ni sanga ɔa ni, leele pe ni fuun nunɔgba nunɔgba pe ma yiri ma yereyere wa pe paara yinre ti yeyɔnrɔ ti na, naa wele fɔ wi ma saa toro ma ye wa ki ni. ⁹Na Moyisi wiga ye wa paraga go ki ni sanga ɔa ni, kambaaga titɔnlɔɔ yerege ki ma tigi ma yere wa paraga go ki yɔn na. Yawe Yenɔele li mee la para Moyisi wi ni. ¹⁰Leele pe ni fuun pe maa kambaaga titɔnlɔɔ yerege ki yaan ki yere wa paraga go ki yɔn na. Kona pe ni fuun nunɔgba nunɔgba, pe mee foli mali gbɔɔ wa pe paara yinre yeyɔnrɔ ti na. ¹¹Yawe Yenɔele laa pye na para Moyisi wi ni gbɔɔyi, paa

yee ɔga na lere maa para wi wɔnlɔ ni we. Ko punɔgo na Moyisi wi mee sɔngɔrɔ ma kari wa paara yinre censaga ki ni†. Een fɔ, lefɔnɔɔ ɔa wila pye wi tunmbyee, Nuni pinambyɔ Zhouwe we, wo ma koro wa paraga go ki ni.

Moyisi wila Yawe Yenɔele li yenri li pinle pe ni

¹²Kona, a Moyisi wi si Yawe Yenɔele li pye fɔ: «Logo na yeri we Fɔ*. Maa ki konɔ kan na yeri ma yo mbaa ki leele mbele pe yee sinni. Een fɔ, lere ɔa ma yaa taga na na wila na sari, mee si wo naga na na. Ma si yala, maa ki yo na kan ma yo maa wɔ ma yee kan, ma ti a na kala lɔɔn ndanla. ¹³Ma yee yaga, na kaa pye kaselege, na kala lɔɔn ndanla, ɔga ma yen na sɔnri ma ti mbege jen; pa kona mi yaa ma jen jeege, na kala li yaa ma ndanla naa jeege. Maa ki jate fun fɔ ki leele mbele pe yen ma woolo.»

¹⁴A Yenɔele li suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mi jate mi yaa sɔn torogo konaa mbaa ma go singi.»

¹⁵A Moyisi wi sho naa fɔ: «Na kaa pye mboro jate ma se sa we torogo, maga ka we pye we yiri laga ki laga ɔga ki ni. ¹⁶Na mee sa we torogo, pe yaa ki jen mele mbe yo mi naa ma woolo pe ni, we kala li yen maa ndanla? Kaawɔ ma sa we torogo ko

†33.7: Wa Izirayeli tara kee ki na, mbele paa pye na paara yinre censara ti kanni na een wa ti ni, kila pye, pe ma paraga go ka kan wa censaga ki nandogomɔ na kagala ke yee woo wa ki ni. Ki yaa pye ki paraga go ko kayi kila pye Izirayeli woolo pe yeri, a Moyisi wigi kolɔgi, ma saa ki kan maga lali paara yinre censaga ki ni.

†33.11: Nambu 12.8; Dete 34.10.

ki yaa ki naga fɔ we yen we ye tara woolo sanmbala pe ni.»

¹⁷ Kona, a Yawe Yenɲele li si Moyisi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ŋga mà yenri mi yaa ko fun ki pye, katugu ma kala lilan ndanla, a mɔɔ wɔ.»

¹⁸ A Moyisi wì sho naa fɔ: «Ki yaga mɔɔ gbɔgɔwɔ pi naga na na.»

¹⁹ Kona, a Yenɲele li sho naa fɔ: «Mi yaa toro ma yege sɔgɔwɔ, mbanla kajenɲe pyege ki ni fuun ki naga ma na, mbege yari ma yege sɔgɔwɔ yege ŋga na mi yen. Mi yaa lere ŋa yinriwe ta, mi yaa wo yinriwe ta. Lere ŋa yunɲgbɔgɔrɔ yaa pye na na, wo yunɲgbɔgɔrɔ yaa pye na na†.» ²⁰ A li sho naa fɔ: «Ma se ya mbanla yege ki yan, katugu lewee se ya mbanla yege ki yan, mbe koro yinwege na.»

²¹ A Yawe Yenɲele li sho naa fɔ: «Laga ka yen na na tanla tɔɔn, walaga yi, pan ma yere laga ki na.

²² Na mi kaa toro mbaa na gbɔgɔwɔ pi nari sanga ŋa ni, mi yaa ma le wa ki walaga ki wege ki ni, mbɔɔn tɔn na kee ki ni fɔ mbe sa toro mbe kɔ. ²³ Ko punɲo na, mi yaa na kee ki laga ma na, kona ma mbe ya mbanla pɔgɔɔ ke yan; katugu lere se ya mbanla yege ki yan.»

Sinndeere papara papara fɔnndo teme mbe yɔn finliwe senre ti yɔnlɔgɔ ti na

34 ¹ Kona, a Yawe Yenɲele li si Moyisi wi pye fɔ: «Mboro jate sinndeere papara papara shyen

te paa koŋɲbannda nda mà yaari ti yen. Mi yaa ŋgasegele ŋgele kàa pye wa koŋɲbannda ti na ke yɔnlɔgɔ wa nda ma yaa te ti na.

² Ma yege gbɛgele sanni goto pinliwe ni. Ma yiri faa, ma lugu wa Sinayi* yanwiga ki na, ma sa yere wa ki go na, maa na singi. ³ Lere kpe ka ka pinle ma ni mbe lugu wa yanwiga ki na. Paga ka lere wa kpe yan wa yanwiga laga ka na. Sumbɔɔ naa sugbɔ konaa nege ka ka yan wa yanwiga ki tanla kila yan kaa.»

⁴ A Moyisi wì si sinndeere shyen te papara papara paa koŋɲbannda ti yen. Ki goto yirifaga ki na, a wì si kari ma saa lugu wa Sinayi yanwiga ki na sinndeere papara papara shyen ti ni wi kee, paa yege ŋga na Yawe Yenɲele làa ki yo wi kan we. ⁵ A Yawe Yenɲele li si tigi wa kambaaga ki ni ma yere le Moyisi wi tanla, ma li yege mege ki yeri ma yo fɔ: «Yawe Yenɲele.»

⁶ A li si toro Moyisi wi yege sɔgɔwɔ, nee wi piin naa fɔ: «Mi yen Yawe Yenɲele. Yawe Yenɲele na li yen leele yinriwe tafɔ, naa yunɲgbɔgɔrɔ tafɔ; mila la nawa ŋgbanni jaga jaga; na kagbaraga ki yen ma gbɔgɔ, mi si yen senre nungba yofɔ.

⁷ Na ndanlawa pi yen kɔsaga fu leele pe ni, naa pe setirige piile yirisaga waga legere ni. Mi maa leele pe kapere naa pe mbasinme konaa pe punɲguwɔ kagala ke kunni na yege ni. Eɛn fɔ, mila tanga kan ŋa wi daga mbe jeregi wi yeri. Mi ma teepe pe mbasinme pi fɔgɔ

†33.19: Ɖɔmu 9.15.

tɔn pe piile pe na, fɔ sa gbɔn pe setirige piile yirisaga taanri wogo naa tijere wogo ki na†.»

⁸Le ki yɔngɔlɔ nunɔgba ke ni, a Moyisi wì si sogo maa yege ki jiile wa tara, ma Yawe Yenɔjele li gbɔɔ; ⁹kona mee yo fɔ: «We Fɔ*, na kaa pye na kala lɔn ndanla, mi yen nɔɔ yenri, ma sa we torogo. Mìgi jen ma yo ki leele mbele pe yen leele mbele pe ma yiri ma je. Eɛn fɔ, mi yen nɔɔ yenri ma we mbasinme naa we kapere ti kala yaga we na, maa we jate ma woolo.»

Yenɔjele làa yɔn finliwe le naa Izirayeli woolo pe ni

(Eki 23.14-19; Dete 7.1-17)

¹⁰Kona, a Yenɔjele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Mi yaa yɔn finliwe* pi le naa fɔnɔɔ ye ni. Mi yaa kafɔnɔɔlɔ pye ma woolo pe ni fuun pe yege na, ɔgele ke cenle la fa yan tara ti laga ka kpe ni wa cengele ke sɔɔwɔ. Pa kona, mi ɔa Yawe Yenɔjele, kafɔnɔɔlɔ ɔgele mi yaa ti ma pye ke yen fyere kagala yege ɔga na, Izirayeli* woolo pe yaa ke yan, poro mbele pe yen mɔɔ maga we. ¹¹Senre nda mila yuun ye kan nala, yaa ti jate jɛnɔge. Mi yaa Amɔri cenle woolo, naa Kana tara fenne, naa Heti cenle woolo, naa Perezi cenle woolo, naa Hevi cenle woolo konaa Zhebusi cenle woolo pe purɔ mbe pe yirige

wa ye yege. ¹²Ye yeɛ yingiwɛ jen, yaga ka yɔn finliwe le tara nda ye yaa sa cen wa ti ni ti woolo pe ni; janɔo paga ka pye paa penɛ yen mbe ye yigi. ¹³Eɛn fɔ, ye pe saara wɔsara* ti jaanri, sinndeere nda pè yerege yerege na sunnu ti na, yeri gbɔn yeri yaari, tiyagala ɔgele pe ma kankan na sunnu ke na, ye ke kɔɔnɔ kɔɔnɔ†. ¹⁴Yaga ka yarisunɔgo ka kpe gbɔɔ, katugu mi ɔa Yawe Yenɔjele, na mege koyi ɔga yenjaga fɔ. Mi yen Yenɔjele na laa li yenɔ wi yaga. ¹⁵Ki kala na, yaga ka yɔn finliwe le ki tara woolo pe ni; nakoma na pe kaa nanjara ti piin mbaa pe yarisunndo ti gbogo, pe yaa kaa ye yinri mbaa kee ye ni wa. Saara nda pe yaa la woo pe yarisunndo ti yeri, pe yaa kaa ye yinri ye saa ki saara yaakara ti kaa. ¹⁶Pa kona ye yaa kaa pe sumbonɔ pe pori ye pinambiile pe kan pe jeele. Ki ka pye ma, pe sumborombiile paga kaa nanjara ti piin pe yarisunndo gbɔɔwɔ pi na sanga ɔa ni, pa pe yaa ti ye pinambiile paa ti gbogo fun.

¹⁷«Yaga ka tugurɔn ta kpe yan mberi pye yarisunɔgo ye yeɛ kan†.

¹⁸«Yaa leve fu buru feti* wi piin yarilire kɔnyɛnɔge ki ni, mbe yala wagati ɔa wì kɔn ma tege wi ni. Piliye kɔlɔshyen ni, ye yaa la leve* fu buru kaa, paa yege ɔga na m̀gi

†34.6-7: Eki 20.5-6; Nɔmbu 14.18; Dete 5.9-10; 7.9-10.

†34.13: Dete 16.21.

†34.17: Eki 20.4; Levi 19.4; Dete 5.8; 27.15.

yo ye kan we, katugu ki yenge ki ni, ko yaa yiri wa Ezhipiti tara[†].

¹⁹ «Pinambyo koŋgbanna pyew wi yen na woo; yaayoro ti pinambire koŋgbannanda fun ti yen na woro. Nana wi pinambyo koŋgbanna, naa simbano wi pinambyo koŋgbanna konaa sikano wi pinambyo koŋgbanna wi ni, ye daga mbe pe wo na yeri saraga*[†].

²⁰ Sofile wi pinambyo koŋgbanna wo na, ye simbapige nakoma sikapige tege yoo go sho; na yee na go sho, yoo go ki yaari yoo gbo. Ye ye pinambiile koŋgbanmbala pe ni fuun pe go sho[†].

«Lere ka ka pan laga na yege sɔgɔwɔ kewara ni.

²¹ «Ye yaa la tunngo piin piliye kɔgɔlɔni yapelege ki ni, eɛn fɔ, pilige kɔlɔshyen wogo ko na, ye yaa cen mbe wogo, yaruluguro lugusanga ni o, yarilire konsanga ni o[†].

²² «Ye yaa la Pantikoti* feti wi piin bile* koŋgbanna wi konsanga wi ni, konaa mbaa yarilire kongo feti* wi piin wa yele li kosaga yeri[†].

²³ «Ye le nungba nungba pyew, ye woolo pe nambala pe ni fuun pe yaa pan pansaga taanri laga mi na

Yawe Yenjele, yoro Izirayeli woolo Yenjele le, na yege sɔgɔwɔ. ²⁴ Mi yaa cengele kele puro wa ye yege mbe ye tara ti pye ti gbɔgɔ. Ye le pyew, na yaga kari karisaga taanri wa mi na Yawe Yenjele na yege sɔgɔwɔ, lere wa kpe se kaa ki jaa mbe ye tara ti sho mberi ta.

²⁵ «Yarikanga nga leve ma ye ki ni yaga ka ka pinle yaayoro saara ni mbe wo na yeri. Saara nda ti yaa wo Paki* feti wi na, yaga kaga kara ta yaga ti wonlo ti yiri[†]. ²⁶ Ye yaa kaa paan ye kere yarilire fonndo koŋgbannanda ti ni wa mi na Yawe Yenjele, ma Yenjele na censaga paraga go* ki ni. Yaga ka sugbo yirifonno sɔgɔ wa wi no yinriwe pi ni[†].»

²⁷ A Yawe Yenjele li si Moyisi wi pye naa fɔ: «Ki senre nda ti yonlɔgɔ; katugu to mi tege ma yon finliwe le mi naa mboro, naa Izirayeli woolo sanmbala pe ni.»

²⁸ Moyisi wila koro wa Yawe Yenjele li ni, ma yonlo nafa shyen pye naa ki yembine nafa shyen. Wi sila ka, wi sila wo. Laa yon finliwe senre ti yonlɔgɔ sinndeere papara papara ti na, to nda ti yen ngasegele ke njele.

[†]34.18: Eki 12.14-20; Levi 23.6-8; Nombu 28.16-25.

[†]34.19: Eki 13.2.

[†]34.20: Eki 13.13.

[†]34.21: Eki 20.9-10; 23.12; 31.15; 35.2; Levi 23.3; Dete 5.13-14.

[†]34.22: Levi 23.15-21, 39-43; Nombu 28.26-31.

[†]34.25: Eki 12.10.

[†]34.26: Dete 24.21; 26.2.

**Moyisi wila tigi ma yiri
wa Sinayi yanwiga ki na**

²⁹Kona, a Moyisi wì si yiri wa Sinayi yanwiga ki na ma tigi, yon finliwe senre tila pye ma yonlɔɔ sinndeere papara papara shyen nda na tila pye wi kee. Naa Yawe Yenjele làa para wi ni, wi yege kila pye na yengele, een fɔ, wi sila sigi jen. ³⁰A Arɔn* naa Izirayeli woolo sanmbala pe ni fuun pè si Moyisi wi yan, pe mbe ka wele, mee wi yege ki yan kila yengele. A pe nee fyɛ mbe fulo wa wi tanla. ³¹Kona, a Moyisi wì si pe yeri. A Arɔn naa Izirayeli gbogolomɔ woolo teele pè si fulo wa wi tanla; a wì si para pe ni. ³²Ko punɔ na, a Izirayeli woolo sanmbala pè si fulo wa wi tanla. A wì si ngasegele ngele Yawe Yenjele làa yo wi kan wa Sinayi yanwiga ki na ke ni fuun ke yege yo pe kan.

³³Naa Moyisi wila kaa para pe ni ma kɔ, a wì suu yege ki fo paraga ni. ³⁴Na wi kaa kee wa Yawe Yenjele li yege sɔɔwɔ mbe sa para li ni sanga ŋa ni, wi ma paraga ki laga wa wi yege ki na. Wi yiringɔlɔ wa, wi ma senre nda lè yo wi kan ti yege yo Izirayeli woolo pe kan. ³⁵Izirayeli woolo paa pye na Moyisi wi yege ki yaan kila yengele. Ko punɔ na, wi mee paraga ki tege maa yege ki fo naa, fɔ wi ka sa sɔngɔrɔ wa Yawe Yenjele li yeri mbe para li ni, ko wi ma jen maga laga wa.

**YENJELE LI FILISAGA
PARAGA GO KI KANWA**

35--40

Cɛnpilige ki senre

35 ¹Kona, a Moyisi wì si Izirayeli* woolo gbogolomɔ pi ni fuun pi gbogolo mee pe pye fɔ: «Senre nda Yawe Yenjele li yo waa tanri ti na ti nda: ²«Ye yaa la tunngo piin piliye kɔɔlɔni yapelege ki ni, een fɔ, pilige kɔlɔshyen wogo ki yaa pye wogopilige, cɛnpilige* yi, ŋga kì tege ki ye Yawe Yenjele li kan. Lere o lere ka tunngo pye cɛnpilige ki ni wi daga poo gbo†. ³Yaga ka kasɔn mu cɛnpilige ki ni wa ye yinre ti ni.» »

**Izirayeli woolo paa yarikanra
kan Yenjele li censaga paraga go
ki kanwa pi wogo na**

(Eki 25.1-9)

⁴Kona, a Moyisi wì si Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe pye naa fɔ: «Yawe Yenjele li senyoro ti nda: ⁵«Ye ye kee yaara ta lagala yeri kan Yawe Yenjele li yeri. Lere o lere wila ki jaa mbe kan nayinme ni, wila paan yarikanga ni li kan. To ti yen te nakoma warifuwe, nakoma tuguyenre, ⁶naa ŋanra jese, naa kondoro jese, naa jese yeen kpanyi, naa len* jese ŋgbaan, naa sikanɔ sire, ⁷naa simbapene seere nda

†35.2: Eki 20.8-11; 23.12; 31.15; 34.21; Levi 23.3; Dete 5.12-14.

pè le kondoro, naa seere liire ni, naa akasiya tire ni, ⁸naa fitanla* sinme ni, naa nuwɔ taanyaara nda pe ma gbegele sinme kpoyi* konaa wusuna nuwɔ taan* ŋa pe ma sogo; ⁹naa ɔnikisi* sinndɛere, naa sinndɛere ɔnngbanga woro ta yege ni nda ti yaa maramara efodi* wo naa yaripɔɔ ŋga pe ma le ma wa kotogo na ti na. ¹⁰Kapyɔ jenfenne mbele fuun pe yen laga ye sɔgɔwɔ, pe gbogolo, ŋga Yawe Yenŋele li yo, pege gbegele; ko ki yen: ¹¹Yenŋele censaga paraga go*, naa paraga go* ŋga ki yaa pye ki go na ki ni, naa ki gona tɔnparaga ki ni, naa ki kandɔɔɔ ɔngala ke ni, naa ki tire papara papara ti ni, naa ki tipaara ti ni, naa ki tiyagala ke ni, naa ki nɔgɔna cɛnyaara ti ni; ¹²naa yɔn finliwe kesu*† wi ni, naa wi lekannɔgala ke ni, naa wi katɔnɔgɔ ki ni, naa paraga ŋga pe ma pɔ ma go ki kɔn shyen ki ni; ¹³naa tabali wo naa wi lekannɔgala ke ni, naa wi tunɔgo pyeyaara ti ni fuun ti ni, naa buru ŋa pe ma kan Yenŋele yeri wi ni; ¹⁴naa fitanladaga wo naa wi tunɔgo pyeyaara ti ni, naa wi fitanlaye pe ni, naa fitanla sinme pi ni; ¹⁵naa wusuna nuwɔ taan wi ma sogo saraga wɔsaga* ŋga na ki ni, naa ki lekannɔgala ke ni, naa sinme kpoyi, naa wusuna

nuwɔ taan ni, naa Yenŋele censaga paraga go ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki ni; ¹⁶naa saara sogoworo* ti ma sogo saraga wɔsaga ŋga na ki ni, naa ki tuguyenre mere ti ni, naa ki lekannɔgala ke ni, naa ki tunɔgo pyeyaara ti ni fuun ti ni, naa jogoyaraga konaa ki tatege ki ni, ¹⁷naa lɔngo ki jasa paara ti ni, naa jasa tiyagala koro naa ke nɔgɔna cɛnyaara ti ni, naa lɔngo ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki ni; ¹⁸naa censaga paraga go ki kankannɔgala ke ni, naa lɔngo ki jasa kankannɔgala ke ni konaa ti pɔmanda ti ni, ¹⁹naa yaripɔɔ nda pe yaa la nii mbaa tunɔgo piin wa laga kpoyi* ki ni ti ni konaa saraga wɔfɔ* Arɔn* wi yaripɔɔ nda ti yaa kan Yenŋele yeri ti ni, ma pinle wi pinambiile pe woro ti ni, to nda pe yaa la nii mbaa saraga* wɔgɔtunɔgo ki piin we.»

²⁰Kona, a Izirayeli gbogolomɔ woolo pè si yiri le Moyisi wi tanla ma kari. ²¹Ko punɔgo na, mbele fuun kila tigi wa pe kotogo na pe yarikanra kan konaa a paa ki jaa mbe kan nayinme ni, a pè si pan pe yarikanra ti ni Yawe Yenŋele li kan filisaga paraga go* ki kanwa wogo ki na, naa tunɔgo ŋga fuun ki yaa pye ki wogo ki na, konaa yaripɔɔ nda ti yaa tege ti ye ti gbegewe wogo ki na.

†35.12: Yɔn finliwe kesu pàa wi gbegele akasiya tire ni ma tɛ piiri wo wi na (Eki 25.10-22). Yenŋele li ŋgasegele kàa pye ma yɔnɔgɔ sinndɛere papara papara nda na, pa pàa ti le wa wi ni. Ko kila pye na jate ma we wa Yenŋele li censaga paraga go ki ni. Kila pye naga nari ma yo Yenŋele li yen le; punɔgo na, pàa kaa ki tege wa sherigo gbɔgɔ ki lajɛnge kpoyi ki ni.

²²Mbele fuun pàa pye naga jaa mbege pye nayinme ni, ki naja naa ki jele, pè si pan pe yarikanra ti ni; to lari nda: Yòlɔɔ kannjingele, naa nunɔgbogolo, naa vegembele, naa kɛɛ yòlɔɔ kannjingele, naa tɛ fereyaara ti cenle pyew ta ni. A pè siri yirige mari kan saraga Yawe Yenɔjele li yeri. ²³Ŋganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛen kpanyi, naa len jese nɔgbaan, naa sikano sire, naa simbapene sɛere nda pè le kondoro konaa sɛere liire la pye mbele fuun yeri, pàa pan ti ni. ²⁴Leele mbele fuun pàa warifuwe naa tuguyenre lagala mberi pye yarikanra, a pè si pan ti ni Yawe Yenɔjele li kan. Mbele fuun akasiya tire la pye pe yeri, pàa pan ti ni mbe tunɔgo ki ni fuun ki pye. ²⁵Jeele mbele fuun pàa pye kapyɔ jenfenne pè si nɔganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛen kpanyi konaa len jese nɔgbaan pili pe ye, ma pan wi ni. ²⁶Jeele sanmbala mbele fuun pàa pye kapyɔ jenfenne, a tunɔgo ki pyela yen pe na pe kotogo ki ni fuun ni, a poro si sikaneele sire pili jese. ²⁷A Izirayeli woolo teele pè si pan onikisi sinndeere ni konaa sinndeere sɔnɔngbanga woro ta yege ni, nda pe yaa maramara efɔdi wo naa yaripɔɔ nɔga pe ma le ma wa kotogo na ti na. ²⁸Pàa pan nuwɔ taanyaara ni, naa fitanla sinme ni, naa mba pe ma wo yaraga na mbege wɔ Yenɔjele kan konaa wusuna nuwɔ taan ni. ²⁹Tunɔgo nɔga Yawe Yenɔjele làa yo Moyisi wi kan ma yo pe pye, Izirayeli

woolo mbele fuun pàa pye naga jaa mbe yarikanra kan nandanwa ni ki tunɔgo ki pyewe pi na, pè si pan pe nayinme yarikanra ti ni, ki naja naa ki jele, mari kan li yeri.

Yenɔjele li censaga paraga go ki gbegelefenne

(Eki 31.1-11)

³⁰Kona, a Moyisi wì si Izirayeli woolo pe pye fɔ: «Ye wele, Yawe Yenɔjele li Uri pinambyɔ Bezaleyeli wi wɔ ma yiri wa Zhuda cenle li ni. Uri to wo lawi nɔ Huri. ³¹Yawe Yenɔjele lili yinne li le wi ni maa yin, maa kan kajenme naa tijinliwe konaa kapyɔ tunndo yege jenme ni mbaa tunndo cenle pyew ti piin. ³²Wi mbe ya mbaa kapyɔ tunndo fɔnndo jatere taa, mbaa ti gbegele te ni, naa warifuwe konaa tuguyenre ni. ³³Wi mbe ya mbaa sinndeere sɔnɔngbanga woro ti teni mbaa ti sogolo ti yeɛ ni, konaa mbaa tire teni la kapyɔ tunndo cenle pyew ti piin. ³⁴We Fɔ wì tijinliwe kan wi yeri, konaa maa kan fun Ahisamaki pinambyɔ Oholiyabu wi yeri, wo nɔ wì yiri wa Dan cenle li ni, paa leele pe nari kapyɔ tunndo pyewe pi ni. ³⁵Wì tijinliwe kan pe yeri paa tunndo cenle pyew ti piin, mbaa yaara teni, mbaa yaara yanlere gbegele, mbaa paara ti sɔgo nɔganra jese ni, naa kondoro jese ni, naa jese yɛen kpanyi ni konaa len jese nɔgbaan ni, mbaa tunndo cenle pyew ti piin konaa mbaa kapyɔ tunndo fɔnndo jatere taa.»

36¹ «Kona Bezaleyeli naa Ohohiyabu konaa kapyɔ jenfenne sanmbala mbele fuun Yawe Yenjele l a kajenme, naa tijinliwe naa kapyɔ tunndo yege jenme pi kan pe yeri pe ta pe censaga paraga go ki tunngo ki ni fuun ki pye, pe yaa pan mbege pye paa yege nga na l a ki yo we.»

²A Moyisi w  si Bezaleyeli naa Ohohiyabu pe yeri. Kapyɔ jenfenne sanmbala mbele fuun Yawe Yenjele l a tijinliwe kan pe yeri, a paa ki jate mbe pe ye  kan tunngo ki yeri, wila pe yeri fun. ³Izirayeli* woolo p a pan yarikanra nda fuun ni mbe censaga paraga go ki kan, a Moyisi w  siri kan tunngo pyefenne pe yeri. Pilige pyew, pinliwe ni, leele p a pye na paan pe nayinme yarikanra ti ni nari kaan Moyisi wi yeri. ⁴Kona, a tunmbyeele wele, poro mbele p a pye kapyɔ jenfenne na censaga paraga go tunngo ki ni fuun ki piin, p  si yiri ma pe tunngo ki yaga ma kari Moyisi wi k rɔgɔ, ⁵ma saa wi pye fɔ: «Leele paa paan yaara nda ni t  lege ma toro tunngo nga Yawe Yenjele li yo we pye ki na.» ⁶Ki kaa pye ma, a Moyisi w  si konɔ kan ma yo pege yari wa paara yinre censaga* ki ni fɔ: «Nambala naa jeele, wa kpe ka ka pan yarikanga ni censaga paraga go ki tunngo ki wogo na naa.» A leele p  si yarikanra ti kanwa pi yerege; ⁷katugu yaara nda p a kan pe tunngo ki pye, tila lege fɔ matoro.

Yenjele li censaga paraga go ki kanl mɔ

(Ɛki 26.1-37)

⁸Kona, a kapyɔ jenfenne mbele p a tunngo ki jen ma we, p  si Yenjele censaga paraga go* ki gbegele paara titɔnrɔ titɔnrɔ ke ni. P a ki paara ti ti len* jese nɡbaan ni, naa nɡanra jese ni, naa kondoro jese ni konaa jese yeen kpanyi ni. P a sherubeny* yanleele pe gbegele wa ti na kapyɔ jenfenne tunngo pyel mɔ ni. ⁹Paraga nunɡba nunɡba pyew ki titɔnlwɔ pila pye metere ke ma yiri tijere, ki gbeme pila pye metere shyen. Paara ti ni fuun tila taanla ma yala. ¹⁰A p  sigi paara ti kanɡurugo yoli mari kan ti ye  na, a t  pye nunɡba, ma kanɡurugo sannda ti yoli mari kan ti ye  na ma fun. ¹¹Paara kanɡurugo nda p a keli ma yoli ma kan ye  na, a p  si nɡanra jese manɡala pɔpɔ wa ki kanɡurugo wogo ki yɔn na. Paara kanɡurugo sannda nda p a yoli ma kan ti ye  na, a p  kele pɔpɔ wa ki kanɡurugo wogo ki yɔn na fun. ¹²Paa jese manɡala nafa shyen ma yiri ke pɔpɔ paara kanɡurugo konɡbannda ti kanɡurugo wogo ki yɔn na, ma jese manɡala nafa shyen ma yiri ke pɔpɔ fun paara kanɡurugo sannda ti kanɡurugo wogo ki yɔn na. Ki manɡala ngele p a pɔpɔ ke yɔnrɔ tila sinzin ti ye  ni. ¹³A p  si kand lɔ yanɡala ke nafa shyen ma yiri ke gbegele t  ni fun, ma ki paara titɔnrɔ titɔnrɔ

tegesaga shyen ti yonro ti kan ti yee na, ma paraga go* ki pye nungba.

¹⁴Ko pungo na, a pe si paara titonro titonro ke ma yiri nungba gbegele fun sikaneele sire ni, mari pye paa paraga go yen, mbaa Yenjele censaga paraga go ki tonni ki ni. ¹⁵Ki paara ti nungba nungba pyew ki titonlwo pila pye metere ke ma yiri kanjurugo, ki gbeme pila pye metere shyen. Paara ti ni fuun tila pye ma yala. ¹⁶A pe si paara ti kanjurugo yoli mari kan ti yee na, ma kogoloni sannda ti yoli mari kan ti yee na. ¹⁷Paara kanjurugo nda paa yoli ma kan yee na, paa jese mangala nafa shyen ma yiri ke yoli ti kanjurugo wogo ki yon na; ma jese mangala kele yoli fun paara kogoloni sannda nda paa yoli ma kan yee na ti kogoloni wogo ki yon na. ¹⁸A pe si kandool yangala ke nafa shyen ma yiri ke gbegele tuguyenre ni, ma paara tegesaga shyen ti yonro ti kan ti yee na, jango ti pye nungba wa Yenjele censaga paraga go ki go na. ¹⁹Ko pungo na, a pe si tonparaga ka gbegele simbapene seere ni nda paa le kondoro maga tege ma paraga go ki go na wi ton ki ni, mee tonparaga ka gbegele fun seere liire ni, maga wa wa ti ni fuun ti go na.

²⁰A pe si akasiya tire te tire papara papara, mari yerege yerege mbe Yenjele censaga paraga go ki kan ti ni. ²¹Ki tire papara papara ti ni fuun nungba nungba ti titonlwo pila pye metere kanjurugo kanjurugo, ti gbeme

pila pye metere kongo naa metere kongo ki kongo. ²²Paa njegele shyenzhyen wawa tire papara papara ti ni fuun nungba nungba ti na ma ke sinzin ke yee ni. ²³A pe si tire papara papara ti nafa gbegele Yenjele censaga paraga go ki yonlparawa kalige kee ki kanwa wogo ki na. ²⁴A pe si tire papara papara ti nagona cnyaara nafa shyen gbegele warifuwe ni, mari tege shyenzhyen tire papara papara ti ni fuun nungba nungba ti nogo, mari njegele ke lele wa ti ni. ²⁵A pe si tire papara papara ti nafa gbegele fun Yenjele censaga paraga go ki yonlparaga kamege kee ki kanwa wogo ki na, ²⁶konaa ma ti nagona cnyaara ti nafa shyen gbegele warifuwe ni, mari lele shyenzhyen wa tire papara papara ti ni fuun nungba nungba ti nogo. ²⁷A pe si tire papara papara kogoloni gbegele Yenjele censaga paraga go ki pungo kee ki kanwa wogo ki na, wa yonlo tosaga yeri, ²⁸ma tire papara papara shyenzhyen gbegele Yenjele censaga paraga go ki yengele pungo wogolo ke kanwa wogo ki na. ²⁹Tila le wa nagona ma mara yee na ma kari naayeri; a pe saa ti shyen ti po ti yee na ngerege nungba ni. Paa go ki yengele shyen ke pye ki pyelomo nungba pi na ma fun. ³⁰Ki kaa pye ma, wa Yenjele censaga paraga go ki pungo na, tire papara papara tila pye koltaanri, ti nagona cnyaara nda paa gbegele warifuwe ni, tila

pye ke ma yiri kɔgɔlɔni. Tila pye shyenzhyen tire papara papara ti ni fuun nuɔgba nuɔgba ti nɔgɔ.

³¹ A pè si akasiya tire kanɔgurugo tɛ mari pye tipaara. A to pye Yenɔjele cɛnsaga paraga go ki kanɔgɔlɔ nuɔgba ki tire papara papara ti woro; ³² ma kanɔgurugo tɛ fun ki kanɔgɔlɔ sanɔga ki tire papara papara ti woro, ma kanɔgurugo yeɣe tɛ ki puɔngo kee ki tire papara papara ti woro, wa yɔnlɔ tosaga kee yeri. ³³ A pè si nandogomɔ tiyaparaga ki tɛ. Pàa ki taga wa tire papara papara ti nandogomɔ, maga le kee ɔga na, ma saa gbɔn kee ɔga na. ³⁴ A pè si tɛ wo tire papara papara ti lagapyew ki na mari tɔn, ma tɛ ɔgereye gbɔn mbe tipaara ti lele wa yi ni. Pàa tɛ wo tipaara ti lagapyew ki na mari tɔn.

³⁵ Paraga ɔga ki yaa pɔ mbe Yenɔjele cɛnsaga paraga go ki kɔn shyen pàa ki ti ɔganra jese ni, naa kondoro jese ni, naa jese yeɛn kpanyi ni, naa len jese ɔgbaan ni. Kapyɔ jenfenne pàa ki ti ma sherubenye yanlele pe gbegele wa ki na. ³⁶ A pè si akasiya tire le mari tɛ tiyagala tijere, ma tɛ wo ke lagapyew ki na ma ke tɔn, mbe ta mbe paraga ki kan ke na; kandɔɔlɔ yangala pàa kele gbegele tɛ ni tiyagala ke na, ma tiyagala ke nɔgɔna cɛnyaara tijere gbegele warifuwe ni ma ke lele wa ti ni. ³⁷ A pè si Yenɔjele cɛnsaga paraga go ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki ti maga sɔgɔ ɔganra jese ni, naa kondoro

jese ni, naa jese yeɛn kpanyi ni konaa len jese ɔgbaan ni. ³⁸ A pè si tiyagala kanɔgurugo tɛ mbe paraga ki kan ke na, mɛɛ kandɔɔlɔ yangala kele gbegele wa tiyagala ke na. Pàa tɛ wo tiyagala ke gona tɔnyaara ti na mari tɔn, ma wa wo paara yanggakanɔgagala ke na ma ke tɔn, ma tiyagala ke nɔgɔna cɛnyaara ti gbegele tuguyenre ni.

Yɔn finliwe kesu wi gbegewe

(Eki 25.10-22)

37 ¹ Kona, a Bezaleyeli wì si yɔn finliwe kesu* wi gbegele akasiya tire ni. Wi titɔnlɔwɔ pìla pye metere nuɔgba naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Wi gbeme pìla pye metere kɔngɔ naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Wi yagawa pìla pye metere kɔngɔ naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. ² A wì si tɛ piiri wo kesu wi nawa naa wi puɔngo ki na maa tɔn, ma wa wo wi yɔn kɔngɔ ki na keere maga maga, maga fili. ³ Mɛɛ tɛ wa gbɔn ɔgereye tijere mayi lele kesu wi yengele tijere ke na. Wìla shyen le kanɔgɔlɔ nuɔgba na, ma shyen sannya yi le kanɔgɔlɔ sanɔga ki na. ⁴ Ko puɔngo na, a wì si akasiya tige kanɔgagala shyen tɛ, mɛɛ tɛ wo ke na ma ke tɔn. ⁵ A wì si kanɔgagala ke le wa ɔgereye yi ni wa kesu wi kanɔgara ti na pe ta paa wi lee ke ni.

⁶ A wì si kapere ti kasulugo pyesaga* ki gbegele tɛ piiri ni. Ki titɔnlɔwɔ pìla pye metere nuɔgba naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Ki gbeme pìla pye metere kɔngɔ naa

metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Ko kɪla pye kesu wi yaritɔngɔ ye. ⁷A wì si tɛ piiri gbɔn wi yɛɛ na ma sherubenye* yanlɛɛle shyen pe gbegele wa kasulugo pyesaga ki keyen shyen yi na. ⁸Wila sheruben nungba gbegele go nungba na, ma sanɔa wi gbegele go sanɔa ki na. Wila pe gbegele wa kapere ti kasulugo pyesaga ki yinre shyen ti na ma pe yirige ki go na. ⁹Sherubenye pàa pe kanwira ti yirige mari jaraga kapere ti kasulugo pyesaga ki go na maga tɔn, ma yɛɛ wa pe yɛɛ yeri na kapere ti kasulugo pyesaga ki wele.

**Buru ŋa pe ma kan Yenŋele yeri,
wi ma tege tabali ŋa na
pàa wi gbegele**

(*ɛki 25.23-30*)

¹⁰Kona, a Bezaleyeli wì si tabali wi kan akasiya tire ni. Wi titɔnlɔwɔ pɪla pye metere nungba, wi gbeme pɪla pye metere kɔngɔ, wi yagawa pɪla pye metere kɔngɔ naa metere kɔngɔ ki kɔngɔ. ¹¹Wila tɛ piiri wo wi na maa tɔn, ma wa wo wi yɔn kɔngɔ ki na keere maga maga maa fili. ¹²Wila tige papagapa ka kan tabali wi kanɔara ti na maa maga maa fili. Ki tige ki gbeme pɪla pye pa kendala gbeme yen. Wila tɛ wo ki yɔn kɔngɔ ki na keere maga maga, maga fili. ¹³A wì si tɛ gbɔn ma ŋgereye tijere gbegele mayi kankan tabali wi yengele tijere ke na, ma mara wi jegele tijere ke na. ¹⁴Ŋgereye yɪla pye ma mara

tige papagapa ki na. Pa pàa pye na kanɔgagala ke nii wa, mbaa tabali wi lee. ¹⁵A wì si akasiya tige kanɔgagala shyen tɛ, ma te wo ke na ma ke tɔn. Koro pàa tege na tabali wi lee. ¹⁶Yaapire nda pe yaa la gbegele ti ni wa tabali wi na, a wì siri gbegele. To lari nda tasaala kpakpalakpa wele, naa wɔjɛngɛle, naa kugbogolo konaa duven saraga* ŋga pe ma wo wi leyaara ti ni. Wila ti ni fuun ti gbegele tɛ piiri ni.

**Pàa fitanladaga wo
naa wi njegele ke gbegele**

(*ɛki 25.31-40*)

¹⁷Kona, a Bezaleyeli wì si tɛ piiri gbɔn ma fitanladaga wi gbegele. Wila wi gbegele maa pinle nungba, wi nɔgɔ ki ni, naa wi njegele, naa wi leyaara yanlere, naa wi gbunngbunngolo, konaa wi yarifyɛenre yanlere ti ni. ¹⁸Njegele kɔgɔlɔni kàa pye fitanladaga wi keyen shyen yi na; taanri la pye kee ŋga na, taanri sanɔgala kàa pye kee sanɔa ki na. ¹⁹Wila leyaara yanlere taanrindaanri gbegele wa fitanladaga wi njegele kɔgɔlɔni ke ni fuun nungba nungba ke na paa amandi tige pige yen, naa ki gbunngbunngolo konaa ki fyɛenre yen. ²⁰Leyaara yanlere tijere la pye fitanladaga wi nandogomɔ kanɔgaga ki na paa amandi tige pire yen, naa ki gbunngbunngolo konaa ki fyɛenre yen. ²¹Gbunngbunngolo nungba nungba la pye fitanladaga wi

keyen shyen njegele shyenzhyen ke filisaga pyew ki nɔɔ, wa wi nandogomɔ kanngaga ki na. ²² Ki gbunngbunngolo koro naa ki njegele ke ni kàa pinle ma gbegele ma pye nungba fitanladaga wi ni. Te piiri pàa gbɔn ma ti ni fuun ti gbegele†. ²³ Wila fitanlaye kolshyen, naa wi yɔn yirigeyaara konaa wi cɔnrɔ leyaara ti gbegele te piiri ni. ²⁴ Te piiri culo nafa ma yiri ke pàa tege ma fitanladaga wo naa wi tunngo pyeyaara ti gbegele.

Wusuna nuwɔ taan wi yaa la sori saraga wɔsaga ŋga na pàa ki gbegele

(Eki 30.1-5)

²⁵ Kona, a Bezaleyeli wì si wusuna nuwɔ taan* wì yaa la sori saraga wɔsaga* ŋga na ki gbegele akasiya tire ni. Ki kanngɔlɔɔ tijere yila pye ja. Ki kanngɔlɔɔ nungba nungba pyew ki titɔnlɔwɔ pila pye metere kɔngɔ. Ki yagawa pila pye metere nungba. Pàa yenngelɔ tijere te ma ke yirige wa ki yengele ke na, a kè pinle ma pye nungba ki ni. ²⁶ Wila te piiri wo ki lagapyew ki na maga tɔn, ki gona naa ki kanngara to naa ki yenngelɔ ke na. Wila te wo ki yɔn kɔngɔ ki na keere maga maga, maga fili. ²⁷ Wila te ŋgereye shyen gbegele mayi kankan wa saraga wɔsaga ki keyen shyen yi na, wa ki yɔn kɔngɔ keere ki nɔɔ. Pa pàa pye naga lekannagala ke nii wa ki ŋgereye yi ni naga lee. ²⁸ A wì sigi

lekannagala ke gbegele akasiya tire ni, ma te wo ke lagapyew ki na ma ke tɔn. ²⁹ A wì si ti, a pè sinme kpoyi* pa gbegele, po mba pi yen ma tege pi ye Yenngelɔ kan, konaa wusuna nuwɔ taan piiri ni. Sinme nuwɔ taanyaara gbegelefo wila ti gbegele.

Saara sogoworo ti yaa la woo saraga wɔsaga ŋga na pàa ki gbegele

(Eki 27.1-8)

38 ¹ Kona, a Bezaleyeli wì si saara sogoworo* ti ma sogo saraga wɔsaga* ŋga na ki gbegele akasiya tire ni. Ki titɔnlɔwɔ naa ki gbeme pila pye ma yala. Ki kanngɔlɔɔ nungba nungba pyew ki titɔnlɔwɔ pila pye metere shyen naa kɔngɔ. Ki yagawa pila pye metere nungba naa kɔngɔ. ² Wila yenngelɔ tijere te ma ke yirige wa ki yengele ke na. Kàa pinle ma pye nungba ki ni. Wila tuguyenre yan ma wo ki lagapyew ki na maga tɔn. ³ Wila saraga wɔsaga ki tunngo pyeyaara ti ni fuun ti gbegele tuguyenre ni, ki cɔnrɔ leyaara, naa ki cɔnrɔ koliyaara, naa ki tasaala, naa ki kara wɔwangala konaa nannganra wɔyaara ti ni. ⁴ A wì si tuguyenre tege ma mere gbegele ti ni, mari kan saraga wɔsaga ki na, wa ki yɔn kɔngɔ keere ki nɔɔ, maga maga, maga fili; maga le wa ki nɔɔna fo ma saa gbɔn wa ki nandogomɔ. ⁵ A wì si ŋgereye tijere gbegele mayi kan wa tuguyenre mere ti yengele

†37.22: Eki 30.22-38.

tijere ke na, mbaa ki lekanngagala ke nii wa yi ni. ⁶ A wì si kanngagala shyen gbegele akasiya tire ni ma tuguyenre yan ma wo ke lagapyew ke na ma ke tòn. ⁷ Pàa pye na kanngagala ke nii wa ngereye yi ni, saraga wosaga ki keyen shyen yi na, mbaa ki lee. Wila ki gbegele tire papara papara ni, ki nawa pila pye waga.

Pàa jogoyaraga ki gbegele

(Eki 30.18)

⁸ Kona, a Bezaleyeli wì si jogoyaraga ki gbegele tuguyenre ni, maga tatege ki gbegele fun tuguyenre ni. Jeele mbele pàa pye na gbogolo wa filisaga paraga go* ki yon na, pe tuguyenre duwaleele† poro pàa yan mari gbegele†.

Yenjele li censaga

**paraga go, paara nda tila tege
maga lonjo ki jasa wi gbegele**

(Eki 27.9-19)

⁹ Ko punjo na, a Bezaleyeli wì si lonjo ki jasa. Wa yonlparawa kalige kee ki na, paara nda pàa lonjo ki jasa pàa ti ti len* jese ngbaan ni. Ti titonlwo pila pye metere nafa shyen ma yiri ke. ¹⁰ Ki kanngalò ki tiyagala kàa pye nafa; ke nɔgona cɛnyaara nda pàa gbegele tuguyenre ni tila pye nafa fun. Ki kandòlò yangala koro naa ki paara yangakanngagala ke ni, pàa ke gbegele warifuwe ni. ¹¹ Wa lonjo ki yonlparawa kamenje

kee yeri, paara ti titonlwo pila pye fun metere nafa shyen ma yiri ke, ki tiyagala kàa pye nafa; tiyagala ke nɔgona cɛnyaara tila pye nafa, pàa ti gbegele tuguyenre ni. Ki kandòlò yangala koro naa ki paara yangakanngagala pàa ke gbegele warifuwe ni. ¹² Wa lonjo ki yonlò tosaga yeri, paara ti titonlwo pila pye metere nafa ma yiri kanjurugo, ki tiyagala kàa pye ke; tiyagala ke nɔgona cɛnyaara tila pye ke fun. Ki kandòlò yangala koro naa ki paara yangakanngagala ke ni, pàa ke gbegele warifuwe ni. ¹³ Wa yonlò yirisaga yeri, lonjo ki titonlwo pila pye metere nafa ma yiri kanjurugo. ¹⁴⁻¹⁵ Lonjo ki yeyongò ki keyen shyen yi ni fuun nungba nungba yi na, paara ti titonlwo pila pye metere kolshyen kolshyen naa kɔnrɔkɔnrɔ, naa tiyagala taanrindaanri ni konaa ke nɔgona cɛnyaara taanrindaanri ni.

¹⁶ Paara nda fuun pàa tege ma lonjo ki jasa maga fili pàa ti ti len jese ngbaan ni. ¹⁷ Tiyagala ke nɔgona cɛnyaara pàa ti gbegele tuguyenre ni. Kandòlò yangala koro naa paara yangakanngala ke ni, pàa ke gbegele warifuwe ni, ma ke tege ma tiyagala ke yigiyigi wa ke sɔgɔwɔ pi ni. Pàa warifuwe yan ma wo tiyagala ke gona tɔnyaara ti na mari tòn. ¹⁸ Lonjo ki yeyongò tɔnparaga pàa ki ti maga sɔgɔ len jese ngbaan ni, naa nganra jese

†38.8: Faa, kila pye tugurɔn pe ma gbegele duwale.

†38.8: Eki 30.12.

ni, naa kondoro jese konaa jese yeen kpanyi ni. Ki titonlwo pila pye metere ke, ki yagawa pila pye metere shyen naa kongo. Ki yagawa po naa jasa paara ti yagawa pila pye ja. ¹⁹Paa ki po tiyagala tijere na ngele kaa pye ma taga nagona cencyaara tijere na. Paa ti gbegele tuguyenre ni. Kandoolo yangala koro naa paara yangakanngala ke ni, paa ke gbegele warifuwe ni. Paa warifuwe yan ma wo tiyagala ke gona tonyaara ti na mari ton. ²⁰Yenjele censaga paraga go* ki kankanngagala ke ni fuun, naa longo ki kankanngagala ke ni paa ke gbegele tuguyenre ni.

**Yaara nda paa tege
ma Yenjele censaga
paraga go ki kan ti jinriwe**

²¹Yaara nda paa tege ma Yenjele censaga paraga go ki gbegele, ko nga yon finliwe* senre ti yen ma yonlogo ma tege wa ki ni, paa ti jiri yege nga na ki nga: Levi setirige piile* poro paa ti jiri ma yala Moyisi wi senyoro ti ni. Saraga wof* Aron* wi pinambyo Itamari wo wila pye na pe yege sinni. ²²Uri pinambyo Bezaleyeli nga wila yiri wa Zhuda cenle li ni, a wi si nga Yawe Yenjele laa yo Moyisi wi kan ki ni fuun ki pye. Uri to wo lawi nga Huri. ²³Ahisamaki pinambyo Oholiyabu wo wila wi saga. Oholiyabu wila pye Dan cenle woo. Wila pye na yaara teni, na kapyo tunndo fonndo jatere taa nari

gbegele; wila pye na paara ti sogo len jese ngbaan ni, naa nganra jese, naa kondoro jese konaa jese yeen kpanyi ni.

²⁴Te nga fuun Izirayeli* woolo paa yirige ma kan yarikanra, a pe censaga paraga go ki tunndo ti ni fuun ti pye, wila pye culo waga kele (1 000), ma yala pe maa taanla yaraga nga ni wa censaga paraga go ki jatere wi ni.

²⁵Izirayeli woolo mbele paa jiri, warifuwe nga paa wo, wila pye na kee culo waga taanri naa cenme kangurugo yeri (3 500), ma yala pe maa taanla yaraga nga ni wa censaga paraga go ki jatere wi ni. ²⁶Ki warifuwe yon nga ki naga, leele mbele paa jiri, maga le mbele paa ta yele nafa nafa konaa pe yegefenne pe ni, pe ni fuun nungba nungba paa wawo warifuwe giramu kangurugo kangurugo, ma yala pe maa taanla yaraga nga ni wa Yenjele censaga paraga go ki jatere wi ni. Leele mbele paa jiri, paa pye lere waga cenme kogoloni ma yiri taanri naa cenme kangurugo naa nafa shyen ma yiri ke (603 550)†. ²⁷Wa ki warifuwe wi ni paa culo waga taanri naa cenme tijere naa nafa (3 420) tege ma censaga paraga go ki tiyagala ke nagona cencyaara cenme ti gbegele, naa paraga nga pe ma po ma go ki kon shyen ki tiyagala ke nagona cencyaara ti ni. Tiyagala ke nagona cencyaraga nungba nungba pyew paa ki gbegele warifuwe culo

†38.25-26: Eki 30.11-16; Mati 17.24.

nafa ma yiri ke ni. ²⁸Culo nafa ŋa wila koro, a pè si wo tɛgɛ ma kandɔɔɔlɔ yangala ke gbegele, naa paara yanggakanngagala ŋgele ke ma tiyagala ke yigiyigi wa ke sɔgɔwɔ ke ni, konaa tiyagala ke gona tɔnyaara ti ni.

²⁹Tuguyɛnrɛ nda Izirayeli woolo pàa yirige ma kan Yawe Yɛnɛle li yeri tila pye na kee culo waga shyen naa cɛnmɛ kanɔurugo (2 500) yeri. ³⁰Pàa ki tuguyɛnrɛ ti tɛgɛ ma filisaga paraga go yeyɔngɔ tiyagala ke nɔgɔna cɛnyaara ti gbegele, naa saraga wɔsaga ŋga ki yɛn tuguyɛnrɛ wogo ko naa ki mɛrɛ ti ni, naa ki tunɔgo pyeyaara ti ni fuun ti ni. ³¹Lonɔgo ki jasa tiyagala ke nɔgɔna cɛnyaara pàa ti gbegele tuguyɛnrɛ ni, naa ki yeyɔngɔ tiyagala ke nɔgɔna cɛnyaara ti ni, konaa Yɛnɛle cɛnsaga paraga go ki kankanngagala ke ni fuun ke ni.

Pàa saraga wɔfɛnnɛ pe yaripɔɔɔ ti gbegele

(Ɛki 28.1-14)

39¹Yaripɔɔɔ nda pe yaa le mbaa tunɔgo piin wa cɛnsaga paraga go* ki ni, pàa ti ti ŋganra jese ni, naa kondoro jese ni, naa jese yɛɛn kpanyi ni, konaa ma yaripɔɔɔ gbegele Arɔn* wi kan nda tila tɛgɛ ti yɛ Yɛnɛle kan, paa yɛgɛ ŋga na Yawe Yɛnɛle làa ki yo Moyisi wi kan we.

²A pè si efɔdi* wi gbegele tɛ jese ni, naa ŋganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛɛn kpanyi konaa lɛn* jese ŋgbaan ni. ³A pè si tɛ gbɔn

pparapa maa pye fɛgɛfɛgɛ maa walagi walagi maa pye tɛ mangala, mɛɛ koro naa ŋganra jese wi ni, naa kondoro jese, naa jese yɛɛn kpanyi konaa lɛn jese ŋgbaan wi ni, ke jɔjɔ ke yɛɛ ni; kapyɔ jɛnfɛnnɛ pàa ki tunɔgo ki pye. ⁴Pàa pajogo mangala shyen yɔli efɔdi wi na maa yinre shyen ti kan ti yɛɛ na. ⁵Kurusijara ŋa wila pye ma kan efɔdi wi na, wo naa efɔdi wi ni ti gbegelelɔmɔ pila pye nungba. Pàa wi gbegele fun tɛ mangala ni, naa ŋganra jese ni, naa kondoro jese ni, naa jese yɛɛn kpanyi konaa lɛn jese ŋgbaan ni; paa yɛgɛ ŋga na Yawe Yɛnɛle làa ki yo Moyisi wi kan we. ⁶A pè si ɔnikisi* sinndeɛrɛ shyen tɛ mari maramara wa tɛ wi nawa. Pàa Izirayeli* pinambiile pe mɛrɛ ti keregi keregi wa ti na, paa yɛgɛ ŋga na pe ma mɛgɛ ki tɛgɛrɛ tɛgɛyaraga ki keregi keregi we. ⁷A pè siri maramara efɔdi wi pajogo mangala ke na, a tila nandowo kaan Izirayeli setirige piile pe wogo ki na, paa yɛgɛ ŋga na Yawe Yɛnɛle làa ki yo Moyisi wi kan we.

Yaripɔɔɔ ŋga pe ma le ma wa kotogo na ki gbegeleme

(Ɛki 28.15-30)

⁸Kona, a kapyɔ jɛnfɛnnɛ pè si yaripɔɔɔ ŋga pe ma le ma wa kotogo na ki ti tɛ mangala ni, naa ŋganra jese, naa kondoro jese, naa jese yɛɛn kpanyi konaa lɛn jese ŋgbaan ni. Pàa ki ti paa yɛgɛ ŋga na pàa efɔdi wi gbegele. ⁹Pàa ki kuru maga taga

ki yee na, ki keyen tijere yila pye ma yala. Ki titonlowa pila pye siwiri nungba. ¹⁰ A pè si sinndere sɔnɔngbanga woro maramara ki na kologo tijere. Kologo konɔngbanɔga ki woro tila pye sariduwani*, naa topazi* konaa emerodi*. ¹¹ Kologo shyen wogo ki woro tila pye esikaribukili*, naa safiri* konaa lulu. ¹² Kologo taanri wogo ki woro tila pye opali*, naa agati* konaa ametisiti*. ¹³ Kologo tijere wogo ki woro tila pye kirizoliti*, naa onikisi* konaa zhasipi*. Paa ki sinndere ti ni fuun ti maramara te nawa. ¹⁴ Sinndere tila pye ke ma yiri shyen ma yala Izirayeli pinambiile pe mere ti ni. Ki cengele ke ma yiri shyen ke ni, cenle nungba nungba pyew li mege kila pye ma keregi keregi sinndelege nungba na, paa yege nga na pe ma mege ki tegerere tegeyaraga ki keregi keregi we.

¹⁵ Paa te piiri gbɔn ma yɔngɔwɔ shyen gbegele paa yege nga na pe ma mana pili we, maa le yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki na. ¹⁶ Paa te piile shyen gbɔn, mbele pe yaa sinndere sɔnɔngbanga woro ti maramara wa pe nawa, konaa ma te ngereye shyen gbegele mayi kankan wa yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki yinre shyen ti na. ¹⁷ A pè si te yɔngɔwɔ shyen pi pɔ wa te ngereye shyen yi na, wa yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki yinre shyen ti na. ¹⁸ Te piile mbele pè sinndere sɔnɔngbanga woro ti maramara wa

pe nawa, a pè si te yɔngɔwɔ shyen pi yinre shyen sannda ti pɔpɔ wa pe na, wa efɔdi wi pajogo mangala ke na, janɔgo yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki pye wa yege. ¹⁹ A pè si te ngereye ya yege gbegele shyen mayi to wa yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki na, wa ki nɔɔna yinre shyen ti na, wa ki yege nga ki yen ma mara efɔdi wi na ki na. ²⁰ A pè si te ngereye ya yege gbegele shyen, mayi to wa efɔdi wi pajogo mangala shyen ke nɔɔ, wa yege kee ki na, ke yɔlikologo ki tanla, kurusijara na wi yaa tege mbe efɔdi wi pɔ ki go na. ²¹ A pè si yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki te ngereye yi pɔ efɔdi wi te ngereye yi na nganra mana ni; janɔgo yaripɔɔ nga pe ma le ma wa kotogo na ki pye kurusijara na wi yaa tege mbe efɔdi wi pɔ wi go na, wiga ka sanga mbe laga wa efɔdi wi na; paa yege nga na Yawe Yenɔele laa ki yo Moyisi wi kan we.

Saraga wɔfenne pe yaripɔɔ sannda ti gbegeleme

(Eki 28.31-43)

²² Kona, deritonlɔɔ nga Arɔn wi yaa la efɔdi wi nii ki go na, a pè sigi gbegele nganra jese ni. ²³ Paa ki yɔlɔɔ ki wɔ wa ki nandogomɔ, ma mana ngbanla taga wa ki yɔn na maga yɔn kaw paa yege nga na pe ma selege derege yɔlɔɔ yɔn ki ti we. ²⁴ Paa girenadi tige pire yanlere gbegele nganra jese, naa kondoro jese yeen, naa jese yeen kpanyi konaa len jese ngbaan ni, mari toto

wa deritɔnlɔɔ ki nɔɔna yɔn ki na maga maga, maga fili. ²⁵Pàa kenɔenɔgele gbegele te piiri ni ma ke toto wa deritɔnlɔɔ ki nɔɔna yɔn ki na, wa girenadi tige pire yanlere ti sɔɔwɔ pi ni maga maga, maga fili. ²⁶Pàa girenadi tige pige yanleɔe nuɔgba to, ma kenɔene nuɔgba to; pàa ti toto deritɔnlɔɔ ki yɔn na ma maga maga, maga fili; mbaa tunɔgo piin ki ni, paa yege nga Yawe Yenɔele làa ki yo Moyisi wi kan we.

²⁷A pè si bunduye ti len jese nɔbaan ni Arɔn naa wi pinambiile pe kan; ²⁸naa len jese gbɔɔwɔ njala na pe yinri turiban* li ni, naa len jese njagala ni konaa len jese kurusiile wenɔgele ni.

²⁹Pàa kurusijara wi ti maa sɔɔ len jese nɔbaan ni, naa nɔanra jese, naa kondoro jese konaa jese yeɔn kpanyi ni; paa yege nga na Yawe Yenɔele làa ki yo Moyisi wi kan we.

³⁰A pè si te piiri gbɔn paparapa, maga pye fereyaraga kpoyi, maga keregi keregi wi na, paa yege nga na pe ma mege ki tegerɔ tegeyaraga ki keregi keregi we, ma yo fɔ: «MA PYE KPOYI YAWE YENɔELE LI KAN.» ³¹A pè sigi te paparapa wi pɔ nɔanra mana ni wa gbɔɔwɔ njala li na, wa li yege, paa yege nga na Yawe Yenɔele làa ki yo Moyisi wi kan we.

Yenɔele censaga paraga go tunndo tila pye ma kɔ

(Eki 35.10-19)

³²Anme Izirayeli woolo pàa Yenɔele censaga paraga go, ko nga ki yen filisaga paraga go* ki tunndo ti ni fuun ti pye mari kɔ. Pàa tunɔgo ki ni fuun ki pye ce paa yege nga na Yawe Yenɔele làa ki yo Moyisi wi kan we.

³³Pàa pan Yenɔele censaga paraga go ko naa ki yaara ti ni fuun ti ni Moyisi wi kan. To ti yen ki kandɔɔɔ yanɔala, naa ki go kantire, naa ki tipaara, naa ki tiyagala konaa tiyagala ke nɔɔna cɔnyaara ti ni; ³⁴naa ki gona tɔnparaga nga pàa gbegele simbapene seere nda pàa le kondoro ti ni, naa ki tɔnparaga nga pàa gbegele seere liire ni ki ni, naa paraga nga pe yaa pɔ mbe Yenɔele censaga paraga go ki kɔn shyen ki ni; ³⁵naa yɔn finliwe senre kesu* wi ni, naa wi kasulugo pyesaga* nga ki yen wi yaritɔnɔgo ki ni, naa wi lekannɔgagala ke ni, ³⁶naa tabali wi ni, naa wi tunɔgo pyeyaara ti ni konaa buru nɔa pe ma kan Yenɔele yeri wi ni, ³⁷naa fitanladaga nɔa pàa gbegele te piiri ni wi ni, naa wi fitanlaye pe ni, naa wi tunɔgo pyeyaara ti ni, naa fitanla sinme pi ni, ³⁸naa saraga wɔsaga* nga pàa gbegele te ni ki ni, naa sinme kpoyi* pi ni, naa wusuna nuwɔ taan* wi ni konaa filisaga paraga go ki yeyɔnɔgo tɔnparaga ki ni; ³⁹naa saraga

wɔsaga n̄ga p̄aà gbegele tuguyenre ni ki ni, naa ki tuguyenre mere ti ni, naa ki lekann̄gagala ke ni, naa ki tunngo pyeyaara ti ni fuun ti ni, naa jogoyaraga konaa ki tatege ki ni; ⁴⁰naa lonngo ki jasa paara titɔnrɔ ti ni, naa ki tiyagala ke ni, naa tiyagala ke n̄gɔna ceyaara ti ni, naa lonngo ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki ni, naa ki manda naa ki kankann̄gagala ke ni konaa yaara nda fuun pe yaa la tunngo piin ti ni wa censaga paraga go, ko n̄ga ki yen filisaga paraga go ti ni; ⁴¹naa yaripɔrɔ nda pe yaa la nii mbaa tunngo piin wa laga kpoyi* ki ni ti ni, naa saraga wɔfɔ* Arɔn wi yaripɔrɔ nda ti yen ma tege ti ye ti ni, konaa wi pinambiile pe woro ti ni, to nda pe yaa la nii mbaa saraga* wɔgɔtunngo ki piin we.

⁴²Izirayeli woolo p̄aà ki tunndo nda ti ni fuun ti pye ma yala Yawe Yen̄jele làa senre nda yo Moyisi wi kan ti ni. ⁴³A Moyisi wì si tunndo ti ni fuun ti wele ma sigi yan p̄aà ti pye ma yala n̄ga Yawe Yen̄jele làa yo ki ni. Kona, a wì si duwaw pye Izirayeli woolo pe kan.

Yen̄jele làa ki kologo kan ma yo pe paraga go ki kan pege le li kɛɛ

40¹Kona, a Yawe Yen̄jele li si para Moyisi wi ni ma yo fɔ: ²«Ye le li yen̄ge kon̄gbann̄ga ki pillige kon̄gbann̄ga ki ni†, ma yaa ka Yen̄jele censaga paraga go* ki kan, ko n̄ga ki yen filisaga paraga

go* ye. ³Ma yaa Yɔn finliwe senre kesu* wi tege wa paraga go* ki ni, wa paraga n̄ga ki yaa pɔ mbege kɔn shyen ki punngo na, jango paga kaa wi yaan. ⁴Ma pan tabali wi ni, naa wi yaara nda ti daga mbe taga wi na ti ni mari gbegele wa wi na. Ma pan fitanladaga wi ni ma fitanlaye pe gbegele ma pe mu. ⁵Saraga wɔsaga* n̄ga pè gbegele te ni mbaa wusuna nuwɔ taan* wi sori wa ki na, ma yaa ki tege wa yɔn finliwe senre kesu wi yege sɔgɔwɔ. Ma yaa censaga paraga go ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki pɔ wa yeyɔngɔ ki na. ⁶Saara sogoworo* ti ma sogo saraga wɔsaga n̄ga na, maga tege wa laga nawa Yen̄jele censaga paraga go ki yɔn na, ko n̄ga ki yen filisaga paraga go ye. ⁷Ma jogoyaraga ki tege wa laga nawa filisaga paraga go konaa saraga wɔsaga ti sɔgɔwɔ pi ni, ma tɔnmɔ le wa ki ni. ⁸Ma lonngo ki jasa wi kan maga paara ti kan ki na maga fili, mɛɛ jasa wi yeyɔngɔ tɔnparaga ki pɔ wa yeyɔngɔ ki na.

⁹«Sinme mba pe ma wo yaraga na mbege wɔ Yen̄jele kan, ma pa wo na censaga paraga go ki na, mbe pinle ki nawa yaara ti ni fuun ti ni. Maga le na kɛɛ naa ki tunngo pyeyaara ti ni fuun ti ni; pa ki yaa pye kpoyi*. ¹⁰Saara sogoworo ti ma sogo saraga wɔsaga n̄ga na, ma sinme pa wo ki na, naa ki tunngo pyeyaara ti ni fuun ti na, maga le na kɛɛ, pa ki yaa pye jenge

†40.2: Ye le li yen̄ge kon̄gbann̄ga ki pillige kon̄gbann̄ga ko yen na para Izirayeli woolo pe yiringɔlɔ wa Ezhipiti tara ki ye le kon̄gbanna lo senre na (Ɛki 40.17).

kpoyi. ¹¹Ma sinme kpoyi* wo fun jogoyaraga konaa ki tatege ki na maga le na kee.

Pàa Aròn naa wi pinambiile pe le Yenjele kee

¹²«Ma ti Aròn* naa wi pinambiile pe fulo wa filisaga paraga go ki yòn na, ma ti pe woli wa jogoyaraga tònmo pi ni. ¹³Ko pungo na, ma Aròn wi yariporò nda ti yen ma tege ti ye Yenjele kan ti le wi kan, mee sinme pa wo wi na maa le na kee, wila saraga* wògòtunngo piin na kan. ¹⁴Ma Aròn wi pinambiile pe pye pe fulo wa ma tanla, ma pe bunduye pe lele pe kan. ¹⁵Ma sinme pa wo pe na ma pe le na kee, paa yege nga na mà pa wo pe to wi na maa le na kee we; paa saraga wògòtunngo piin na kan. Ki sinme mba ma yaa wo pe na, ki yaa saraga wògòtunngo ki kan poro naa pe setirige piile pe yeri fò sanga pyew.»

Moyisi wila ti, a pè Yenjele censaga paraga go ki kan

¹⁶Kona, a Moyisi wì si tanga ma yala Yawe Yenjele li senyoro ti ni, maga pye ma.

¹⁷Pe yiringòlò wa Ezhipiti tara, ki yele shyen wolo li yenje kongbannga ki pilige kongbannga ki na, a pè si Yenjele censaga paraga go ki kan maga kò.

¹⁸Moyisi wila ti a pè Yenjele censaga paraga go ki kan, maga tiyagala ke nògona cencyaara ti tegetege, maga tire papara papara ti

yerege yerege naa ki tiyagala ke ni. ¹⁹Pàa paritònnò ki sanga maga wa Yenjele censaga paraga go ki go na, maga gona tònparaga ki tege maga tòn, paa yege nga na Yawe Yenjele làa ki yo Moyisi wi kan we.

²⁰Yòn finliwe senre tila pye ma yònlògò sinndeere papara papara nda na, a Moyisi wì siri le wa kesu wi ni, maa lekanngagala ke le wi na, mee kasulugo pyesaga* nga ki yen wi yaritònnò ki tege maa tòn. ²¹Wila ti a pè kari kesu wi ni wa Yenjele censaga paraga go ki ni, mee paraga nga ki yaa pò mbe censaga paraga go ki kòn shyen ki pò maa yege tòn, jàngo leele paga kaa yòn finliwe senre kesu wi yaan, paa yege nga na Yawe Yenjele làa ki yo Moyisi wi kan we.

²²Wila tabali wi tege wa filisaga paraga go ki yònlòparawa kameŋge kee ki na, wa paraga nga pè pò ma paraga go ki kòn shyen ki yege. ²³Buru ña pè kan Yenjele yeri, a wì suu tanli wa tabali wi na Yawe Yenjele li yege sògòwò, paa yege nga na làa ki yo Moyisi wi kan we.

²⁴Wila fitanladaga wi tege wa filisaga paraga go ki ni, wa ki yònlòparawa kalige kee ki na, wa tabali wi yege sògòwò. ²⁵Wila fitanlaye pe gbegele ma pe mu Yawe Yenjele li yege sògòwò, paa yege nga na làa ki yo Moyisi wi kan we.

²⁶Saraga wòsaga nga pàa gbegele te ni, wila ki tege wa filisaga paraga go ki ni, wa paraga nga pàa pò maga kòn shyen ki yege, ²⁷mee

wusuna nuwɔ taan wa sogo wa ki na, paa yege n̄ga na Yawe Yen̄jele làa ki yo Moyisi wi kan we.

²⁸ Wila Yen̄jele censaga paraga go ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki pɔ wa ki yeyɔngɔ ki na; ²⁹ saara sogoworo ti ma sogo saraga wɔsaga n̄ga na wila ki tege wa laga nawa wa Yen̄jele censaga paraga go ki yɔn na, ko n̄ga ki yen filisaga paraga go ye; a wì si saara sogoworo naa muwe saara wɔ wa ki na, paa yege n̄ga Yawe Yen̄jele làa ki yo Moyisi wi kan we.

³⁰ Wila ti a pè jogoyaraga ki tege wa laga nawa wa filisaga paraga go konaa saraga wɔsaga ti sɔgɔwɔ pi ni, mɛɛ tɔnmɔ le wa ki ni pe yɛɛ jogowo pi mɛge ni. ³¹ Moyisi naa Arɔn, naa Arɔn wi pinambiile pe ni, pàa pe keyen naa pe tɔrɔ ti jogo wa pi ni. ³² Na pe kaa yiin wa filisaga paraga go ki ni sanga o sanga konaa mbaa fulo wa saraga wɔsaga ki tanla, pe ma pe yɛɛ jogo, paa yege n̄ga na Yawe Yen̄jele làa ki yo Moyisi wi kan we.

³³ Wila lon̄go ki jasa wi kan ma paara ti kankan wi na, ma censaga paraga go konaa saraga wɔsaga ti maga mari fili, ma lon̄go ki yeyɔngɔ tɔnparaga ki pɔ wa yeyɔngɔ ki na. Pa Moyisi wila tunndo ti ni fuun ti pye mari kɔ yeen.

Yen̄jele li gbɔgɔwɔ yanwa pila filisaga paraga go ki yin

(Nɔmbu 9.15-23)

³⁴ Kona, a kambaaga kì si pan ma filisaga paraga go ki tɔn; a Yawe Yen̄jele li gbɔgɔwɔ yanwa pì si pan ma Yen̄jele censaga paraga go ki yin. ³⁵ Ki kala na Moyisi wi sila ya mbaa yiin wa filisaga paraga go ki ni, katugu kambaaga kila tigi ma koro wa ki go na; a Yawe Yen̄jele li gbɔgɔwɔ yanwa pì si Yen̄jele censaga paraga go ki yin†.

³⁶ Na kambaaga ki ka yiri wa paraga go ki go na sanga o sanga, Izirayeli* woolo pe ma yiri na kee. Pa pàa pye na yinrigi na tanri na kee yeen. ³⁷ Na kambaaga ki ka koro wa Yen̄jele censaga paraga go ki go na, pe ma koro wa pe censaga. Na ki ka yiri wa ki go na pilige n̄ga ni, pe ma yiri na kee. ³⁸ Yɔnlɔ na, Yawe Yen̄jele làa pye naga nari ma yo li yen wa Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ kambaaga ni, wa Yen̄jele censaga paraga go ki go na. Yembine kila pye na yiin kasɔn Izirayeli woolo pe ni fuun pe yege sɔgɔwɔ; kila pye na piin ma pe kondangala li ni fuun li na.

†40.34-35: 1 Wunlu 8.10-11; Ezayi 6.4; Eze 43.4-5; Naga 15.8.